

«Ανθρωπιστικών Σπουδών»

Εκπαίδευση Ενηλίκων

Διπλωματική Εργασία

Ο κριτικός στοχασμός όπως αναπτύχθηκε μέσα από τις θεωρίες του Brookfield ,του Mezirow και του Freire. Η εφαρμογή της θεωρίας του Brookfield σε αλλοδαπές γυναίκες, οι οποίες αποσκοπούν στην κατάκτηση πιστοποιητικού Ελληνομάθειας

Ονοματεπώνυμο φοιτήτριας : Κελβερκλόγλου Ευγενία

A. M. : 152191

Επιβλέπων Καθηγητής : κ. Σοφός Εμμανουήλ

Συν-επιβλέπουσα Καθηγήτρια: κ. Γιαννακοπούλου Ελένη

«Ο ιδανικός δάσκαλος είναι
εκείνος που γίνεται γέφυρα για να
περάσει αντίπερα ο μαθητής του.
Κι όταν πια του διευκολύνει το
πέρασμα, αφήνεται χαρούμενα να
γκρεμιστεί, ενθαρρύνοντας τον
μαθητή του να φτιάξει δικές του
γέφυρες.»

Νίκος Καζαντζάκης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου, πρωτίστως στον ΑΝΘΡΩΠΟ Κύριο Σοφό και δευτερευόντως στον επιβλέποντα καθηγητή μου Κύριο Σοφό. Η στήριξη, η καθοδήγηση, η ενθάρρυνση του με συνόδευσαν σε όλη την διάρκεια της συγγραφής της διπλωματικής μου. Η εργασία αυτή είναι αφιερωμένη στην κόρη μου Λυδία- Μαρκέλλα, η οποία στα οχτώ της έμαθε ότι η μόρφωση ποτέ δεν σταματά, η εκπαίδευση ποτέ δεν τελειώνει. Την ευχαριστώ ολόψυχα για την κατανόησή της σε όλα τα «όχι» μου στην επιθυμία της για παιχνίδι προκειμένου να μελετήσω. Κύριε Σοφέ, Λυδία μου, σας ευχαριστώ!!

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
Abstract	6
Εισαγωγή.....	8
A. Θεωρητικό μέρος.....	10
Κεφάλαιο 1ο.....	10
Εισαγωγικά.....	10
1.1 Σύντομη παρουσίαση των θεωρητικών πλαισίων των τριών στοχαστών.....	11
1.1.1 Διασαφήνιση των όρων μετασχηματίζουσα μάθηση, κριτικός στοχασμός και κριτική σκέψη	12
1.2 Η θεωρία του Brookfield	16
1.2.1 Ανάλυση της θεωρίας και της προσέγγισής του για τον κριτικό στοχασμό	16
1.2.2 Ο ορισμός της κριτικά στοχαστικής διδασκαλίας.....	18
1.2.3 Μαθαίνοντας μέσω της θεωρίας του Brookfield	19
1.2.4 Προσπέλαση των κινδύνων του κριτικού στοχασμού.....	20
1.2.5 Εφαρμογή της θεωρίας του Brookfield σε αλλοδαπές γυναίκες για την κατάκτηση του πιστοποιητικού ελληνομάθειας.....	21
Συμπερασματικά	23
Κεφάλαιο 2ο.....	23
Εισαγωγικά.....	23
2.1 Ανάλυση της θεωρίας του Mezirow σχετικά με τον μετασχηματισμό του στοχασμού.....	24
2.3 Οι δέκα φάσεις της Μετασχηματίζουσας Μάθησης	29
2.4 Η θέση της Ελληνικής Δια Βίου Εκπαίδευσης στη μετασχηματίζουσα μάθηση.....	37
2.5 Εφαρμογή της θεωρίας του Mezirow σε αλλοδαπές γυναίκες για την κατάκτηση του πιστοποιητικού ελληνομάθειας.....	40
Συμπερασματικά	42
Κεφάλαιο 3ο.....	43
Εισαγωγικά.....	43
3.1 Εξέταση της θεωρίας του Freire για την απελευθέρωση μέσω της εκπαίδευσης	43
3.2 Θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και την ενίσχυση της αυτονομίας των εκπαιδευομένων μέσω της εκπαίδευσης.....	45

3.3 Ανάλυση των προκλήσεων που δύναται να αντιμετωπίσουν οι αλλοδαπές εκπαιδευόμενες με βάση την θεωρία του Freire	46
3.4 Τονίζοντας την σημασία απόκτησης του πιστοποιητικού Ελληνομάθειας μέσα από το πρίσμα του Freire	47
Συμπερασματικά	47
Γενικά συμπεράσματα θεωρητικού μέρους	48
Ερευνητικό Μέρος	49
Κεφάλαιο 4ο	49
Μεθοδολογία	49
4.1 Ερευνητικά ερωτήματα	49
4.2 Πληθυσμός και δειγματοληψία	50
4.3 Είδος δειγματοληψίας και Δικαιολογία επιλογής	51
4.3.1 Δικαιολόγηση της Επιλογής	51
4.4 Περιγραφή Ερευνητικού Εργαλείου	52
4.5 Ανάλυση δεδομένων: Θεματική Ανάλυση	53
4.5.1 Δικαιολόγηση Επιλογής Θεματικής Ανάλυσης	54
4.6 Ζητήματα δεοντολογίας, εγκυρότητας, αξιοπιστίας, γενίκευσης	55
4.7 Περιορισμοί	56
4.7.1 Γλωσσικά και Πολιτισμικά Ζητήματα	57
4.7.2 Μέθοδοι Συλλογής Δεδομένων	57
4.7.3 Σχεδιασμός και Ερμηνεία Ερωτήσεων	57
4.7.4 Ατομικοί Παράγοντες	58
4.7.5 Τεχνικοί Περιορισμοί	58
4.8 Συμπεράσματα και Προτάσεις	58
Κεφάλαιο 5ο	59
5.1 Πορίσματα της Θεματική ανάλυσης των ερωτηματολογίων	59
5.2 Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης	60
5.3 Κίνητρα και Στόχοι	63
5.4 Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους	65
5.5 Ελπίδες και Φόβοι	67
5.6 Συνεργασία και Υποστήριξη	69
Κεφάλαιο 6ο	72
6.1 Η σημασία του διδακτικού πλάνου	72
6.1.1 Γενικός Στόχος:	73
6.1.2 Πρώτο τρίωρο	73

Τρίωρο 1: Εξερεύνηση της Προσωπικής Ταυτότητας μέσω της Δημιουργικής Γραφής.	73
6.1.3 Δεύτερο τρίωρο	75
Τρίωρο 2: Εφαρμογή της Δημιουργικής Γραφής σε Κοινωνικά Ζητήματα	75
6.2 Σύνδεση του διδακτικού πλάνου με τη θεωρία του Brookfield	77
6.2.1 Τα αναμενόμενα οφέλη ύστερα από την εφαρμογή του διδακτικού πλάνου	78
Συμπερασματικά	80
6.3 Απόψεις συμμετεχουσών στη μεταδιδασκτική φάση.....	80
6.4 Σύνδεση των αποτελεσμάτων με την Θεωρία του Brookfield	84
6.4.1 Καλλιέργεια της κριτικής σκέψης μέσω της γραφής	84
6.4.2. Αντιμετώπιση Φόβων	85
Κεφάλαιο 7ο.....	86
Συμπεράσματα και Προτάσεις.....	86
7.1 Συμπεράσματα.....	86
7.2 Προτάσεις.....	87
Βιβλιογραφία.....	90
Παράρτημα 1ο.....	98
Παράρτημα 2° Ερωτηματολόγια.....	98

Abstract

The thesis to be presented focuses on the multidimensional space of critical reflection, highlighting the theories of Brookfield, Mezirow and Freire. Through critical reflection, the pathways leading to the development of personal awareness, freedom of thought and identity formation are sought. According to Brookfield, critical reflection emerges through opposition to established ideas and practices, while Mezirow focuses on the importance of overturning preconceptions through self-reflection and re-evaluation. At the same time, Freire proposes liberation through education, inviting people to become subjects of the learning process.

In this effort, we focus on the application of Brookfield 's theory to a particular group of people, that of foreign women seeking to obtain a certificate in Greek. The challenge faced by these women is not only linguistic in nature, but also incorporates cultural, social and psychological dimensions. Brookfield like as Mezirow highlights the importance of shifting beliefs and perceptions through active participation in self-referential processes. Based on this, this thesis seeks to explore how foreign women, with the support of Mezirow's theory, can develop critical reflection that will enhance the processes of learning and adaptation in the culturally diverse and complex social space of Greece. The aim is to highlight the importance of critical reflection in a learning process that transcends the boundaries of language acquisition, encouraging autonomy and active participation in new practices and social roles.

The purpose of this research is to explore the importance of education for foreign women seeking to obtain a Certificate of Attainment in Greek in the context of Greek society. It seeks to highlight how education shapes the trajectory of these women, enabling their understanding and integration into a new culture and social environment. The objectives of the research include understanding the importance of education and how it contributes to the personal and professional development of foreign women, especially when they are seeking a Certificate of Attainment in Greek, a holistic examination of the overall context in which these women operate, including the social and cultural contexts in which they operate, and a holistic examination of the social and economic context in which they operate. In addition, the aim is to link to the theories of Brookfield, Mezirow and Freire and to understand how their theories can be applied to shape the way in which foreign women perceive the process of education and their integration into the new society.

The research will focus on the cultural, social and educational factors that influence the educational process of foreign women aiming to obtain a Certificate of Attainment in Greek. By analyzing this context, it will allow for the identification of the challenges and

opportunities that these women face during their educational path. Overall, this research will provide an in-depth understanding of how foreign women perceive and respond to the importance of education, while examining how the theories of Brookfield, Mezirow and Freire can enhance this educational journey.

This thesis research consists of two main parts, the theoretical and the research component. The first consists of three chapters, in which an analysis of the ideas and concepts of the three theorists is carried out. The second part analyses the research process which was carried out in order to carry out the necessary conclusions regarding the educational needs of the foreign women who participated in the research as well as the application of Brookfield's theory in the educational process.

Key words: critical thinking, Brookfield, Mezirow, Freire, education, foreigners, greekness

Εισαγωγή

Η διπλωματική εργασία που πρόκειται να παρουσιαστεί επικεντρώνεται στον πολυδιάστατο χώρο του κριτικού στοχασμού, αναδεικνύοντας τις θεωρίες των Brookfield, Mezirow και Freire. Μέσα από τον κριτικό στοχασμό, αναζητούνται οι διαδρομές που οδηγούν στην ανάπτυξη προσωπικής επίγνωσης, την ελευθερία σκέψης και την διαμόρφωση της ταυτότητας. Κατά τον Brookfield, ο κριτικός στοχασμός αναδύεται μέσα από την αντίθεση στις καθιερωμένες ιδέες και πρακτικές, ενώ ο Mezirow εστιάζει στη σημασία της ανατροπής των προκαταλήψεων μέσω της αυτοαναφοράς και της επανεκτίμησης. Ταυτόχρονα, ο Freire προτείνει την απελευθέρωση μέσω της παιδείας, καλώντας τους ανθρώπους να γίνουν υποκείμενα της διαδικασίας μάθησης.

Στην προσπάθεια αυτή, εστιάζουμε στην εφαρμογή της θεωρίας του Brookfield σε μια ιδιαίτερη ομάδα ανθρώπων, αυτή των αλλοδαπών γυναικών που επιδιώκουν την κατάκτηση πιστοποιητικού Ελληνομάθειας. Η πρόκληση που αντιμετωπίζουν αυτές οι γυναίκες δεν είναι μόνο γλωσσικής φύσης, αλλά ενσωματώνει και πολιτισμικές, κοινωνικές και ψυχολογικές διαστάσεις. Ο Brookfield όπως και ο Mezirow προβάλλει τη σημασία της μεταστροφής των πεποιθήσεων και των αντιλήψεων μέσω της ενεργού συμμετοχής σε αυτοαναφορικές διαδικασίες. Με βάση αυτά, η διπλωματική αυτή εργασία αναζητά πώς οι αλλοδαπές γυναίκες, με την υποστήριξη της θεωρίας του Brookfield, μπορούν να αναπτύξουν κριτικό στοχασμό ο οποίος θα ενισχύσει τις διαδικασίες μάθησης και προσαρμογής στον πολιτιστικά ποικίλο και πολύπλοκο κοινωνικό χώρο της Ελλάδας. Στόχος είναι η ανάδειξη της σημασίας του κριτικού στοχασμού σε μια διαδικασία εκμάθησης που υπερβαίνει τα όρια της γλωσσικής απόκτησης, ενθαρρύνοντας την αυτονομία και την ενεργό συμμετοχή σε νέες πρακτικές και κοινωνικούς ρόλους.

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει τη σημασία της εκπαίδευσης για αλλοδαπές γυναίκες που επιδιώκουν την απόκτηση πιστοποιητικού Ελληνομάθειας στο πλαίσιο της ελληνικής κοινωνίας. Επιδιώκει να αναδείξει τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση διαμορφώνει την πορεία αυτών των γυναικών, επιτρέποντας την κατανόηση και την ενσωμάτωσή τους σε έναν νέο πολιτισμό και κοινωνικό περίγυρο. Οι στόχοι της έρευνας περιλαμβάνουν την κατανόηση της σημασίας της εκπαίδευσης και πώς η αυτή συμβάλλει στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των αλλοδαπών γυναικών, ειδικά όταν αυτές επιζητούν την απόκτηση πιστοποιητικού Ελληνομάθειας, την ολιστική εξέταση του συνολικού πλαισίου στο οποίο δρουν αυτές οι γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών παραμέτρων που επηρεάζουν την εκπαίδευσή τους. Επιπλέον στόχος είναι η σύνδεση με τις Θεωρίες των Brookfield, Mezirow και Freire,

καθώς και η κατανόηση του πώς οι θεωρίες τους δύνανται να εφαρμοστούν για να διαμορφώσουν τον τρόπο με τον οποίο οι αλλοδαπές γυναίκες αντιλαμβάνονται τη διαδικασία εκπαίδευσης και την ενσωμάτωσή τους στη νέα κοινωνία.

Η έρευνα εστιάζει στους πολιτισμικούς, κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν τη διαδικασία εκπαίδευσης των αλλοδαπών γυναικών που στοχεύουν στην απόκτηση πιστοποιητικού Ελληνομάθειας. Αναλύοντας το συγκεκριμένο πλαίσιο, επιδιώκεται η αναγνώριση των προκλήσεων και των ευκαιριών που αντιμετωπίζουν αυτές οι γυναίκες κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους πορείας. Συνολικά, η έρευνα αυτή προσφέρει μια εκ βάθρων κατανόηση του πώς οι αλλοδαπές γυναίκες αντιλαμβάνονται και ανταποκρίνονται στη σημασία της εκπαίδευσης, ενώ ταυτόχρονα εξετάζει πώς οι θεωρίες των Brookfield, Mezirow και Freire μπορούν να ενισχύσουν αυτήν την εκπαιδευτική πορεία.

Η παρούσα διπλωματική έρευνα αποτελείται από δύο βασικά μέρη, το θεωρητικό και το ερευνητικό. Το μεν πρώτο αποτελείται από τρία κεφάλαια, στα οποία πραγματοποιείται η ανάλυση των ιδεών και των αντιλήψεων των τριών θεωρητικών. Στο δεύτερο μέρος αναλύεται η ερευνητική διαδικασία η οποία πραγματοποιήθηκε προκειμένου να διεξαχθούν τα αναγκαία συμπεράσματα αναφορικά με τις εκπαιδευτικές ανάγκες των αλλοδαπών γυναικών οι οποίες συμμετείχαν στην έρευνα καθώς επίσης και η εφαρμογή της θεωρίας του Brookfield στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Λέξεις κλειδιά: κριτικός στοχασμός, Brookfield, Mezirow, Freire, εκπαίδευση, αλλοδαπές, ελληνομάθεια

A. Θεωρητικό μέρος

Κεφάλαιο 1ο

Εισαγωγικά

Η προσπάθεια εκμάθησης μιας νέας γλώσσας αντιπροσωπεύει μια σημαντική πρόκληση, ιδίως για αλλοδαπές γυναίκες οι οποίες επιζητούν την απόκτηση πιστοποιητικού Ελληνομάθειας. Η πολυπολιτισμική φύση της σύγχρονης κοινωνίας επιτάσσει την οργανωμένη ενσωμάτωση των αλλοδαπών στο πνεύμα κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής συμβίωσης. Ωστόσο, η πρόκληση της εκμάθησης μιας νέας γλώσσας, όπως της ελληνικής, διαμορφώνεται ως ένα εμπόδιο που συχνά αντιμετωπίζεται με δυσκολία από τις αλλοδαπές γυναίκες. Η εκμάθηση μιας γλώσσας αποτελεί μια πολυσύνθετη διαδικασία που συνδυάζει την ανάγκη για γραμματική επάρκεια, τη συνομιλητική ικανότητα και τον πολιτισμικό αφοσιωμένο όγκο λέξεων. Οι αλλοδαπές γυναίκες, ενώ αντιμετωπίζουν την πίεση να προσαρμοστούν στο πολιτιστικό πλαίσιο της ελληνικής κοινωνίας, συχνά αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων τους.

Η σημασία του πιστοποιητικού Ελληνομάθειας αναδύεται ως καίρια για την ένταξη των αλλοδαπών γυναικών στην ελληνική κοινωνία. Αποτελεί όχημα επιβεβαίωσης και αναγνώρισης των γλωσσικών τους ικανοτήτων, ενισχύοντας την αυτοπεποίθηση και την αίσθηση «του ανήκειν». Το πιστοποιητικό αυτό, εκτός από το ότι επιβεβαιώνει τις δεξιότητες τους στην ελληνική γλώσσα, αναδεικνύεται και ως βασική προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους σε διάφορες πτυχές της κοινωνικής ζωής, όπως η εργασία, η εκπαίδευση και η συμμετοχή σε κοινοτικές δραστηριότητες. Συνοπτικά, η παρούσα έρευνα εστιάζει στις προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζουν οι αλλοδαπές γυναίκες κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, επικεντρώνοντας την προσοχή της στη σημασία του πιστοποιητικού Ελληνομάθειας ως κλειδί για την ένταξη τους στην ελληνική κοινωνία. Η εφαρμογή της θεωρίας του Mezirow στο πλαίσιο αυτό αναδεικνύει τη σημασία της αυτοαναφοράς και της επανεκτίμησης ως μέσα για την υπέρβαση αυτών των προκλήσεων και την ενίσχυση της εκπαιδευτικής πορείας των γυναικών αυτών.

1.1 Σύντομη παρουσίαση των θεωρητικών πλαισίων των τριών στοχαστών

Οι τρεις στοχαστές - Brookfield, Mezirow και Freire – έχουν διαδραματίσει καθοριστικότατο ρόλο στον χώρο του εκπαιδευτικού κριτικού στοχασμού και της εκπαίδευσης ενηλίκων . Ακολουθεί μια συνοπτική παρουσίαση των θεωρητικών πλαισίων κάθε ενός από αυτούς τους στοχαστές:

Stephen D. Brookfield:

Κεντρική Ιδέα: Ο Brookfield επικεντρώνεται στην ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού μέσω της αντίθεσης στις καθιερωμένες ιδέες και πρακτικές. Προωθεί την έννοια της αυτοαναφοράς και της αυτοαξιολόγησης ως μέσα για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η μετασχηματίζουσα μάθηση θα συνδράμει καταλυτικά στην επίτευξη των στόχων της αυτοαναφοράς και της αυτοαξιολόγησης.

Jack Mezirow:

Κεντρική Ιδέα: Ο Mezirow επικεντρώνεται στην έννοια της μεταστροφής των προκαταλήψεων μέσω της αυτοαναφοράς και της επανεκτίμησης. Προτείνει ότι η μάθηση πρέπει να είναι μια διαδικασία η οποία επιτρέπει στους ανθρώπους να αναθεωρούν και να αλλάζουν τις βασικές τους πεποιθήσεις.

Paulo Freire:

Κεντρική Ιδέα: Ο Freire επικεντρώνεται στη σημασία της παιδείας ως μέσο απελευθέρωσης. Προτείνει μια παιδεία που εμπνέει την αυτονομία και την κριτική σκέψη. Αναδεικνύει τη σημασία της συμμετοχής των ανθρώπων στη διαδικασία μάθησης.

Οι προαναφερθέντες στοχαστές - θεωρητικοί αναγνωρίζουν τη σημασία του κριτικού στοχασμού για τη μάθηση και την ανάπτυξη του ατόμου. Ενισχύουν τη σημασία της αυτοαναφοράς, της ανατροπής προκαταλήψεων και της συμμετοχής στη διαμόρφωση της γνώσης. Κάθε θεωρητικό πλαίσιο προσφέρει μοναδικές προσεγγίσεις για τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και την προώθηση του εκπαιδευτικού διαλόγου.

1.1.1 Διασαφήνιση των όρων μετασχηματίζουσα μάθηση, κριτικός στοχασμός και κριτική σκέψη

Οι όροι «μετασχηματίζουσα μάθηση» και «κριτικός στοχασμός» αναφέρονται σε δύο διαφορετικές αλλά απόλυτα συνδεδεμένες διαδικασίες στον τομέα της εκπαίδευσης. Η «μετασχηματίζουσα μάθηση» αναφέρεται σε μια διαδικασία μάθησης, η οποία προκαλεί τις υπάρχουσες πεποιθήσεις, αντιλήψεις και τρόπους σκέψης του ατόμου. Συχνά συνδέεται με την έννοια της «μετασχηματιστικής μάθησης» που προωθεί την αλλαγή στη σκέψη και τη συμπεριφορά του/της εκπαιδευόμενου/ης. Συνήθως, περιλαμβάνει την αναστοχαστική αντιμετώπιση της πληροφορίας, την αναζήτηση νέων συνδέσεων και την ανάπτυξη νέων ιδεών και στοχεύει στην καλλιέργεια της ικανότητας του/ της εκπαιδευόμενου/ης να σκέφτεται ανεξάρτητα και να εφαρμόζει τη γνώση του σε νέα περιβάλλοντα και νέες συνθήκες (Ζαρίφης, 2014).

Η «μετασχηματίζουσα μάθηση» αναπτύχθηκε αρχικά από τον Jack Mezirow και αποτελεί μια διαδικασία όπου οι μαθητές επανεξετάζουν τις υπάρχουσες πεποιθήσεις, αξίες και υποθέσεις τους. Αυτό γίνεται μέσω κριτικής ανάλυσης και αναστοχασμού, με στόχο την απόκτηση νέων αντιλήψεων και τρόπων σκέψης που είναι πιο ενήμεροι και απελευθερωτικοί. Σύμφωνα με τον Mezirow (1991), η «μετασχηματίζουσα μάθηση» περιλαμβάνει τον επαναπροσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο κατανοούμε τον κόσμο, γεγονός που οδηγεί σε μια βαθύτερη αλλαγή στην προσωπική μας ανάπτυξη και αυτο-κατανόηση. Θεωρεί επίσης όπως και ο Taylor ότι η «μετασχηματίζουσα μάθηση» περιλαμβάνει την αναστοχαστική ανάλυση των εμπειριών και την αλλαγή των προϋποθέσεων οι οποίες καθοδηγούν τις σκέψεις και τις ενέργειες των ανθρώπων. Η «μετασχηματίζουσα μάθηση» ενθαρρύνει την ανάπτυξη μιας πιο ενημερωμένης και κριτικής κατανόησης του κόσμου, η οποία είναι απαραίτητη για την προσωπική και κοινωνική εξέλιξη (Mezirow, 1991, Taylor, 2008).

Άλλοι ερευνητές, όπως οι Cranton και Taylor (2012), επισημαίνουν ότι η «μετασχηματίζουσα μάθηση» δεν περιορίζεται μόνο στην ακαδημαϊκή μάθηση αλλά επεκτείνεται και στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη. Σύμφωνα με την έρευνά τους, αυτή η μορφή μάθησης μπορεί να ενισχύσει την κριτική σκέψη, την ενσυναίσθηση και την ικανότητα συνεργασίας σε ομάδες. Επίσης, τονίζουν τη σημασία του περιβάλλοντος και της κουλτούρας της μάθησης, καθώς και τον ρόλο

των εκπαιδευτών/τριών στην ενθάρρυνση μιας ατμόσφαιρας ανοιχτής συζήτησης και αμφισβήτησης (Cranton & Taylor, 2012).

Ουσιαστικό συστατικό της «μετασχηματίζουσας μάθησης» αποτελεί ο «κριτικός στοχασμός» και περιγράφεται ως η διαδικασία κατά την οποία τα άτομα αξιολογούν και αναλύουν κριτικά τις εμπειρίες τους και τα «πιστεύω» τους. Ο Brookfield (1987) υποστηρίζει ότι ο κριτικός στοχασμός περιλαμβάνει την αναγνώριση και την αποδόμηση των παραδοχών που καθοδηγούν τις σκέψεις και τις ενέργειές μας, με στόχο την απόκτηση μιας πιο ολοκληρωμένης και εναλλακτικής κατανόησης των φαινομένων (Brookfield, 1987).

Επιπλέον, η διαδικασία του «κριτικού στοχασμού» μπορεί να ενισχύσει την ικανότητα των εκπαιδευόμενων να εντοπίζουν και να ανατρέπουν τις κοινωνικές αδικίες και ανισότητες. Ο Freire (1970) σημειώνει ότι η κριτική συνειδητοποίηση, η οποία αναπτύσσεται μέσω του κριτικού στοχασμού, επιτρέπει στους ανθρώπους να αναγνωρίζουν τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές δυνάμεις που διαμορφώνουν τη ζωή τους και να ενεργούν για να τις αλλάξουν. Η «μετασχηματίζουσα μάθηση» και ο «κριτικός στοχασμός» είναι αλληλένδετες διαδικασίες οι οποίες στοχεύουν στην ενδυνάμωση των ατόμων και στην προαγωγή της κοινωνικής δικαιοσύνης μέσω της κριτικής ανάλυσης και της επανεξέτασης των υπάρχουσών γνώσεων και αξιών (Freire, 1970).

Ο «κριτικός στοχασμός» αποτελεί μια διαδικασία βαθιάς κριτικής εκτίμησης των ιδεών, προκαταλήψεων και πεποιθήσεων των ανθρώπων, καθώς και του τρόπου με τον οποίο αποκτήθηκε η υπάρχουσα γνώση. Ο στόχος είναι να εξεταστεί η προγενέστερη γνώση ώστε να διαπιστωθεί αν αυτή συμβάλλει στην ορθή επίλυση ενός προβλήματος. Αυτή η διαδικασία ενισχύει την αυτοσυνειδησία και την ικανότητα των ατόμων να αναγνωρίζουν τη σημασία της κριτικής σκέψης. Ο «κριτικός στοχασμός» περιλαμβάνει την αναζήτηση και αξιολόγηση πληροφοριών, την αναγνώριση προκαταλήψεων και την ικανότητα αμφισβήτησης, οδηγώντας σε ενεργή συμμετοχή και βελτίωση της σκέψης (Brookfield, 1987, Curran, 2017).

Ο Brookfield (1987) υποστηρίζει ότι ο «κριτικός στοχασμός» βοηθά τους εκπαιδευόμενους να αναγνωρίζουν και να ανατρέπουν τις κοινωνικές αδικίες και ανισότητες, αναπτύσσοντας μια κριτική συνειδητοποίηση που επιτρέπει στα άτομα να

δρουν προς την αλλαγή των κοινωνικών δομών που διαμορφώνουν τη ζωή τους (Brookfield, 1987). Οι Cranton και Taylor (2012) υπογραμμίζουν ότι η «μετασχηματίζουσα μάθηση» και ο «κριτικός στοχασμός» δεν περιορίζονται μόνο στην ακαδημαϊκή μάθηση αλλά επεκτείνονται και στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη. Οι δύο διαδικασίες συνεργάζονται για τη διαμόρφωση ενός εκπαιδευτικού πλαισίου που ενθαρρύνει τη συνεχή ανάπτυξη και εξέλιξη, ενισχύοντας την ικανότητα των ατόμων να σκέφτονται ανεξάρτητα και να εφαρμόζουν τη γνώση τους σε νέα περιβάλλοντα και νέες συνθήκες (Cranton & Taylor, 2012).

Αξίζει να επισημανθεί ότι στο Duke University School of Medicine έχει ενσωματωθεί η «κριτική σκέψη» και ο «κριτικός στοχασμός» σε πολλά από τα εκπαιδευτικά του προγράμματα. Για παράδειγμα, στο πρόγραμμα «Patient FIRST» της σχολής, οι φοιτητές/τριες ενθαρρύνονται να αναστοχάζονται τις προκαταλήψεις και τις πεποιθήσεις τους, ιδιαίτερα σε σχέση με κοινωνικές ανισότητες στην υγειονομική περίθαλψη. Το πρόγραμμα προωθεί την αυτοσυνειδησία και την κριτική ανάλυση ως μέρος της εκπαιδευτικής τους εμπειρίας από την πρώτη μέρα των σπουδών τους ([Duke School of Medicine](#)) ([Accepted Admissions Blog](#)).

Αυτή η ενσωμάτωση του «κριτικού στοχασμού» έχει σκοπό να εξοπλίσει τους φοιτητές με τις δεξιότητες που χρειάζονται για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της υγειονομικής περίθαλψης και να προωθήσουν την υγειονομική ισότητα, επιτρέποντας τους να γίνουν πιο αποτελεσματικοί και συνειδητοποιημένοι ιατροί στο μέλλον. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει πώς ο «κριτικός στοχασμός» μπορεί να ενσωματωθεί σε εκπαιδευτικά προγράμματα για την αντιμετώπιση των προκαταλήψεων και των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας. Οι φοιτητές/τριες συμμετείχαν σε μια σειρά δραστηριοτήτων τα οποία τους ενθάρρυναν να αναστοχαστούν τις προϋπάρχουσες πεποιθήσεις τους και να αναπτύξουν μια κριτική κατανόηση των κοινωνικών παραγόντων που επηρεάζουν την υγειονομική περίθαλψη (Hannah et al., 2014).

Στο σημείο αυτό κρίνεται αναγκαία και η διασαφήνιση του όρου «κριτική σκέψη». Θεωρείται η νοητική λειτουργία κατά την οποία το άτομο αξιολογεί τον βαθμό αξιοπιστίας των πληροφοριών τις οποίες λαμβάνει και εν συνεχεία αποφασίζει τι πρόκειται αρχικά να σκεφτεί και τι πρόκειται εν συνεχεία να πράξει μέσω των ορθολογικών συλλογισμών. Οι συλλογισμοί αυτοί πραγματώνονται με βάση όλα τα

δυνατά στοιχεία τα οποία κατέχει στην διάθεση του. Κατά συνέπεια, το άτομο μαθαίνει να σκέπτεται κριτικά και ορθολογικά ώστε να αντιμετωπίσει μία κατάσταση και να επιλύσει ένα πρόβλημα. Ο Brookfield (1987 & 1990) θεωρεί πως υπάρχουν τρία χαρακτηριστικά της κριτικής σκέψης τα οποία την συνδέουν περισσότερο με τον κριτικό στοχασμό.

Το πρώτο χαρακτηριστικό είναι η αναγνώριση και η αμφισβήτηση των υποθέσεων, το δεύτερο η αμφισβήτηση της σημαντικότητας του πλαισίου το οποίο επηρέασε τη δημιουργία αυτών των υποθέσεων και το τρίτο είναι η έρευνα και η ανάπτυξη σε φανταστικό επίπεδο εναλλακτικών υποθέσεων και εκδήλωση στοχαστικού σκεπτικισμού. Για τον προαναφερθέντα θεωρητικό (1987) η κριτική σκέψη απαιτεί περισσότερα από την λογική επιχειρηματολογία ή την εξαντλητική έρευνα των επιχειρημάτων τα οποία υποστηρίζουν θέσεις ή αντιλήψεις οι οποίες δεν κατοχυρώνονται με εμπειρικά δεδομένα (Brookfield, 1987 & 1990).

Ο «κριτικός στοχασμός» ωστόσο, είναι η διαδικασία κριτικής εκτίμησης των ιδεών, των προκαταλήψεων και των πεποιθήσεων των ανθρώπων γενικότερα. Είναι ταυτόσημος με την αμφισβήτηση της εγκυρότητας του τρόπου μέσω του οποίου αποκτήθηκε η υπάρχουσα γνώση σε σχέση με ένα πρόβλημα ή ένα ζήτημα. Παρόλα αυτά, εξαιτίας του «κριτικού στοχασμού» εξετάζεται η προγενέστερη γνώση προκειμένου να ελεγχθεί αν πραγματώνεται η ορθή τακτική για την επίλυση ενός προβλήματος. Συμβάλλει στην ανάπτυξη της αυτοσυνειδησίας και της ικανότητας να αναγνωρίζουν τα άτομα τη σημασία της κριτικής σκέψης. Ο «κριτικός στοχασμός» περιλαμβάνει την αναζήτηση και αξιολόγηση πληροφοριών, τον αναλυτικό συλλογισμό, την αναγνώριση προκαταλήψεων και την ικανότητα αμφισβήτησης και οδηγεί σε ενεργό συμμετοχή και βελτίωση της σκέψης. Συνοψίζοντας, η «μετασχηματίζουσα μάθηση» αποσκοπεί στην αλλαγή των πεποιθήσεων και των αντιλήψεων, ενώ ο «κριτικός στοχασμός» επικεντρώνεται στην αξιολόγηση και την κριτική των ιδεών και των προκαταλήψεων τα οποία ενυπάρχουν σε μια προσωπικότητα. Εν τέλει και οι δύο διαδικασίες συνεργάζονται για τη διαμόρφωση ενός εκπαιδευτικού πλαισίου που ενθαρρύνει τη συνεχή ανάπτυξη και εξέλιξη (Ζαρίφης, 2014).

1.2 Η θεωρία του Brookfield

1.2.1 Ανάλυση της θεωρίας και της προσέγγισής του για τον κριτικό στοχασμό

Ο «κριτικός στοχασμός» αποτελεί ένα κατεξοχήν σημαντικό και αναπόσπαστο μέρος της «μετασχηματίζουσας μάθησης», η οποία με τη σειρά της χαρακτηρίζεται ως μια θεωρία σε εξέλιξη. Ο Stephen D. Brookfield αποτελεί έναν παγκοσμίως γνωστό εκφραστή της «μετασχηματίζουσας μάθησης», ο οποίος εμπνεύστηκε και υιοθέτησε τις βασικές θέσεις του Mezirow χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει ότι ταυτίστηκε πλήρως με αυτές, ενώ ταυτόχρονα ανέπτυξε τις δικές του απόψεις. Ο «κριτικός στοχασμός», όπως τον ανέπτυξε ο Stephen D. Brookfield, αποτελεί μια σημαντική προσέγγιση στον τομέα της εκπαίδευσης. Η θεωρία του Brookfield επικεντρώνεται στον αυτοκριτικό διαλογισμό και τη διαρκή αναστοχαστική πρακτική ως μέσα για την προώθηση της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας και της εξέλιξης. Παρατίθενται τα κύρια στοιχεία της θεωρίας του Brookfield και οι αναλύσεις τους:

1.Αυτοκριτικός Διαλογισμός: Κεντρική στήλη της προσέγγισης του Brookfield αποτελεί ο αυτοκριτικός διαλογισμός. Υποστηρίζει ότι οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/τριες πρέπει συνεχώς να αναρωτιούνται για τις προκαταλήψεις τους, τις πεποιθήσεις τους και τις εκπαιδευτικές τους πρακτικές. Ο Brookfield επισημαίνει τη σημασία της συνειδητοποίησης των παραδοχών οι οποίες κατευθύνουν τη σκέψη και τις ενέργειές των ανθρώπων (Brookfield, 1995). Αυτός ο διαλογισμός δεν πρέπει να είναι μόνο επιφανειακός αλλά να εμβαθύνει στις δομικές πεποιθήσεις και αξίες που επηρεάζουν την εκπαιδευτική διαδικασία (Brookfield, 2000).

2.Κοινοποίηση των Σκέψεων: Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της προσέγγισης είναι η έμφαση στην κοινοποίηση των σκέψεων. Σύμφωνα με τον Brookfield, η ανοιχτή συζήτηση και ο διάλογος μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών προάγει τον κριτικό στοχασμό. Η ανταλλαγή απόψεων επιτρέπει την αναγνώριση και την επανεξέταση των διαφορετικών οπτικών, διευκολύνοντας έτσι την αλλαγή των παγιωμένων απόψεων (Brookfield, 2012). Αυτή η διαδικασία έχει επισημανθεί από ερευνητές όπως οι Taylor και Cranton (2012), οι οποίοι αναφέρουν ότι η διαλογική διαδικασία είναι κρίσιμη για τη μετασχηματιστική μάθηση (Brookfield, 2012, Taylor & Cranton, 2012).

3.Κοινωνική Δικαιοσύνη: Η θεωρία του Brookfield ενσωματώνει την έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης. Υποστηρίζει ότι ο κριτικός στοχασμός πρέπει να οδηγεί σε ενέργειες που προωθούν τη δικαιοσύνη και την ισότητα. Αυτή η προσέγγιση επισημαίνεται και από άλλους ερευνητές, όπως ο Freire (1970), ο οποίος υποστήριξε την αναγκαιότητα της εκπαίδευσης να λειτουργεί ως εργαλείο απελευθέρωσης και κοινωνικής αλλαγής. Ο Brookfield συνεχίζει αυτήν την παράδοση, ενσωματώνοντας την ιδέα ότι η εκπαίδευση πρέπει να προκαλεί και να ανατρέπει τις ανισότητες (Freire, 1970, Brookfield, 1987).

4.Επίπεδα Κριτικής Σκέψης: Ο Brookfield κατηγοριοποιεί την κριτική σκέψη σε επίπεδα. Ξεκινώντας με τη συνειδητοποίηση των προκαταλήψεων, προωθεί την αντίθεση στη στασιμότητα της σκέψης. Αναφέρει ότι η κριτική σκέψη δεν είναι μονοδιάστατη, αλλά πολυεπίπεδη και περιλαμβάνει διάφορα στάδια αναστοχασμού και δράσης (Brookfield, 1987). Άλλοι ερευνητές, όπως οι Mezirow (1991) και Taylor (2008), υποστηρίζουν επίσης αυτή την προσέγγιση, αναγνωρίζοντας τη σημασία της εξελικτικής φύσης της κριτικής σκέψης (Brookfield, 1987, Mezirow, 1991, Taylor, 2008).

5.Πρακτικές για την Ανάπτυξη: Πέρα από τη θεωρητική προσέγγιση, ο Brookfield παρέχει συγκεκριμένες πρακτικές για την ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού. Αυτές περιλαμβάνουν την αξιολόγηση του μαθήματος και την ανάλυση των εκπαιδευτικών πρακτικών. Ενθαρρύνει την εφαρμογή πρακτικών οι οποίες επιτρέπουν στους/στις εκπαιδευόμενους/ες να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν τις δικές τους προκαταλήψεις και αντιλήψεις (Brookfield, 1995). Η έρευνα του Morley (2012) αναδεικνύει επίσης την αποτελεσματικότητα των πρακτικών αυτών στην προώθηση του κριτικού στοχασμού σε κοινωνικά πλαίσια (Brookfield, 1995, Morley, 2012).

Συνολικά, ο Stephen D. Brookfield προωθεί μια προσέγγιση του κριτικού στοχασμού η οποία ενισχύει τη συνειδητοποίηση, την αντίθεση στις προκαταλήψεις και την επίτευξη κοινωνικής δικαιοσύνης μέσω της εκπαίδευσης. Η προσέγγισή του προάγει τον διαρκή διαλογισμό και την ανοιχτή συζήτηση στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συμβάλλοντας έτσι στη διαμόρφωση ενός εκπαιδευτικού περιβάλλοντος το οποίο ενθαρρύνει τη συνεχή ανάπτυξη και εξέλιξη.

1.2.2 Ο ορισμός της κριτικά στοχαστικής διδασκαλίας

Η Κριτικά Στοχαστική Διδασκαλία, όπως ορίζεται από τον Stephen D. Brookfield, αποτελεί μια προσέγγιση στη διδασκαλία η οποία έχει σημαντικά χαρακτηριστικά που επηρεάζουν τόσο τον τρόπο διδασκαλίας όσο και τον τρόπο σκέψης. Κεντρικό σημείο της Κριτικά Στοχαστικής Διδασκαλίας αποτελεί η συνεχής αναστοχαστική διαδικασία του/της εκπαιδευτή/τριας. Ο/η εκπαιδευτής/τρια διερευνά συνεχώς τις προκαταλήψεις του/της, τις εκπαιδευτικές πρακτικές του/της και την επίδρασή του/της στους/στις εκπαιδευόμενους/ες. Αυτό σημαίνει ότι ο/η εκπαιδευτής/τρια είναι πάντα ανοικτός/η σε νέες ιδέες, αναρωτιέται για τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες του και αναζητά διαρκώς τρόπους για τη βελτίωση της διδασκαλίας του. Στο πλαίσιο της Κριτικά Στοχαστικής Διδασκαλίας, υποστηρίζεται η ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευομένων στη διαδικασία της μάθησης. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να εκφράζουν τις απόψεις τους, να συζητήσουν και να συνεισφέρουν στον διαλογικό χαρακτήρα της διδασκαλίας. Αυτό δημιουργεί ένα ενεργό περιβάλλον μάθησης - εκπαίδευσης, στηριζόμενοι στην αλληλοεπίδραση όπου οι εκπαιδευόμενοι/ες αναπτύσσουν τις δικές τους ικανότητες σκέψης και αναλαμβάνουν ευθύνες για τη διαμόρφωση της μάθησής τους. Επίσης, η Κριτικά Στοχαστική Διδασκαλία συνδέεται με την έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Ο Brookfield ενθαρρύνει τους/τις εκπαιδευτές/τριες να αναγνωρίζουν τις κοινωνικές ανισότητες και να προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον μάθησης που προωθεί την ισότητα. Αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση της εκπαιδευτικής επίδρασης και τη δημιουργία μιας διαδικασίας διδασκαλίας η οποία λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες και προκλήσεις των μαθητών/τριών. Συνολικά, η Κριτικά Στοχαστική Διδασκαλία του Brookfield ενισχύει τον διαρκή αναστοχασμό και τη δημιουργία ενός διαλογικού, συμμετοχικού περιβάλλοντος μάθησης που ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή και την κοινωνική δικαιοσύνη στον εκπαιδευτικό χώρο (Brookfield, 2017).

Η Κριτικά Στοχαστική Διδασκαλία του Stephen D. Brookfield έχει επικριθεί και ταυτόχρονα αναπτυχθεί από πολλούς άλλους ερευνητές και συγγραφείς στον τομέα της εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής θεωρίας. Για παράδειγμα:

- Ο **Paulo Freire** στο έργο του "Pedagogy of the Oppressed" (1970) προωθεί μια προοδευτική εκπαιδευτική προσέγγιση η οποία ενισχύει την κριτική σκέψη και την κοινωνική δικαιοσύνη.
- Ο **Jack Mezirow** στο έργο του "Transformative Dimensions of Adult Learning" (1991) περιγράφει τη μετασχηματιστική μάθηση και τη σημασία της αναστοχαστικής διαδικασίας για την επαναδιαμόρφωση της αντίληψης και της συμπεριφοράς των ενηλίκων μαθητών.
- Οι **Patricia Cranton** και **Edward W. Taylor**, οι οποίοι έχουν προχωρήσει στη συγκρότηση του βιβλίου "The Handbook of Transformative Learning: Theory, Research, and Practice" (2012), το οποίο αναλύει εκτεταμένα τη θεωρία και την πρακτική της μετασχηματιστικής μάθησης.
- Η **Ellen L. Taylor** εξέτασε τη θεωρία της μετασχηματιστικής μάθησης στο άρθρο της "Transformative Learning Theory" (2008), το οποίο δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "New Directions for Adult and Continuing Education".

Αυτοί οι συγγραφείς συμβάλλουν στην εμβάθυνση και τη διεύρυνση των ιδεών του Brookfield σχετικά με την κριτικά στοχαστική διδασκαλία και τη μετασχηματιστική μάθηση, ενσωματώνοντας την κοινωνική δικαιοσύνη και τη σημασία της διαλεκτικής διαδικασίας στην εκπαιδευτική πρακτική.

1.2.3 Μαθαίνοντας μέσω της θεωρίας του Brookfield

Η εκμάθηση μέσω της θεωρίας του Brookfield (2017), ιδίως μέσω της Κριτικά Στοχαστικής επηρεάζεται άμεσα, καθώς μέσω αυτής πραγματώνεται μια διαρκής αναστοχαστική διαδικασία. Με βάση τη θεωρία του Brookfield, η μάθηση είναι ένα συνεχές ταξίδι αναστοχασμού. Ο/η εκπαιδευόμενος/η καλείται να εξετάζει τις δικές του προκαταλήψεις, τις αντιλήψεις του καθώς και τον τρόπο που επηρεάζει και επηρεάζεται από την εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό δημιουργεί ένα περιβάλλον κατά το οποίο ο/η εκπαιδευόμενος/η δεν αντιμετωπίζεται απλώς ως παθητικός δέκτης, αλλά ως ενεργός συνεργάτης στη διαδικασία μάθησης.

Η θεωρία του Brookfield προωθεί τη συμμετοχική διαδικασία των εκπαιδευομένων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να συνεισφέρουν στη διαδικασία της μάθησης μέσω της έκφρασης των απόψεών τους, των αντιλήψεων τους, της συζήτησης και της

συνεργατικότητας. Το συγκεκριμένο πλαίσιο δράσης ενθαρρύνει την ενεργή εμπλοκή και την ανάπτυξη ανεξάρτητης σκέψης. Επιπρόσθετα, μια βασική αρχή της θεωρίας του Brookfield είναι η προσήλωση στην κοινωνική δικαιοσύνη (Brookfield, 2017). Όπως αναφέρει ο Brookfield (2017), η μάθηση αποτελεί ένα συνεχές ταξίδι αναστοχασμού, όπου οι εκπαιδευόμενοι ενθαρρύνονται να εξετάζουν τις προκαταλήψεις τους και να συμμετέχουν ενεργά στη συλλογική κατανόηση της διαδικασίας της μάθησης. Αυτή η προσέγγιση συνδέεται με την ανατρεπτική παιδαγωγία του Friere (1970), η οποία προωθεί τη συλλογική κριτική και δράση για την κοινωνική δικαιοσύνη.

Οι εκπαιδευόμενοι/ες, μαζί με τον/την εκπαιδευτή/τρια, ενθαρρύνονται να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν κοινωνικές ανισότητες μέσα από το πρίσμα της εκπαίδευσης. Κατά συνέπεια διευκολύνεται η κατανόηση της σημασίας της ισότητας και της δικαιοσύνης. Ο Brookfield προωθεί την ανάλυση της εκπαιδευτικής επίδρασης, τόσο από πλευράς του/της εκπαιδευτή/τριας όσο και από πλευράς των εκπαιδευομένων. Τούτο σημαίνει ότι η μάθηση δεν είναι μια μονόπλευρη διαδικασία, αλλά μια αμοιβαία αλληλεπίδραση όπου και οι δύο πλευρές είναι ενεργά εμπλεκόμενες. Κατά την εφαρμογή της θεωρίας του Brookfield, οι εκπαιδευόμενοι/ες βιώνουν μια πλούσια και πολυποίκιλη εκπαιδευτική εμπειρία η οποία ενθαρρύνει τον στοχασμό, τη συμμετοχή και την αντίληψη των κοινωνικών δυνάμεων που διαμορφώνουν τη μάθηση και τη γνώση (Brookfield, 2017).

1.2.4 Προσπέλαση των κινδύνων του κριτικού στοχασμού

Ο κριτικός στοχασμός αντιπροσωπεύει μια πολύτιμη διαδικασία ανάλυσης και αναστοχασμού που ενισχύει την ευαισθησία, τη σκέψη και την επίλυση προβλημάτων. Ωστόσο, όπως και κάθε διαδικασία, ο κριτικός στοχασμός ενδέχεται να συνοδεύεται από κινδύνους οι οποίοι απαιτούν προσεκτική προσέγγιση. Κάποιοι από αυτούς είναι οι ακόλουθοι:

Υπερβολική Αυτοκριτική:

Ο κριτικός στοχασμός ενδεχομένως να οδηγήσει σε υπερβολική αυτοκριτική, όπου ο άνθρωπος επικεντρώνεται μόνο στα αρνητικά στοιχεία του εαυτού του και στις

αδυναμίες του. Το γεγονός αυτό μπορεί να επιφέρει ανασφάλεια και αποθαρρυντικά αισθήματα (Wood, 2015).

Υπερβολική Ανάλυση:

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο κριτικός στοχασμός μπορεί να οδηγήσει σε ανάλυση υπέρ το δέον με αποτέλεσμα ο άνθρωπος επικεντρώνεται τόσο πολύ στο να αναλύει και να αναστοχάζεται ώσπου τελικά δυσκολεύεται να προχωρήσει στην ενέργεια και να μετατρέψει σε πράξεις τις σκέψεις και τα νέα διδάγματα (Goleman, 2013).

Επίκριση Άλλων:

Ο κριτικός στοχασμός ενδέχεται να οδηγήσει σε υπερβολική κριτική άλλων, ειδικά όταν δεν αναγνωρίζονται οι διαφορετικές απόψεις ή δεν λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές προσεγγίσεις (Heitler, 2013).

Ανασφάλεια και Ανησυχία:

Η διαδικασία του κριτικού στοχασμού μπορεί να προκαλέσει ανασφάλεια και ανησυχία, καθώς ο άνθρωπος αντιμετωπίζει αβεβαιότητες και αναδύονται προσωπικά ζητήματα (Burns, 1999).

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτοί οι κίνδυνοι, είναι σημαντικό να διατηρείται ένα ισορροπημένο πνεύμα κριτικού στοχασμού. Η αυτοσυνείδηση, η δεκτικότητα και η ανοχή στις διάφορες απόψεις καθώς και η ανάληψη ευθυνών για την προσωπική ανάπτυξη μπορούν να συμβάλουν στην αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων του κριτικού στοχασμού. Επιπλέον, η συνεργασία με άλλους για να μοιραστείτε απόψεις και εμπειρίες μπορεί να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας του κριτικού στοχασμού.

1.2.5 Εφαρμογή της θεωρίας του Brookfield σε αλλοδαπές γυναίκες για την κατάκτηση του πιστοποιητικού ελληνομάθειας

Οι αλλοδαπές γυναίκες που επιζητούν το πιστοποιητικό Ελληνομάθειας συχνά αντιμετωπίζουν πολυποίκιλα εμπόδια, συμπεριλαμβανομένων γλωσσικών, πολιτισμικών και κοινωνικών προκλήσεων. Η εφαρμογή της θεωρίας του Brookfield

ενδέχεται να συνδράμει στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Η θεωρία σχετικά με τον κριτικό στοχασμό παρέχει μια εξαιρετική βάση για την ανάλυση και την αντιμετώπιση των προκλήσεων (Brookfield, 2017). Στο πλαίσιο αυτό, η έννοια της αυτοσυνείδησης έχει ουσιαστική σημασία. Η αυτοσυνείδηση αναφέρεται στην ικανότητα να αναγνωρίζουν και να κατανοούν οι εκπαιδευόμενοι/ες τον εαυτό τους, τις προκαταλήψεις τους, και τον τρόπο με τον οποίο η προσωπική τους εμπειρία επηρεάζει τη σκέψη και τις ενέργειές τους. Στο πλαίσιο του Brookfield, η έννοια αυτή θεωρείται κρίσιμη για την ανάπτυξη ενός κριτικού στοχασμού, καθώς η συνειδητοποίηση του εαυτού είναι ουσιώδης για την αντίληψη των δομών και των προκαταλήψεων οι οποίες επηρεάζουν την εκάστοτε ατομική σκέψη (Brookfield, 2017).

Ο κριτικός στοχασμός θα συνδράμει καταλυτικά ώστε οι γυναίκες να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν τον εαυτό τους σε ένα νέο πολιτιστικό πλαίσιο (Freire, 1970). Μέσα από την ανάλυση του πώς η γλωσσική και πολιτισμική εμπειρία επηρεάζει την αντίληψή τους για τον εαυτό τους, οι αλλοδαπές γυναίκες αποκτούν μια πιο βαθιά κατανόηση της ταυτότητάς τους (Hooks, 1994). Η κριτική σκέψη, ως άλλο σημαντικό στοιχείο της θεωρίας του Brookfield, ενθαρρύνει τις γυναίκες να αμφισβητούν προκαταλήψεις και να αντιλαμβάνονται τις διαφορετικές γλωσσικές και πολιτισμικές προοπτικές (Collins, 2000). Μέσω αυτού του πλαισίου, οι γυναίκες αναπτύσσουν μια ευαισθησία στην πολυπλοκότητα και τις προκλήσεις οι οποίες προκύπτουν κατά τη διάρκεια της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας (Ladson-Billings, 1994).

Η διαφοροποίηση, ως άλλη πτυχή, επιτρέπει στις γυναίκες να κατανοήσουν και να σέβονται τις πολλαπλές γλωσσικές πρακτικές που συναντούν. Αυτή η προσέγγιση συμβάλλει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ενισχύει την αλληλεπίδραση και την ανταλλαγή γνώσεων. Τέλος, η επικοινωνιακή αυτονομία προάγει την ικανότητα των γυναικών να επηρεάζουν θετικά τον πολιτισμικό και εκπαιδευτικό χώρο (Brookfield, 2017). Μέσω αυτής της απόκτησης διαπροσωπικής αυθεντίας, γίνονται ενεργοί παράγοντες στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος εκμάθησής τους (Freire, 1970).

Συμπερασματικά

Η θεωρία του Stephen D. Brookfield παράγει πολύτιμες προοπτικές για την κατανόηση της μάθησης και του ρόλου του κριτικού στοχασμού σε αυτήν τη διαδικασία. Τα συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από τη θεωρία του Brookfield αναδεικνύουν την έννοια του κριτικού στοχασμού ως βασική πηγή προόδου, εξέλιξης και μετασχηματισμού των παγιωμένων προϋπαρχουσών γνώσεων και αντιλήψεων. Ταυτόχρονα, ο κριτικός στοχασμός, όπως περιγράφεται από τον Brookfield, αναδεικνύεται ως ένα ισχυρό εργαλείο για την ανάπτυξη της στρατηγικής σκέψης και της ικανότητας ανάλυσης των διαφόρων πτυχών της εκπαιδευτικής εμπειρίας. Οι μαθητές, μέσω του κριτικού στοχασμού, είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν τις προκαταλήψεις τους, καθώς και να ανατρέπουν συνηθισμένες σκέψεις που μπορεί να περιορίζουν την κατανόηση. Η δημιουργία ενός περιβάλλοντος το οποίο ενθαρρύνει την ανοικτή και επικοινωνιακή συνεργασία συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της κοινωνικής ευαισθησίας. Συνολικά, τα συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από τη θεωρία του Brookfield υπογραμμίζουν τη σημασία του να γίνεται η μάθηση μια συνεχής, διαρκής διαδικασία αναστοχασμού και αναζήτησης νέων τρόπων προσέγγισης και κατανόησης. Ο κριτικός στοχασμός διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διαμόρφωση ενός εκπαιδευτικού πλαισίου που ενθαρρύνει την αυτοανάπτυξη και τη δημιουργικότητα.

Κεφάλαιο 2ο

Εισαγωγικά

Η θεωρία του Jack Mezirow, γνωστή ως Θεωρία της Μετασχηματικής Μάθησης, αποτελεί μια σημαντική προσέγγιση στον χώρο της εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής ψυχολογίας. Η θεωρία αυτή αναδεικνύει τη σημασία της μετασχηματικής διαδικασίας την οποία βιώνουν οι άνθρωποι κατά τη διάρκεια της μάθησής τους, καθώς και τον ρόλο τον οποίο διαδραματίζει ο κριτικός στοχασμός στην αλλαγή προκαταλήψεων και πεποιθήσεων. Η θεωρία αυτή έχει τις ρίζες της στον τομέα της ενηλικιωμένης μάθησης και αναδεικνύει τη σημασία των κρίσιμων

σημείων ανατροπής (disorienting dilemmas), στη διαδικασία της αναστροφής προκαταλήψεων και της επανεκτίμησης των προηγούμενων πεποιθήσεων. Στο επίκεντρο της θεωρίας βρίσκεται η έννοια της μετασχηματικής μάθησης, η οποία αναφέρεται στη διαδικασία αλλαγής στην άποψη, την αξία και τον τρόπο προσέγγισης της ζωής. Στην πορεία της μετασχηματικής μάθησης, οι άνθρωποι ανακαλύπτουν νέες συνειδήσεις, αναθεωρούν τις πεποιθήσεις τους και αναπτύσσουν μια νέα κατανόηση για τον εαυτό τους και τον κόσμο που τους περιβάλλει. Η θεωρία του Mezirow παρέχει ένα πλαίσιο κατανόησης για τον τρόπο με τον οποίο η μάθηση μπορεί να είναι μια διαδικασία εμπάθυνσης και μεταμόρφωσης, καθιστώντας τη μάθηση πέρα από απλή απόκτηση γνώσεων σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αυτοανάπτυξης και προσωπικής εξέλιξης.

2.1 Ανάλυση της θεωρίας του Mezirow σχετικά με τον μετασχηματισμό του στοχασμού

Η θεωρία του Jack Mezirow, γνωστή ως Θεωρία της Μετασχηματίζουσας Μάθησης, αποτελεί μια σημαντική προσέγγιση στον χώρο της εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής ψυχολογίας. Η θεωρία αυτή αναδεικνύει τη σημασία της μιας μετασχηματιστικής διαδικασίας την οποία βιώνουν οι άνθρωποι κατά τη διάρκεια της μάθησής τους, καθώς και τον ρόλο το οποίο διαδραματίζει ο κριτικός στοχασμός στην αλλαγή προκαταλήψεων και πεποιθήσεων. Ωστόσο, έχει τις ρίζες της εμφανώς στον τομέα της ενηλικιωμένης μάθησης και αναδεικνύει τη σημασία των κρίσιμων σημείων ανατροπής (disorienting dilemmas) στη διαδικασία της αναστροφής προκαταλήψεων και της επανεκτίμησης των προηγούμενων πεποιθήσεων. Στο επίκεντρο της θεωρίας βρίσκεται η έννοια της μετασχηματίζουσας μάθησης, η οποία αναφέρεται στη διαδικασία αλλαγής στην άποψη, την αξία και τον τρόπο προσέγγισης της ζωής. Στην πορεία της μετασχηματίζουσας μάθησης, οι άνθρωποι ανακαλύπτουν νέες συνειδήσεις, αναθεωρούν τις πεποιθήσεις τους και αναπτύσσουν μια νέα κατανόηση για τον εαυτό τους και τον κόσμο που τους περιβάλλει. Η θεωρία του Mezirow παρέχει ένα πλαίσιο κατανόησης για τον τρόπο με τον οποίο η μάθηση μπορεί να είναι μια διαδικασία εμπάθυνσης και μεταμόρφωσης, καθιστώντας τη μάθηση πέρα από απλή απόκτηση γνώσεων σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αυτο-ανάπτυξης και προσωπικής εξέλιξης.

Η θεωρία του Jack Mezirow, η οποία επικεντρώνεται στη μετασχηματίζουσα μάθηση, έχει επιφέρει σημαντική εξέλιξη στον τομέα της εκπαιδευτικής ψυχολογίας και της ανθρώπινης ανάπτυξης. Ο Mezirow επισημαίνει ότι ο μετασχηματισμός του στοχασμού είναι η βασική πηγή της μετασχηματίζουσας μάθησης, μιας διαδικασίας η οποία οδηγεί σε βαθιές αλλαγές στις πεποιθήσεις, τις αξίες και τη σκέψη του ατόμου. Η έννοια των «disorienting dilemmas» αντιπροσωπεύει την βάση αυτών των αλλαγών, καθώς αποτελούν προκλήσεις ή εμπειρίες που θέτουν σε αμφισβήτηση τις υπάρχουσες πεποιθήσεις και ενθαρρύνουν την αναζήτηση νέων τρόπων σκέψης. Οι «συγκριτικές αναλύσεις» συνεπάγονται τον συνεχή διάλογο ανάμεσα στις νέες πληροφορίες και τις προηγούμενες πεποιθήσεις, ενισχύοντας τη διαδικασία μετασχηματισμού (Mezirow, 1990).

Ο Mezirow προσδιορίζει την έννοια του κριτικού στοχασμού ως μια διαδικασία που περιλαμβάνει την κριτική εξέταση των προκαταλήψεων, των πεποιθήσεων και των αξιών, με στόχο την ανακάλυψη νέων σημασιών και την ανάπτυξη μιας ευρύτερης και πιο ανοικτής κατανόησης του κόσμου. Είναι μια συνεχής διαδικασία εξέτασης του εαυτού και του περιβάλλοντος, προκειμένου να επιτευχθεί προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη. Ο ίδιος χαρακτηριστικά αναφέρει : «...(ο κριτικός στοχασμός) περιλαμβάνει την αμφισβήτηση των εδραιωμένων και εθιμικών, προτύπων προσδοκιών, των νοηματικών συνόλων μέσω των οποίων κατανοούμε και εκλογικεύουμε τον κόσμο, τους άλλους και τους εαυτούς μας. Το να αμφισβητήσουμε την εγκυρότητα των μακροχρόνια δεδομένων θεωρήσεων που βασίζονται σε μια παραδοχή, περιλαμβάνει την άρνηση των αξιών που βρίσκονται στο κέντρο της αυτό-αντίληψης κάποιου.» (Mezirow, 1990, 26).

Σύμφωνα με τον Mezirow η διαδικασία της μετασχηματίζουσας μάθησης έχει διακριτές φάσεις ή στάδια τα οποία ξεκινούν από τον προσδιορισμό του αποπροσανατολιστικού διλήμματος και καταλήγουν στην αποδοχή ή στην ενσωμάτωση της νέας αντίληψης στο εμπειρικό σύστημα του ανθρώπου. Προφανώς στη διαδικασία αυτή καταλυτικό ρόλο διαδραματίζει ο κριτικός στοχασμός. Ο μετασχηματισμός μιας εμπειρίας δεν είναι τίποτε άλλο από μία χειραφετητική διαδικασία μέσω της οποίας τα άτομα αντιλαμβάνονται και προσεγγίζουν διαφορετικά τον τρόπο εμφάνισης και εσωτερίκευσης όλων εκείνων των πολιτισμικών αντιλήψεων οι οποίες εμποδίζουν στην ξεκάθαρη αντίληψη του ίδιου τους του εαυτού αλλά και το είδος των συσχετισμών με τους έτερους άλλους. Για τον

συγκεκριμένο θεωρητικό – στοχαστή είναι μια διαδικασία κατά βάση ορθολογική και αναλυτική (Mezirow, 1990). Ωστόσο όμως, αυτό αποτέλεσε και το βασικό σημείο της κριτικής η οποία ασκείται στη θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης έτσι όπως την προσεγγίζει ο Mezirow, ότι δηλαδή δίνει πολύ μεγάλη έμφαση στον ορθολογισμό (Ζαρίφης, 2014).

2.2 Ανάλυση των σταδίων της ανάπτυξης της γνώσης σύμφωνα με τον Jack Mezirow

Ο Mezirow θεωρεί ότι ο μετασχηματισμός της σκέψης αφορά εκείνη την χειραφετητική διαδικασία κατά την οποία ένα άτομο αποκτά τόσο την κριτική συναίσθηση του τρόπου αλλά παράλληλα και των αιτιών οργάνωσης των ψυχοκοινωνικών και πολιτισμικών αντιλήψεων οι οποίες θα επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπει τον εαυτό του και τις σχέσεις του με τους άλλους, όσο και τη δυνατότητα να αναδιοργανώσει την ήδη δομημένη κατασκευή για να επιτρέψει μια πιο ολοκληρωμένη θεώρηση της εμπειρίας. Αυτό θα έχει ως συνέπεια μια πιο αποτελεσματική δράση με βάση τα νέα δεδομένα τα οποία θα δημιουργήσει η αναδιοργανωμένη εμπειρία μέσω του κριτικού στοχασμού (κριτική συνειδητοποίηση). Σύμφωνα λοιπόν με τα όσα υποστηρίζει ο προαναφερθείς το νόημα ή η ερμηνεία μιας εμπειρίας γίνεται μάθηση όταν το άτομο τη χρησιμοποιεί για να πάρει κάποιες αποφάσεις ή για να προβεί σε κάποια ενέργεια με την προϋπόθεση ότι στην προαναφερθείσα διαδικασία ενυπάρχει και κυριαρχεί ο κριτικός στοχασμός. Η μάθηση κατά συνέπεια μπορεί να ορισθεί και ως μία διαδικασία η οποία οδηγεί σε μία νέα, αναθεωρημένη ερμηνεία μιας εμπειρίας η οποία μέσω του κριτικού στοχασμού θα οδηγήσει σταδιακά στην κατανόηση, στη δράση και στην αξιολόγηση (Mezirow, 1990).

Η μετασχηματιστική μάθηση αναπτύχθηκε ως αποτέλεσμα εκτενών θεωρητικών μελετών, οι οποίες εστιάζουν στην ενίσχυση της ικανότητας των ενηλίκων να εφαρμόζουν κριτική σκέψη. Ο κριτικός στοχασμός αμφισβητεί τις προτάσεις που ορίζουν την αρχή της προσπάθειας των ατόμων να επιλύσουν προβλήματα. Η μετασχηματιστική μάθηση στοχεύει να βοηθήσει το άτομο να αναγνωρίσει και να απορρίψει λύσεις που δεν είναι ιδανικές για την επίλυση προβλημάτων, που παραδοσιακά θεωρούνται μοναδικές ή ιδανικές. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις της μετασχηματιστικής μάθησης έχουν υποστηριχθεί από άλλες βιβλιογραφικές πηγές,

όπως η Kegan (1994) που περιγράφει την ανάπτυξη της ικανότητας του ατόμου να αντιμετωπίζει την πολυπλοκότητα των αντιλήψεών του και του Brookfield (1987) που εστιάζει στη σημασία της αυτοαξιολόγησης και της αμφισβήτησης των προκαταλήψεων στη διαδικασία της μάθησης. Αυτές οι προσεγγίσεις ενισχύουν την ιδέα ότι η μετασχηματιστική μάθηση προάγει μια πιο εκσυγχρονισμένη και κριτική συνείδηση στον τρόπο που τα άτομα αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους και τις σχέσεις τους με τους άλλους (Kegan, 1994, Brookfield, 1987).

Η προσπάθεια να δοθεί μια ολοκληρωμένη και ορθή βοήθεια στους ενήλικες εκπαιδευόμενους ώστε να στοχάζονται κριτικά αποτελεί μια μακροχρόνια μελέτη των θεωρητικών. Ο κριτικός στοχασμός θέτει υπό σοβαρή αμφισβήτηση υποθέσεις με τις οποίες τα άτομα ξεκινούν την προσπάθειά τους να επιλύσουν διάφορα προβλήματα. Η μετασχηματιστική μάθηση αποσκοπεί στο να βοηθήσει το άτομο να αποκτήσει καλύτερη επίγνωση και να σταθεί κριτικά απέναντι σε λύσεις ιδανικές για το εκάστοτε πρόβλημα και να αλλάξει ή να απορρίψει αυτές οι οποίες δεν προσαρμόζονται και δεν είναι κατάλληλες για την λύση κάποιου θέματος, τις οποίες ωστόσο μέχρι πρότινος θα θεωρούσε ως μοναδικές ή ιδανικές. Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι ενυπάρχει μια αβεβαιότητα αναφορικά με το πώς μπορεί να λυθεί ένα πρόβλημα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ωστόσο και πάλι το άτομο δεν θα είναι έτοιμο για μια ολιστική προσέγγιση στην αντιμετώπιση του προβλήματος καθώς θα πρέπει να είναι σε θέση να πραγματοποιήσει μια κρίση βασισμένη σε κάποια κριτήρια όπως η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων, η γνώση αντίθετων απόψεων, η επάρκεια επιχειρημάτων και η εφαρμογή των προτεινόμενων λύσεων. Με την λογική αυτή δημιουργήθηκε το μοντέλο της στοχαστικής κρίσης το οποίο περιλαμβάνει στάδια τα οποία εξελίσσονται την ίδια χρονική στιγμή και οδηγούν στον απώτερο στόχο, στον μετασχηματισμό της άποψης-κρίσης. (Mezirow, 1990)

Τα εν λόγω στάδια είναι τα εξής:

1^ο Στάδιο: η γνώση στο στάδιο αυτό χαρακτηρίζεται ως ένα συνεκτικό σύστημα πίστης. Οτιδήποτε φαίνεται ή μοιάζει αληθινό στο άτομο είναι αληθινό. Θεωρεί ότι η γνώση είναι απόλυτη και κατά συνέπεια οι εκάστοτε πεποιθήσεις δεν χρήζουν δικαιολόγησης. Τα άτομα χρειάζονται μόνο την παρατήρηση για να ξέρουν τι υπάρχει, δεν αναγνωρίζουν ότι υπάρχουν προβλήματα για τα οποία δεν υπάρχει

ξεκάθαρη λύση. Η κατώτερη μορφή αυτού του σταδίου συναντάται στην παιδική ηλικία.

2^ο Στάδιο : τα άτομα θεωρούν ότι η αλήθεια είναι εφικτό να μην γίνει απευθείας γνωστή σε όλους. Επομένως εφόσον δεν είναι διαθέσιμη σε όλους, υπάρχουν τα άτομα τα οποία διαμορφώνουν ορθές σκέψεις καθώς επίσης και τα άτομα τα οποία διαμορφώνουν λανθασμένες. Στο εν λόγω στάδιο τα άτομα εξακολουθούν και ενστερνίζονται την άποψη ότι όλα τα προβλήματα επιδέχονται λύσεων και ο ρόλος του γνώστη της αλήθειας είναι να εντοπίσει την λύση. Στο συγκεκριμένο στάδιο γνώσης συγκαταλέγονται κυρίως οι έφηβοι.

3^ο Στάδιο : στο συγκεκριμένο στάδιο τα άτομα θεωρούν ότι η αλήθεια είναι προσωρινά μη προσβάσιμη ακόμα και για τους κατέχοντες δύναμη και εξουσία. Αν και υπάρχουν και εκείνα τα οποία υποστηρίζουν ότι η αλήθεια είναι προσβάσιμη σε όσους έχουν δύναμη και εξουσία. Παράλληλα, θεωρούν ότι ενδεχομένως τα αποδεικτικά στοιχεία είναι ανεπαρκή, ωστόσο μακροπρόθεσμα η αλήθεια θα αποδειχθεί και θα επέλθει η γνώση και αρέσκονται να αποδέχονται και δημιουργούν πεποιθήσεις με ό, τι φαίνεται σωστό εκείνη τη στιγμή. Εξακολουθούν και πιστεύουν ότι κάθε πρόβλημα έχει λύση. Συνήθως στο στάδιο αυτό βρίσκονται ενήλικοι νεαρής ηλικίας.

4^ο Στάδιο: στο συγκεκριμένο στάδιο αρχίζει να διαφαίνεται και να αναγνωρίζεται η αβεβαιότητα της γνώσης. Καθώς δεν νιώθουν τα άτομα βέβαια για την εκάστοτε γνώση ισχυρίζονται ότι δεν μπορεί να εκτιμηθεί από εξωτερικούς παράγοντες. Εν προκειμένω τα άτομα τελούν σε σύγχυση κυρίως εξαιτίας της έλλειψης ολιστικής προσέγγισης των προβλημάτων από τις αρχές της εξουσίας. Ωστόσο, ξεκινά η διαδικασία του σκεπτικισμού, γεγονός το οποίο είναι εξαιρετικά θετικό. Η αβεβαιότητα ως εσωτερικό χαρακτηριστικό γνώσης είναι βέβαιη και τα προβλήματα αρχίζουν και αποκτούν δομή και συγκρότηση, με αυξημένη έτσι την πιθανότητα ανεύρεσης λύσης.

5^ο Στάδιο: στο πέμπτο στάδιο τα άτομα θεωρούν ότι η γνώση πρέπει να οριοθετηθεί και να τοποθετηθεί εντός πλαισίου. Τα άτομα κατανοούν ότι η ερμηνεία διαδραματίζει κάποιο ρόλο σ' αυτό που αντιλαμβάνονται, δικαιολογούν αφού πρωτίστως εμπλέκουν στην διαδικασία αυτή τα αποδεικτικά στοιχεία με μία όμως

συγκεκριμένη διαδικασία. Παρόλα αυτά, αδυνατούν να αξιολογήσουν τις αξίες δύο διαφορετικών – εναλλακτικών ερμηνειών του ίδιου θέματος.

6^ο Στάδιο: τα άτομα χαρακτηρίζουν την γνώση ως αβέβαιη και η κατανόησή της εξαρτάται από το πλαίσιο στο οποίο έχει ενταχθεί. Ενστερνίζονται την άποψη ότι ορισμένες αντιλήψεις, οπτικές, σκέψεις και ισχυρισμοί δύναται να κριθούν και να αξιολογηθούν ως καλύτερες από κάποιες άλλες. Ξεκινά λοιπόν η διαδικασία των αξιολογικών κρίσεων η οποία περιλαμβάνει σύγκριση στοιχείων και απόψεων και οδηγεί στη διαμόρφωση μιας βάσης για διατύπωση κρίσεων αναφορικά με κακο-δομημένα προβλήματα.

7^ο Στάδιο: τα άτομα και στο στάδιο αυτό ισχυρίζονται ότι η γνώση είναι αβέβαιη και επισείει διαφόρων ερμηνειών. Πάραυτα, αποδέχονται τους επιστημονικά επικυρωμένους ισχυρισμούς θεωρώντας ότι δύναται να εντοπίσουν και να δώσουν την καλύτερη δυνατή λύση για ένα υπό εξέταση ζήτημα. Τα άτομα θεωρούν ότι η γνώση μπορεί να δομηθεί μέσω της κριτικής σκέψης και έρευνας αλλά και μέσα από την σύνδεση υπάρχοντων στοιχείων και γνώμων που έχουν μεγαλύτερη αποδεικτική ισχύ και παρέχουν μεγαλύτερες εγγυήσεις από έτερα στοιχεία και γνώσεις. Εν τούτοις, χαρακτηρίζουν τις λύσεις για κάποιο πρόβλημα ως τρέχουσες και προσωρινές. (Mezirow, 1990)

Στα προαναφερθέντα στάδια στηρίχτηκαν προγράμματα τα οποία βοηθούν τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να γίνουν περισσότερο σκεπτόμενοι και στοχαστικοί .

2.3 Οι δέκα φάσεις της Μετασχηματίζουσας Μάθησης

Ο Mezirow θεωρεί ότι το άτομο προσλαμβάνει, επεξεργάζεται, κωδικοποιεί και ανασύρει, δηλαδή μετασχηματίζει, τα περιβαλλοντικά σχήματα- πληροφορίες και της καταχωρημένες προηγούμενες εμπειρίες σε έμπρακτη συμπεριφορά. Ο μετασχηματισμός όμως της προοπτικής ενός ατόμου ως θεωρητική αντίληψη και όχι ως πρακτική διαδικασία, εμπεριέχει μια ειδικής στοχαστική λειτουργία η οποία δεν είναι άλλη από την αναθεώρηση των προϋποθέσεων πάνω στις οποίες στηρίζονται οι απόψεις του ατόμου και την απόφαση για ανάληψη δράσης η οποία προκύπτει από

την αναθεώρηση αυτή. Από το ένα σημείο όμως μέχρι το άλλο μεσολαβούν δέκα φάσεις της προκειμένου να επιτευχθεί η μετασχηματίζουσα μάθηση (Mezirow, 2007).

1^η Φάση

Αποπροσανατολιστικό δίλημμα

Το «αποπροσανατολιστικό δίλημμα» (decoupling dilemma) αναφέρεται σε μια κατάσταση όπου ενδέχεται να υπάρξει δυσκολία ή αντίφαση μεταξύ της ανάγκης για ανάπτυξη και πρόοδο και της διατήρησης ή προστασίας κάποιας πτυχής της ταυτότητας, παράδοσης αξιοποιώντας άλλες αξίες. Συχνά, αυτό το δίλημμα συνδέεται με την επιθυμία για τεχνολογική πρόοδο ή οικονομική ανάπτυξη και την ανάγκη να διατηρηθεί η ισορροπία μεταξύ προόδου και διατήρησης ορισμένων αξιών ή παραδόσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, ο όρος «αποπροσανατολιστικό» αναφέρεται στην ιδέα του να αποσυνδεθεί κάτι από κάποια προϋπάρχουσα κατάσταση ή αξία, προκειμένου να επιτευχθεί κάποιος στόχος. Είναι ένα δίλημμα που πολλοί κοινωνικοί ή ηθικοί προβληματισμοί συναντώνται όταν η τεχνολογική ή οικονομική πρόοδος μπορεί να έχει επιπτώσεις σε παραδόσεις, περιβάλλον, ή κοινωνικές αξίες. Ένα παράδειγμα θα μπορούσε να είναι η ανάπτυξη μιας νέας τεχνολογίας που θα προωθήσει την οικονομία αλλά θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Σε αυτήν την περίπτωση, υπάρχει ένα δίλημμα ανάμεσα στην ανάγκη για οικονομική ανάπτυξη και την ανάγκη για περιβαλλοντική προστασία, όπου η επίτευξη του ενός μπορεί να αντικρούει το άλλο (Mezirow, 2007).

2η Φάση

Αυτοεξέταση των συναισθημάτων φόβου, οργής, ενοχής ή ντροπής

Η δεύτερη φάση της αυτοεξέτασης στη διαδικασία της μετασχηματίζουσας μάθησης σύμφωνα με τη θεωρία του Jack Mezirow αφορά την αναγνώριση και την αντιμετώπιση των συναισθημάτων φόβου, οργής, ενοχής ή ντροπής τα οποία μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια της μάθησης και της αναστάτωσης των παραδοσιακών πεποιθήσεων. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, ο άνθρωπος αναγνωρίζει και εξετάζει τα συναισθηματικά του αντανakλαστικά σχετικά με τη νέα γνώση ή τις νέες πεποιθήσεις που έχουν αναδυθεί. Τα βασικά συναισθήματα που εξετάζονται είναι ο φόβος, η οργή, η ενοχή ή η ντροπή (Κόκκος, 2005).

Φόβος:

Ο άνθρωπος αναρωτιέται πώς η νέα πληροφορία ή η νέα πεποίθηση επηρεάζει την υφιστάμενη κατάσταση και τις μελλοντικές επιλογές του.

Οργή:

Η αναστάτωση από την αλλαγή μπορεί να οδηγήσει σε αρνητικά συναισθήματα οργής καθώς επηρεάζονται οι συνήθειες επιλογές.

Ενοχή:

Ο άνθρωπος ενδέχεται να αισθάνεται ενοχή για την απόκλιση από παλαιότερες πεποιθήσεις ή για την αναταραχή του συνήθους.

Ντροπή:

Η αντίληψη της αυτοεκτίμησης ενδέχεται να επηρεαστεί, οδηγώντας σε αίσθηση ντροπής για την αλλαγή.

Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, ο σκοπός είναι να αντιμετωπιστούν και να κατανοηθούν αυτά τα συναισθήματα, επιτρέποντας έτσι τον περαιτέρω προσανατολισμό του ατόμου προς τη μετασχηματίζουσα μάθηση και την αλλαγή των πεποιθήσεών του (Κόκκος, 2005).

3^η Φάση***Κριτική αξιολόγηση των παραδοχών***

Η διαδικασία της κριτικής αξιολόγησης των παραδοχών αποτελεί σημαντικό στάδιο στον κριτικό στοχασμό, ιδίως στο πλαίσιο των θεωριών του Brookfield, του Mezirow και του Freire. Η κριτική αξιολόγηση απαιτεί από το άτομο να εξετάσει και να αναθεωρήσει τις υπάρχουσες παραδοχές του, καθώς και να αναγνωρίσει τις δυνητικές αντιφάσεις, ανακολουθίες ή περιορισμούς που ενδέχεται να υπάρχουν σε αυτές. Οι κριτικές παραδοχές μπορεί να είναι βασισμένες σε πολιτιστικές, κοινωνικές, οικονομικές ή προσωπικές πεποιθήσεις και αξίες. Κατά τη διαδικασία αυτή, ο αναστατωμένος στοχασμός αποτελεί καίριο εργαλείο, καθώς προσφέρει τη δυνατότητα αντιμετώπισης και ανάλυσης των παραδοχών με κριτικό πνεύμα. Καθώς αποτελεί κοινή συνιστώσα στις θεωρίες και των τριών υπό εξέταση θεωρητικών επισημαίνεται ότι ο Brookfield υποστηρίζει τη σημασία της αυτοκριτικής και της κριτικής αξιολόγησης για την ανάπτυξη ενός «κριτικού καταναλωτή» πληροφοριών. Ο Mezirow επισημαίνει την ανάγκη για μετασχηματιστική αναδιοργάνωση των

παραδοχών, ενώ ο Freire εστιάζει στην απελευθέρωση από τις εσφαλμένες πεποιθήσεις μέσω του διαλόγου και της αναστροφής του εκπαιδευτικού προτύπου. Η κριτική αξιολόγηση των παραδοχών επιτρέπει την αναγνώριση των πιθανών προκαταλήψεων, την ανάλυση των πηγών τους και τη διερεύνηση εναλλακτικών ιδεών. Μέσω αυτής της διαδικασίας, ο κριτικός στοχασμός καθίσταται κινητήριος δύναμη για την ανάπτυξη, την προσαρμογή και την ενδυνάμωση του ατόμου (Brookfield, 1987, Freire, 1970, Mezirow, 2007)

4^η Φάση

Το άτομο αναγνωρίζει την πηγή της δυσaréσκειάς του και μοιράζεται με άλλους τη διεργασία του μετασχηματισμού

Η αναγνώριση της πηγής της δυσaréσκειας και ο διαμοιρασμός της διαδικασίας του μετασχηματισμού με άλλους αποτελούν σημαντικά βήματα στον μετασχηματιστικό στοχασμό σύμφωνα με τη θεωρία του Jack Mezirow. Κατά τη διαδικασία του μετασχηματισμού, ο άνθρωπος αναγνωρίζει ότι κάτι στις παραδοχές του ή στις πεποιθήσεις του τον δυσareστεί ή προκαλεί αναστάτωση. Η δυσaréσκεια αυτή μπορεί να πηγάζει από τη σύγκρουση με νέες ιδέες, αντιφάσεις μεταξύ παλαιών και νέων πεποιθήσεων, ή από την αναγνώριση των περιορισμών των υφιστάμενων παραδοχών. Κατόπιν, ο άνθρωπος είναι σε θέση να μοιραστεί αυτήν τη διαδικασία με άλλους. Ο διαμοιρασμός αυτός μπορεί να είναι μέσω συζητήσεων, διαλόγου, ή άλλων τρόπων επικοινωνίας. Η επικοινωνία με άλλους μπορεί να ενισχύσει τη διαδικασία του μετασχηματισμού, καθώς οι απόψεις και οι αντιδράσεις άλλων μπορεί να παρέχουν νέες προοπτικές και να ενισχύσουν την κριτική ανάλυση. Ο Mezirow θεωρεί ότι ο διαμοιρασμός αυτού του μετασχηματισμού μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση κοινοτικών διαδικασιών μάθησης και στην ενίσχυση της καινούριας εμπειρίας για το άτομο και την κοινότητα (Mezirow, 2007, Κόκκος, 2005).

5^η Φάση

Διερεύνηση επιλογών για νέους ρόλους, σχέσεις και δράσεις

Η διερεύνηση επιλογών για νέους ρόλους, σχέσεις και δράσεις αποτελεί σημαντικό στάδιο στον μετασχηματισμό του ατόμου, σύμφωνα με τη θεωρία του Jack Mezirow. Αυτή η φάση ενδέχεται να προκύψει όταν κάποιος αντιληφθεί ότι οι προηγούμενοι ρόλοι, σχέσεις και δράσεις δεν εξυπηρετούν πλέον τις νέες του πεποιθήσεις και αξίες.

Ο μετασχηματιζόμενος άνθρωπος αναζητά νέους τρόπους εκφράσεως του εαυτού του και της ταυτότητάς του. Αυτό μπορεί να σημαίνει την ανάληψη νέων επαγγελματικών, κοινωνικών ή προσωπικών ρόλων. Η αλλαγή στις πεποιθήσεις και τις αξίες ενδέχεται να επηρεάσει τις σχέσεις με άλλους. Κατά τη διερεύνηση νέων ρόλων, ο άνθρωπος μπορεί να ανακαλύψει και να αναπτύξει νέες σχέσεις που αντικατοπτρίζουν τη νέα του αντίληψη για τον εαυτό του και τον κόσμο. Ενδέχεται να ανακαλύψει νέους τρόπους δράσης που εκφράζουν τις ανανεωμένες πεποιθήσεις του. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει δράσεις στον επαγγελματικό, κοινωνικό ή προσωπικό τομέα. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, η δεκτικότητα σε νέες εμπειρίες και η ικανότητα να αντιμετωπίζονται οι προκλήσεις αποτελούν κρίσιμα στοιχεία. Ο στόχος είναι η επίτευξη συμφωνίας με τον ανανεωμένο εαυτό και η δημιουργία ενός νέου πλαισίου ζωής που αντανάκλα τις αλλαγές στις πεποιθήσεις και τις αξίες (Mezirow, 2007, Κόκκος, 2005).

6^η Φάση

Σχεδιασμός ενός προγράμματος δράσης

Ο σχεδιασμός ενός προγράμματος δράσης, αποτελεί σημαντικό στάδιο στη διαδικασία μετασχηματισμού σύμφωνα με τη θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης. Κατά τη φάση αυτή, ο μετασχηματιζόμενος άνθρωπος αναλαμβάνει πρακτικές δράσεις για την εφαρμογή των νέων του πεποιθήσεων και αξιών στην καθημερινή του ζωή. Σε αυτό το στάδιο, ο μετασχηματιζόμενος άνθρωπος καθορίζει συγκεκριμένους στόχους και δράσεις που θα υλοποιήσει. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει επαγγελματικούς, προσωπικούς ή κοινωνικούς στόχους. Αναπτύσσει ένα χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση των δράσεων του. Αυτό βοηθά στο να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τον χρόνο και να παρακολουθεί την πρόοδο του. Εφόσον εκτελεί τις δράσεις, ο/η εκπαιδευόμενος/η έχει τη δυνατότητα να προσαρμόζει τους στόχους του, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη του περιβάλλοντος και τις νέες εμπειρίες του. Είναι σημαντικό να εμπλακούν και άλλοι/ες στο πρόγραμμα δράσης, είτε πρόκειται για επαγγελματικούς συνεργάτες είτε για φίλους/ες και οικογένεια. Η υποστήριξη από τους γύρω μας μπορεί να ενισχύσει τον μετασχηματισμό. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος δράσης, το άτομο αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα. Αναπροσαρμόζει το πρόγραμμα σύμφωνα με τις νέες συνειδητοποιήσεις και ανάγκες του.

Κατά τον σχεδιασμό ενός προγράμματος δράσης, ο/η εκπαιδευόμενος/η που βρίσκεται στην διαδικασία μετασχηματισμού εφαρμόζει συγκεκριμένες πρακτικές για την ενσωμάτωση των μετασχηματιστικών του εμπειριών στην καθημερινή του ζωή, προωθώντας έτσι τον συνειδητό και βιώσιμο μετασχηματισμό (Mezirow, 2007, Κόκκος, 2005).

7^η Φάση

Απόκτηση γνώσεων και ικανοτήτων για την υλοποίηση του σχεδίου

Η απόκτηση γνώσεων και ικανοτήτων είναι κρίσιμη για την αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδιασμένου προγράμματος δράσης κατά τη διάρκεια της έβδομης φάσης της μετασχηματίζουσας μάθησης. Αυτή η φάση επικεντρώνεται στην εκμάθηση και ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων που θα χρειαστεί κάποιος/α για να επιτύχει τους στόχους του/της. Παρακάτω παρουσιάζονται κάποια βήματα που μπορεί να ακολουθήσει κάποιος/α για την απόκτηση γνώσεων και ικανοτήτων:

Ανάλυση Στόχων: Καθορισμός των συγκεκριμένων στόχων του προγράμματος δράσης και ανάλυση των απαραίτητων γνώσεων και ικανοτήτων που απαιτούνται.

Αναγνώριση Κενών: Αναγνώριση των δεξιοτήτων και των γνώσεων που λείπουν για την επίτευξη των στόχων.

Σχεδίαση Εκπαιδευτικού Προγράμματος: Δημιουργία ενός σχεδίου εκπαίδευσης που περιλαμβάνει τις απαραίτητες δραστηριότητες για την ανάπτυξη των απαιτούμενων ικανοτήτων.

Συγκέντρωση Υλικού: Συλλογή βιβλιογραφίας, ηλεκτρονικού υλικού, και άλλων πόρων που θα υποστηρίξουν την εκμάθηση.

Συμμετοχή σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα: Συμμετοχή σε σεμινάρια, μαθήματα, ή εκπαιδευτικά προγράμματα που προσφέρουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες.

Πρακτική Άσκηση: Εφαρμογή των γνώσεων και των ικανοτήτων μέσω πρακτικής άσκησης και εφαρμογής των μαθημάτων στο πεδίο.

Αξιολόγηση Προόδου: Συνεχής αξιολόγηση της προόδου και προσαρμογή του σχεδίου εκπαίδευσης ανάλογα με τις ανάγκες.

Με αυτά τα βήματα, ο/η εκπαιδευόμενος/η αποκτά τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες που τον οδηγούν στην αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος δράσης και στην επίτευξη των στόχων του μετασχηματισμού (Mezirow, 2007, Κόκκος, 2005).

8^η Φάση

Δοκιμή νέων ρόλων

Στην όγδοη φάση, η δοκιμή νέων ρόλων, αποτελεί κρίσιμο στάδιο στη διαδικασία μετασχηματισμού, σύμφωνα με τη θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, ο άνθρωπος δοκιμάζει νέους ρόλους και συμπεριφορές, εξερευνώντας τον τρόπο με τον οποίο οι αλλαγές στη σκέψη του επηρεάζουν την καθημερινή του ζωή. Ο /η εκπαιδευόμενος/η δοκιμάζει νέες συμπεριφορές, αναλαμβάνοντας διάφορους ρόλους που αντανakλούν τις νέες του πεποιθήσεις και αξίες. Κατά τη δοκιμή νέων ρόλων αντιμετωπίζει προκλήσεις και δυσκολίες που προκύπτουν από την αλλαγή συμπεριφοράς. Ωστόσο, οι αλλαγές στη συμπεριφορά του ενδέχεται να προκαλέσουν αντιδράσεις από το περιβάλλον του, είτε θετικές είτε αρνητικές. Κατά τη διάρκεια της δοκιμής όμως, αξιολογεί τα αποτελέσματα των νέων ρόλων και συμπεριφορών. Σε περίπτωση που κάποιες συμπεριφορές δεν προκαλούν τα επιθυμητά αποτελέσματα, ο/η εκπαιδευόμενος/η προσαρμόζει τη στρατηγική του. Η δοκιμή νέων ρόλων αποτελεί μέρος της συνεχούς ανάπτυξης και εξέλιξης του ατόμου και συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός νέου τρόπου ζωής και αντιμετώπισης της πραγματικότητας, συνδράμοντας έτσι στον βιώσιμο μετασχηματισμό του ατόμου (Mezirow, 2007, Κόκκος, 2005).

9^η Φάση

Οικοδόμηση ικανότητας και αυτοπεποίθησης για τους νέους ρόλους και τις σχέσεις

Η ένατη φάση της μετασχηματίζουσας μάθησης, η οικοδόμηση ικανότητας και αυτοπεποίθησης για τους νέους ρόλους και τις σχέσεις, επικεντρώνεται στην ενδυνάμωση του ατόμου για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους νέους και αλλαγμένους ρόλους στη ζωή και στις σχέσεις του. Σημαντικά στοιχεία αυτής της φάσης περιλαμβάνουν:

Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση για την απόκτηση των απαραίτητων ικανοτήτων που απαιτούνται για τους νέους ρόλους.

Ανάπτυξη Αυτοπεποίθησης: Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης μέσω της αναγνώρισης των ικανοτήτων και των επιτευγμάτων που προκύπτουν από τους νέους ρόλους.

Αναζήτηση Υποστήριξης: Αναζήτηση υποστήριξης από επαγγελματίες, ομάδες υποστήριξης ή κοινότητες που μπορούν να παράσχουν στήριξη και καθοδήγηση.

Κοινωνική Ένταξη: Προσπάθεια για ενσωμάτωση στο νέο κοινωνικό περιβάλλον και εξοικείωση με τις νέες κοινωνικές δομές και σχέσεις.

Διαχείριση Συγκρούσεων: Αντιμετώπιση πιθανών συγκρούσεων που προκύπτουν από την ενσωμάτωση νέων ρόλων και σχέσεων.

Συνεχής Αξιολόγηση: Συνεχής αξιολόγηση της προόδου και προσαρμογή των στρατηγικών σε περίπτωση ανάγκης.

Με τη συνεχή ανάπτυξη των ικανοτήτων και της αυτοπεποίθησης, το άτομο ετοιμάζεται για την ενσωμάτωση των νέων ρόλων στην καθημερινή ζωή του, ενισχύοντας έτσι τη διαδικασία του μετασχηματισμού του (Mezirow, 2007, Κόκκος, 2005).

10^η Φάση

Επανένταξη στη ζωή σύμφωνα με τις συνθήκες που έχουν πλέον διαμορφωθεί από τις νέες προοπτικές

Η δέκατη φάση της μετασχηματίζουσας μάθησης, η επανένταξη στη ζωή σύμφωνα με τις συνθήκες που έχουν πλέον διαμορφωθεί από τις νέες προοπτικές, αντιπροσωπεύει την τελική φάση του μετασχηματισμού. Σε αυτήν τη φάση, το άτομο έχει πλέον ανακαλύψει και ενσωματώσει τους νέους εαυτούς και τους νέους ρόλους του στη ζωή του.

Σημαντικά στοιχεία αυτής της φάσης περιλαμβάνουν:

- Επιτυχής ενσωμάτωση των νέων ρόλων στην καθημερινή ζωή, με την απόκτηση σταθερότητας και εξισορρόπησης.
- Χρήση των νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της μετασχηματίζουσας μάθησης.

- Επαναπροσδιορισμός των στόχων και των φιλοδοξιών, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες προοπτικές.
- Επίτευξη σταθερότητας σε όλους τους τομείς της ζωής, προσαρμόζοντας τον εαυτό του στις νέες συνθήκες.
- Αξιολόγηση του πορευτικού μονοπατιού και αναγνώριση των επιτυχιών και των προκλήσεων που αντιμετώπισε κατά τη διάρκεια της μετασχηματίζουσας μάθησης.
- Η επανένταξη στη ζωή συνοδεύεται από την επιδίωξη συνεχούς ανάπτυξης και εξέλιξης.

Συνολικά, η δέκατη φάση αντιπροσωπεύει την επιτυχή ολοκλήρωση της μετασχηματίζουσας μάθησης, με το άτομο να έχει πλέον διαμορφώσει μια ενδιαφέρουσα, ικανοποιητική και σημαντική ζωή σύμφωνα με τις νέες του προοπτικές και αξίες (Mezirow, 1990 & 2007, Ζαρίφης, 2009, Κόκκος, 2005).

2.4 Η θέση της Ελληνικής Δια Βίου Εκπαίδευσης στη μετασχηματίζουσα μάθηση

Η Ελληνική Δια Βίου Εκπαίδευση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της μετασχηματίζουσας μάθησης, παρέχοντας στους ενήλικες τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που χρειάζονται για την προσωπική τους και επαγγελματική εξέλιξη. Η δια βίου εκπαίδευση στηρίζει την ιδέα της συνεχούς μάθησης και ανάπτυξης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Στο πλαίσιο της μετασχηματίζουσας μάθησης, η δια βίου εκπαίδευση προσφέρει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να αναπτύξουν κριτικό στοχασμό, αυτοεκτίμηση και αυτοεξέταση. Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί και οι εκπαιδευτικές πλατφόρμες προσφέρουν ποικίλα προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα θεματικών πεδίων. Οι συμμετέχοντες μπορούν να επιλέξουν προγράμματα που ανταποκρίνονται στις ατομικές τους ανάγκες και ενδιαφέροντα, προωθώντας έτσι την εξατομίκευση της μάθησης. Επιπλέον, η Ελληνική Δια Βίου Εκπαίδευση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην κοινωνική ένταξη και στην αντιμετώπιση της ανεργίας, προσφέροντας ευκαιρίες για εκμάθηση νέων δεξιοτήτων και προσαρμογή στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Συνολικά, η δια βίου εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό εργαλείο προώθησης της μετασχηματίζουσας μάθησης, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη των ατόμων και συμβάλλοντας στην εξέλιξη της κοινωνίας. Ωστόσο όμως, η καλλιέργεια του

κριτικού στοχασμού δύναται να ξεκινήσει από τις νεαρότερες ηλικίες προς αποφυγήν μελλοντικών δυσάρεστων καταστάσεων τόσο για το άτομο όσο και για την κοινωνία.

Με βάση τη θεώρηση του Mezirow τα βασικότερα στοιχεία στη διεργασία του μετασχηματισμού είναι ο κριτικός στοχασμός καθώς και η συμμετοχή στον στοχαστικό διάλογο. Ο κριτικός στοχασμός αφορά κατά κύριο λόγο την αναζήτηση και τον εντοπισμό των αιτιών από τις οποίες προκύπτουν οι δυσλειτουργικές παραδοχές του ατόμου καθώς επίσης και των συνεπειών που επιφέρουν οι προβληματικές παραδοχές στο κοινωνικό σύνολο (Κόκκος, 2017). Η αναγκαιότητα της ανάπτυξης του κριτικού στοχασμού για τον σύγχρονο άνθρωπο είναι πολύ μεγάλη, προκειμένου να μπορεί να αντιμετωπίζει τα ατελώς δομημένα προβλήματα, σύμφωνα με τις King και Kitchener (1981, 1994), αλλά και για να μπορούν να αντεπεξέρχονται στις πολλαπλές απαιτήσεις των ρόλων που αναλαμβάνουν στη σημερινή κοινωνία, όπως αναφέρει ο Kegan (1994). Είναι γεγονός ότι οι θεωρίες μάθησης οι οποίες αναφέρονται στα πρώτα βήματα των παιδιών στη σχολική τους ζωή περιλαμβάνουν την έννοια του κριτικού στοχασμού, ωστόσο τον ταυτίζουν με την κριτική σκέψη, δηλαδή την ολοκληρωμένη διανοητική λειτουργία η οποία στηρίζεται πρωτίστως στην επιχειρηματολογία, στην ολιστική επεξεργασία ιδεών και καταστάσεων, στην ανάλυση, στη σύνθεση, στην τεκμηρίωση των απόψεων. Αναντίρρητα η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών είναι σημαντική, καθώς αποτελεί τη βάση για τον κριτικό στοχασμό. Παρ' όλα αυτά, οι δύο αυτές έννοιες δεν μπορούν να ταυτιστούν. Αυτό συμβαίνει γιατί σε ό, τι αφορά στη συμμετοχή στον στοχαστικό διάλογο, αποτελεί μια δύσκολη διαδικασία ακόμα και για τους ενήλικους, καθώς βασίζεται μεταξύ άλλων και στην κριτική αξιολόγηση των παραδοχών και των εμπειριών των συμμετεχόντων/χουσών (Κόκκος, 2017, King & Kitchener 1981 & 1994, Kegan, 1994).

Ο Mezirow (1998c) αναφέρει ότι η ολιστική επαναξιολόγηση των παραδοχών και ο μετασχηματισμός των νοητικών συνηθειών είναι μια διεργασία η οποία αφορά τους ενήλικους που θα αποφασίσουν συνειδητά να συμμετάσχουν στη διεργασία της μετασχηματίζουσας μάθησης και του κριτικού στοχασμού. Προφανώς διαθέτουν ένα ευρύ φάσμα εμπειριών και έχουν αναπτύξει πλήρως τις διανοητικές τους ικανότητες, γεγονός που τους επιτρέπει να πραγματοποιούν απαιτητικές και πολύπλοκες νοητικές διεργασίες. Ο Kegan αναφέρει ότι η ποιοτική αλλαγή του τρόπου σκέψης ενός ατόμου, δηλαδή η ανάπτυξη του κριτικού του στοχασμού στα θέματα που καλείται να

χειριστεί, επιτυγχάνεται στην ενήλικη ζωή, μετά από μεγάλη προσπάθεια των ενηλίκων και με ένα απόλυτα υποστηρικτικό περιβάλλον (Mezirow, 1998c, Kegan, 1994).

Τα παιδιά αντιθέτως, δεν έχουν την δυνατότητα να σκεφτούν κριτικά επάνω στις αιτίες διαμόρφωσης των ιδεών και των αντιλήψεων τους, λόγω του γεγονότος ότι δεν διαθέτουν ευρύ φάσμα εμπειριών και δεν έχουν αναπτύξει ακόμα πλήρως την νοητική τους δεινότητα. Παρόλα αυτά, ενδεχομένως να μπορούν να συνειδητοποιήσουν ότι ο τρόπος σκέψης και συμπεριφοράς τους δεν είναι λειτουργικός τόσο για αυτά όσο και για τους υπόλοιπους, χωρίς όμως να είναι σε θέση να επαναξιολογήσουν, να επαναπροσδιορίσουν και να αναδιαμορφώσουν όσα σκέφτονται και πράττουν. Αυτό βέβαια εξαρτάται τόσο από τα ερεθίσματα τα οποία δέχονται όσο και από την προσωπική τους διάθεση. Με βάση τα προαναφερθέντα, προκύπτει εύλογα το ερώτημα κατά πόσο οι βασικές αρχές της Θεωρίας Μετασχηματισμού έχουν θέση στη σχολική εκπαίδευση. Σύμφωνα με τον Mezirow, οι νοητικές συνήθειες εκφράζονται μέσω ενός συνόλου επιμέρους απόψεων. Η επαναξιολόγηση έστω μιας άποψης και η συμμετοχή του ατόμου σε μια διεργασία μετασχηματισμού της, στην περίπτωση που αυτή η άποψη αποδειχτεί δυσλειτουργική για το άτομο, συνιστά μετασχηματίζουσα μάθηση. Κατά συνέπεια στη συγκεκριμένη διεργασία δύναται να εμπλακούν και μαθητές/τριες, καθώς δύναται να δοθεί η δυνατότητα ενεργοποίησης του κριτικού τους στοχασμού επάνω στις δυσλειτουργικές απόψεις που εκφράζουν για συγκεκριμένα θέματα στα οποία έχουν εμπειρία. Τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί αξιόλογες έρευνες και έχουν αναδειχθεί συγκεκριμένες θεωρητικές προσεγγίσεις οι οποίες δείχνουν ότι οι μαθητές/τριες είναι δυνατόν να εμπλακούν σε νοητικές διεργασίες οι οποίες εμπεριέχουν κάποια στοιχεία κριτικού στοχασμού. Χαρακτηριστικές είναι οι απόψεις της κοινωνιολόγου της εκπαίδευσης Isambert-Jamati (1985) σχετικά με το θέμα συμβολής της σχολικής εκπαίδευσης στην κοινωνική κριτική, η οποία αναφέρει ότι στη σχολική διδασκαλία είναι απαραίτητο να τίγονται κοινωνικά προβλήματα και να μην αποφεύγονται (Mezirow, 1998, Isambert-Jamati, 1985).

Οι εκπαιδευτικοί με το πρόσχημα να «προστατεύσουν» την αθωότητα και την παιδικότητα των μικρών μαθητών/τριών αλλά και εξαιτίας της ελλιπούς εκπαίδευσής τους αναφορικά με τέτοια θέματα, αποφεύγουν την κριτική προσέγγιση των κοινωνικών θεμάτων που τίγονται στα σχολικά εγχειρίδια είτε αναλύοντάς τα

επιφανειακά είτε προσπερνώντας αυτά. Σύμφωνα με τον Illeris (2016) οι νέοι έχουν περισσότερη ανάγκη να διαμορφώσουν την ταυτότητά τους, παρά να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους ή να προσανατολιστούν επαγγελματικά και να εξειδικεύσουν τις γνώσεις τους σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα. Σε ένα πολύπλοκο κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον και σε ένα δυσοίωνο μέλλον, οι νέοι επιβάλλεται να αναπτύξουν ικανότητες προσαρμογής στις νέες συνθήκες οι οποίες θα προκύψουν, ικανότητες κριτικού στοχασμού επάνω στις δικές τους παραδοχές σχετικά με την επιλογή της επαγγελματικής και προσωπικής τους πορείας, της κοινωνικής τους συμπεριφοράς (Illeris, 2016).

2.5 Εφαρμογή της θεωρίας του Mezirow σε αλλοδαπές γυναίκες για την κατάκτηση του πιστοποιητικού ελληνομάθειας

Η εφαρμογή της θεωρίας του Jack Mezirow σε αλλοδαπές γυναίκες που επιδιώκουν την κατάκτηση του πιστοποιητικού Ελληνομάθειας μπορεί να πραγματοποιηθεί με τρόπους που υποστηρίζουν τη μετασχηματίζουσα μάθηση και την προσαρμογή σε νέες γλωσσικές και πολιτιστικές πραγματικότητες. Παρακάτω παρουσιάζονται κάποια βήματα και πτυχές που μπορούν να ληφθούν υπόψη, ενσωματώνοντας σύγχρονες βιβλιογραφικές πηγές:

Καθοδήγηση και Στήριξη

- **Παροχή κατευθυντήριων οδηγιών και στήριξης για τις γλωσσικές και πολιτιστικές προκλήσεις τις οποίες μπορεί να αντιμετωπίζουν:** Οι Cranton (2006) και Kitchenham (2008) αναδεικνύουν τη σημασία της υποστήριξης και της καθοδήγησης στη διαδικασία της μετασχηματίζουσας μάθησης
- **Ενθάρρυνση της συμμετοχής τους σε κοινότητες μάθησης οι οποίες υποστηρίζουν την αλληλεπίδραση και την ενσωμάτωση:** Η ένταξη σε κοινότητες μάθησης ενισχύει την αλληλεπίδραση και την κοινωνική ενσωμάτωση, όπως τονίζεται και από τον Mezirow (1978).

Προσαρμοσμένα Μαθήματα

- **Δημιουργία μαθημάτων τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις προηγούμενες γλωσσικές εμπειρίες των συμμετεχουσών:** Η προσαρμογή των μαθημάτων

στις προηγούμενες γλωσσικές εμπειρίες είναι κρίσιμη για τη διευκόλυνση της μάθησης (Mezirow, 1991).

- **Ενίσχυση της εκμάθησης μέσω πρακτικών και δραστηριοτήτων οι οποίες ενδιαφέρουν τις συμμετέχουσες:** Οι πρακτικές και ενδιαφέρουσες δραστηριότητες μπορούν να προάγουν την ενεργό συμμετοχή και την αφομοίωση νέων γνώσεων (Mezirow, Taylor, & Associates, 2009).

Αναγνώριση Κοινωνιο-πολιτιστικής Ταυτότητας

- **Ενθάρρυνση της ανταλλαγής εμπειριών και ιστοριών μεταξύ των συμμετεχουσών:** Η ανταλλαγή εμπειριών μπορεί να ενισχύσει την αίσθηση της κοινότητας και την κατανόηση μεταξύ των συμμετεχουσών (Mezirow, 1991).
- **Αναγνώριση και ενίσχυση της πολυπολιτισμικής και πολύγλωσσης καταγωγής τους:** Η αναγνώριση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας είναι θεμελιώδης για την προώθηση της μετασχηματίζουσας μάθησης (Mezirow, 1978).

Κριτικός Στοχασμός

- **Προώθηση του κριτικού στοχασμού γύρω από τις πολιτισμικές και εκπαιδευτικές εμπειρίες τους:** Η κριτική σκέψη αποτελεί κεντρικό στοιχείο της μετασχηματίζουσας μάθησης, βοηθώντας τις συμμετέχουσες να αμφισβητήσουν και να αναθεωρήσουν τις υπάρχουσες πεποιθήσεις και αντιλήψεις (Mezirow, 1991).
- **Ενθάρρυνση της συζήτησης για θέματα τα οποία σχετίζονται με την ταυτότητα και τη γλώσσα:** Οι συζητήσεις για την ταυτότητα και τη γλώσσα μπορούν να ενισχύσουν την κατανόηση και την αποδοχή διαφορετικών πολιτισμικών και γλωσσικών ταυτοτήτων (Cranton, 2006).

Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Αυτοαναγνώρισης

- **Προώθηση δραστηριοτήτων οι οποίες ενισχύουν την αυτοεκτίμηση και την ανάπτυξη της προσωπικής ταυτότητας:** Οι δραστηριότητες που

στοχεύουν στην αυτοαναγνώριση και την αυτοεκτίμηση είναι κρίσιμες για την ενδυνάμωση των συμμετεχουσών (Kitchenham, 2008).

- **Εκπαίδευση για τη σημασία της γλώσσας ως εργαλείο αυτοεκφραστικότητας και διαπροσωπικής επικοινωνίας:** Η εκπαίδευση στη σημασία της γλώσσας μπορεί να ενισχύσει την προσωπική έκφραση και την κοινωνική επικοινωνία (Mezirow, Taylor, & Associates, 2009).

Συνολικά, η εφαρμογή της θεωρίας του Mezirow προσφέρει ένα πλαίσιο για τη δημιουργία εκπαιδευτικών περιβαλλόντων που ενθαρρύνουν τη μετασχηματίζουσα μάθηση και την ενσωμάτωση σε νέες κοινότητες και περιβάλλοντα, παρέχοντας τα εργαλεία και τις στρατηγικές που απαιτούνται για την αποτελεσματική μάθηση και προσαρμογή των αλλοδαπών γυναικών.

Συμπερασματικά

Συμπερασματικά, η θεωρία του Jack Mezirow για τη μετασχηματίζουσα μάθηση παρέχει ένα πλούσιο πλαίσιο κατανόησης της διαδικασίας η οποία οδηγεί στον μετασχηματισμό του στοχασμού και της ταυτότητας. Οι δέκα φάσεις της μεταμόρφωσης της σκέψης, όπως περιγράφονται από τον Mezirow, αποτελούν ένα πλαίσιο που καλύπτει τα διάφορα στάδια που κάποιο άτομο μπορεί να βιώσει κατά τη διάρκεια της μάθησης και του αυτογνωσίας. Η προσαρμογή αυτής της θεωρίας στο πλαίσιο της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας από αλλοδαπές γυναίκες αποτελεί μια πολύτιμη προσέγγιση. Οι φάσεις, όπως η αυτοεξέταση των συναισθημάτων και η αναγνώριση της πολυπολιτισμικής ταυτότητας, είναι ιδιαίτερα σημαντικές για άτομα τα οποία εκπαιδεύονται σε νέες γλωσσικές και πολιτιστικές συνθήκες.

Η προσέγγιση αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της εκπαίδευσης ως ενός διαρκούς ταξιδιού αυτογνωσίας και ανάπτυξης. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να δημιουργούν περιβάλλοντα υποστήριξης που ενθαρρύνουν την ανοικτή συζήτηση, τον κριτικό στοχασμό και την ανταλλαγή εμπειριών. Συνολικά, η θεωρία του Mezirow προσφέρει μια πολύτιμη προοπτική για την κατανόηση της μάθησης ως μια συνεχή διαδικασία αλλαγής και ανάπτυξης. Η εφαρμογή της σε αλλοδαπές γυναίκες που μαθαίνουν την

ελληνική γλώσσα ενισχύει τη σημασία της γλώσσας ως εργαλείο διαπολιτισμικής επικοινωνίας και ενσωμάτωσης.

Κεφάλαιο 3ο

Εισαγωγικά

Η θεωρία του Paulo Freire, ένας από τους σπουδαιότερους εκπαιδευτικούς του 20ού αιώνα, αναδεικνύει μια εντελώς διαφορετική προσέγγιση στην εκπαίδευση. Γεννημένος στη Βραζιλία το 1921, ο Freire κατέκτησε τον κόσμο της εκπαίδευσης με τη θεωρία του πεδίου του Κριτικού Παιδαγωγικού Χώρου, που αναδεικνύει τη σημασία της συμμετοχής και της αυτονομίας του μαθητή/τριας. Κεντρικό στοιχείο της θεωρίας του Freire είναι η έννοια της «γραμματισμένης ανάγνωσης του κόσμου» όπου η εκπαίδευση δεν είναι απλά μετάδοση γνώσεων, αλλά μια διαδικασία η οποία ενεργοποιεί τους μαθητές/τριες να αναλύσουν και να αντιληφθούν το περιβάλλον τους. Μέσω της συλλογικής αναζήτησης της γνώσης, ο Freire υποστηρίζει την απελευθέρωση του ατόμου από τις δομές της κοινωνίας που τον καταπιέζουν. Με τον όρο «παιδεία ως πράξη της ελευθερίας» ο Freire καλεί τους εκπαιδευτικούς να επιδιώκουν μια παιδαγωγική πρακτική που διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή, την ανταλλαγή απόψεων και τη δημιουργία κριτικής σκέψης. Η προσέγγιση αυτή επιδιώκει τη δημιουργία ενός ευνοϊκού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος με κοινωνική δικαιοσύνη και ισότητα. Συνολικά, ο Freire αναδεικνύει τη σημασία της εκπαίδευσης ως μέσου απελευθέρωσης και αυτοπραγμάτωσης, δίνοντας έμφαση στη συμμετοχή, την επικοινωνία και την κοινωνική δράση.

3.1 Εξέταση της θεωρίας του Freire για την απελευθέρωση μέσω της εκπαίδευσης

Ο Freire ειδικότερα την δεκαετία του 1970, διαδραμάτισε τον πιο σπουδαίο ρόλο στη σύνδεση της κριτικής θεωρίας (ή της σύγχρονης κοινωνικής θεωρίας με ερεθίσματα από τον χώρο του Μαρξισμού, της φαινομενολογίας και της κριτικής θεωρίας) με την ιδέα της απελευθέρωσης του ατόμου και της κοινωνίας και ιδιαίτερα με τη χειραφέτηση μέσω της νοηματοδότησης, στην εκπαιδευτική πρακτική για όλους. Ο προαναφερθείς θεωρητικός χαρακτηρίστηκε με βάση την θεωρία του ως ο πιο

ριζοσπαστικός. Θεωρούσε ότι η εξουσία μείωνε ή αναχαίτιζε την δημιουργικότητα των εκπαιδευομένων ενισχύοντας τα συμφέροντα των καταπιεστών ανεξαιρέτως οι οποίοι προφανώς δεν επιθυμούσαν την κοινωνική αλλαγή προς το συμφέρον όλων. Οι καταπιεστές παρεμβαίνοντας και διαστρεβλώνοντας την έννοια του ανθρωπισμού ως βασικού στοιχείου της εκπαίδευσης, επιδίωκαν να διατηρήσουν μια επικερδή για τους ίδιους συνθήκη. Με τον τρόπο αυτό και για τον προαναφερθέντα λόγο αντιδρούσαν σε οποιαδήποτε εκπαιδευτική αλλαγή η οποία ενισχύει κάθε στοιχείο το οποίο συνδέεται με την ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού και η οποία είναι συμβατή με μια εξαιρετικά περιορισμένη αντίληψη της πραγματικότητας.

Ο Freire επιδίωκε μέσα από την εκπαίδευση, την κοινωνική, πολιτική και οικονομική αλλαγή της κοινωνίας. Μέσω της θεωρίας του έδινε βαρύτητα στην πολιτική συνειδητοποίηση η οποία θα εγείρει την δράση. Η λογική του ήταν ανθρωποκεντρική καθώς άξονας της αλλαγής είναι ο άνθρωπος, η καλλιέργεια της κριτικής του ικανότητας η οποία θα οδηγήσει ουσιαστικά στον εξανθρωπισμό. Για τον συγκεκριμένο θεωρητικό εξανθρωπισμός είναι η ολοκλήρωση του ανθρώπου η οποία συνάδει με την κάλυψη όλων των αναγκών του. Η κοσμοθεωρία του συνδέεται άμεσα με το αίτημα της ανάγκης για εκπαίδευση όλων ανεξαιρέτως. Η διαπαιδαγώγηση του συνόλου του πληθυσμού θα αποτελούσε το μέσο της απελευθέρωσης από τον δυνάστη – εξουσιαστή. Ο καταπιεζόμενος λαός είναι κατά βάση αναλφάβητος ωστόσο καταπιεζόμενους χαρακτηρίζει και όλους όσοι έχουν απορροφηθεί και αφομοιωθεί από την «κουλτούρα της σιωπής» στην οποία έχουν συνηθίσει να ζουν (Βιτόρια, 2023).

Η παιδαγωγική για τον Freire είναι ουσιαστικά μια ιδεολογία η οποία δεν έχει υπόσταση χωρίς όραμα για τον άνθρωπο και τον κόσμο γενικότερα. Όλες οι πρακτικές εκπαίδευσης έχουν ως βασική προϋπόθεση μια ερμηνεία του ανθρώπου και του κόσμου. Στις σπουδαιότερες επιθυμίες στόχους του συγκαταλέγεται η δημιουργία ανθρώπων ολοκληρωμένων, με πλήρη συνείδηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων τους. Αυτό βέβαια προϋποθέτει ένα δημοκρατικό εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο δεν θα στηρίζεται και δεν θα προωθεί μόνο την ανάγνωση και την γραφή αλλά κυρίως τον Λόγο. Όπου Λόγος νοείται η ελεύθερη έκφραση ιδεών, η ελεύθερη έκφραση του εαυτού, του κόσμου, της λήψης αποφάσεων. Η θεωρία του Freire έχει αναπτυχθεί σε ένα ανελεύθερο καθεστώς, σε μία χώρα με δυνάστες

εξουσιαστές και αποτελεί απλά την «φωνή της λογικής». Τα βασικότερα σημεία της προσέγγισής του είναι τα ακόλουθα:

- Η εκπαίδευση δεν είναι μια ουδέτερη διαδικασία. Είναι είτε σχεδιασμένη για να διευκολύνει την ελευθερία ή είναι «εκπαίδευση για κυριαρχία»
- Η αντικειμενική κουλτούρα μεταφέρεται στο άτομο μόνο μέσω της συνεχούς κοινωνικοποίησης
- Η κατασκευή της πραγματικότητας εμπεριέχεται στη γλώσσα. Οι μάζες έχουν υποστεί την επιβολή μιας πραγματικότητας η οποία είναι άσχετη με την πολιτιστική τους κληρονομιά
- Σημαντικότητα του διαλόγου μεταξύ του εκπαιδευόμενου και του εκπαιδευτή
- Ενσυνείδητη είναι η κριτική και διαρκής διαδικασία μέσω της οποίας ο καταπιεζόμενος ανακαλύπτει τους μύθους που τον εξαπατούν και οι οποίοι συμβάλλουν στη συνέχιση της καταπίεσής του (Ζαρίφης, 2009)

3.2 Θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και την ενίσχυση της αυτονομίας των εκπαιδευομένων μέσω της εκπαίδευσης

Ο Paulo Freire παρέχει θεωρητικές προσεγγίσεις που επιδιώκουν την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και την ενίσχυση της αυτονομίας των εκπαιδευομένων μέσω της εκπαίδευσης. Οι παρακάτω πτυχές αναδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο ο Freire αντιμετωπίζει αυτά τα θέματα. Η παιδεία λογαριάζεται από τον θεωρητικό ως πράξη ελευθερίας. Σύμφωνα με τον Freire, η παιδεία δεν θα πρέπει να είναι απλά μια μετάδοση πληροφοριών, αλλά μια πράξη ελευθερίας. Επιδιώκει να ενισχύσει την αυτονομία και την ελευθερία των ατόμων, καλώντας τους να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της γνώσης. Ενισχύει ποικιλοτρόπως την κριτική Εκπαίδευση υπογραμμίζοντας τη σημασία της κριτικής σκέψης ως βασικού στοιχείου της παιδείας. Προωθεί μια εκπαίδευση η οποία ενθαρρύνει τους μαθητές να ερευνούν, να αναρωτιούνται και να αμφισβητούν τις κοινωνικές πραγματικότητες. Βασικές αρχές της θεωρητικής του προσέγγισης είναι ο διάλογος και η συμμετοχή.

Ο Freire προτείνει το διάλογο ως κεντρικό στοιχείο της διαδικασίας εκπαίδευσης. Ενθαρρύνει την αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, ενισχύοντας τη συμμετοχή τους στον διδακτικό διάλογο. Ταυτόχρονα, επιδεικνύει μια ενσυναίσθηση όχι μόνο για όλους τους καταπιεζόμενους και τις μειονότητες μέσω

της πολιτισμικής του ευαισθησίας. Αναγνωρίζει την πολιτισμική ποικιλομορφία, προτείνει μια εκπαίδευση η οποία σέβεται και ενσωματώνει τις διάφορες προελεύσεις και ταυτότητες των εκπαιδευομένων. Συνολικά, οι θεωρητικές προσεγγίσεις του Freire προωθούν μια παιδαγωγική πρακτική που αναζητά την ενεργή συμμετοχή, την κριτική σκέψη και την αυτονομία, στοχεύοντας στη δημιουργία κριτικών, αυτόνομων και πολιτικά συνειδητών ατόμων (Βιτόρια, 2023).

3.3 Ανάλυση των προκλήσεων που δύναται να αντιμετωπίσουν οι αλλοδαπές εκπαιδευόμενες με βάση την θεωρία του Freire

Βάσει της θεωρίας του Paulo Freire, οι αλλοδαπές εκπαιδευόμενες μπορεί να αντιμετωπίσουν διάφορες προκλήσεις στη διαδικασία της εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό, η επαφή τους με νέες κοινωνικο-πολιτισμικές πραγματικότητες μπορεί να είναι πολύπλοκη. Αναλύοντας τις προκλήσεις αυτές, προκύπτουν πολλά και ενδιαφέροντα στοιχεία όπως:

Πολιτισμική Διαφορετικότητα: Η αλλοδαπή καταγωγή των εκπαιδευομένων μπορεί να οδηγήσει σε πολιτισμικές διαφορές που επηρεάζουν τον τρόπο κατανόησης και αντίδρασής τους στο νέο περιβάλλον εκπαίδευσης.

Γλωσσική Πρόκληση: Η χρήση νέας γλώσσας στο πλαίσιο της εκπαίδευσης μπορεί να αποτελέσει πρόκληση για τις αλλοδαπές εκπαιδευόμενες, περιορίζοντας την επικοινωνία και την κατανόηση.

Κοινωνική Απομόνωση: Η αλλοδαπή καταγωγή μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνική απομόνωση και αίσθημα ξενιτεμού, επηρεάζοντας την ενσωμάτωσή τους στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Ανασφάλεια και Ανησυχία: Οι αλλοδαπές εκπαιδευόμενες μπορεί να αντιμετωπίζουν ανασφάλεια σχετικά με την ικανότητά τους να προσαρμοστούν και να επιτύχουν στο νέο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Ανεπαρκής Στήριξη: Η έλλειψη κατάλληλης υποστήριξης για τις ανάγκες των αλλοδαπών εκπαιδευομένων μπορεί να αποτελέσει πρόκληση για την πρόοδό τους.

Ο Paulo Freire, μέσω της παιδαγωγικής του προσέγγισης, προτείνει μια εκπαίδευση που λαμβάνει υπόψη τις προσωπικές εμπειρίες και τον πολιτισμικό πλούτο των ατόμων, στοχεύοντας στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της αυτονομίας τους.

3.4 Τονίζοντας την σημασία απόκτησης του πιστοποιητικού Ελληνομάθειας μέσα από το πρίσμα του Freire

Στη θεωρία του Paulo Freire, η εκπαίδευση έχει ως στόχο την απελευθέρωση του ατόμου από τις δεσμεύσεις και τις ανισότητες. Επομένως ίσως να μην υπάρχει καταλληλότερος θεωρητικός, του οποίου οι απόψεις να ενισχύουν την αναγκαιότητα απόκτησης ενός τέτοιου διπλώματος. Στο πλαίσιο των αλλοδαπών γυναικών οι οποίες επιδιώκουν το πιστοποιητικό Ελληνομάθειας, η ένταξή τους στην κοινωνία μπορεί να είναι συνδεδεμένη με αρκετές αρχές της θεωρίας του Freire. Σύμφωνα με τον προαναφερθέντα, η εκπαίδευση θα πρέπει να ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και την αυτονομία. Το πιστοποιητικό Ελληνομάθειας μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο το οποίο ενισχύει αυτές τις ικανότητες, επιτρέποντας στις γυναίκες να συμμετέχουν ενεργά και ενήμερα στην κοινωνία. Επιπλέον η θεωρία του Freire προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και την ισότητα.

Το πιστοποιητικό Ελληνομάθειας, ως αναγνώριση των γνώσεων και των ικανοτήτων, ενδυναμώνει τις αλλοδαπές γυναίκες, δίνοντάς τους ισότιμη θέση στην κοινωνία. Η θεωρία του Freire υπογραμμίζει τη σημασία της πολιτισμικής ευαισθησίας και ο ίδιος ο θεωρητικός μέσω από το έργο του το αποδεικνύει περίτρανα. Το πιστοποιητικό μπορεί να λειτουργήσει ως αναγνώριση του πολιτισμικού πλούτου των αλλοδαπών εκπαιδευόμενων, ενισχύοντας την πολιτισμική τους ταυτότητα. Τέλος, μέσω του πιστοποιητικού, οι γυναίκες αποκτούν τα μέσα να συμμετέχουν ενεργά ως πολίτες στην κοινωνία, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας πιο δίκαιης και ισότιμης κοινωνίας. Με βάση αυτές τις αρχές, το πιστοποιητικό Ελληνομάθειας αναδεικνύεται ως σημαντικό εργαλείο για την ένταξη και την ενδυνάμωση των αλλοδαπών γυναικών στην κοινωνία, συνάδοντας με τις θεμελιώδεις αρχές της παιδαγωγικής του Freire.

Συμπερασματικά

Συμπερασματικά, η θεωρία του Paulo Freire αντιπροσωπεύει ένα κρίσιμο πλαίσιο στον τομέα της εκπαίδευσης, προάγοντας έναν προοδευτικό και ανασταλτικό τρόπο σκέψης για τους εκπαιδευόμενους. Η θεωρία του επισημαίνει τη σημασία της συμμετοχής, της κριτικής σκέψης, και της δημιουργικής πρακτικής ως μέσα για την

απελευθέρωση από τις ανισότητες και τις κοινωνικές διακρίσεις. Σε πρώτο επίπεδο, η θεωρία του Freire αντιτίθεται στην παθητική διδασκαλία και επιδιώκει να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων στη διαμόρφωση της δικής τους γνώσης. Επίσης, επιδιώκει τη διάσπαση των ιεραρχικών σχέσεων εκπαιδευτή-εκπαιδευομένου, υποστηρίζοντας μια αλληλεπιδραστική και δημοκρατική διαδικασία εκπαίδευσης. Σε δεύτερο επίπεδο, η έμφαση του Freire στην «λεξική επίγνωση» και στη «γνώση-δράση» υπογραμμίζει τη σημασία της σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη. Ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους όχι μόνο να αποκτήσουν γνώσεις αλλά και να τις εφαρμόσουν στην καθημερινή τους ζωή, προκειμένου να επιτύχουν αληθινή απελευθέρωση. Επιπλέον, η προσέγγιση του Freire ως προς την ανασταλτική εκπαίδευση επισημαίνει την ανάγκη για αντίληψη του κοινωνικού πλαισίου και των δομών που επηρεάζουν την εκπαίδευση, ενθαρρύνοντας τους εκπαιδευόμενους να αντιμετωπίζουν την πραγματικότητα με κριτικό τρόπο. Συνολικά, η θεωρία του Freire αναδεικνύει την εκπαίδευση ως μέσο αλλαγής και ανασταλτικής δράσης, με στόχο την προώθηση της δικαιοσύνης, της ισότητας και της ελευθερίας.

Γενικά συμπεράσματα θεωρητικού μέρους

Συμπερασματικά, οι τρεις στοχαστές - Brookfield, Mezirow και Freire - προσφέρουν προσεγγίσεις οι οποίες αναδεικνύουν τη σημασία της κριτικής σκέψης, του μετασχηματισμού και της αυτονομίας στη διαδικασία της μάθησης. Παρά τις διαφορετικές προσεγγίσεις τους, όλοι αυτοί οι θεωρητικοί συνεισφέρουν στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών πρακτικών που ενισχύουν την απελευθέρωση και την αυτονομία των ατόμων. Ο Brookfield, με την έμφασή του στον κριτικό στοχασμό, επισημαίνει τη σημασία του να αναγνωρίζουμε τις προκαταλήψεις μας και να αναπτύσσουμε εναλλακτικές προοπτικές. Ο Mezirow, με τη θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης, υπογραμμίζει τη σημασία της αλλαγής στις βασικές πεποιθήσεις και προοπτικές των ατόμων. Τέλος, ο Freire, με την προσέγγισή του της κριτικής παιδαγωγικής, αναδεικνύει τη σημασία της κοινωνικής συνείδησης και της ανασταλτικής εκπαίδευσης. Σε συνδυασμό, οι τρεις αυτοί στοχαστές προάγουν μια παιδαγωγική προσέγγιση η οποία ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή, τον κριτικό στοχασμό, και τη δυνατότητα μετασχηματισμού. Καθένας από αυτούς εστιάζει σε διαφορετικά στοιχεία της μάθησης, αλλά συνολικά συμβάλλουν στη διαμόρφωση

εκπαιδευτικών πρακτικών που ενισχύουν την ικανότητα των ατόμων να σκέπτονται κριτικά, να μετασχηματίζουν τις πεποιθήσεις τους, και να επιδιώκουν την αυτονομία τους.

Ερευνητικό Μέρος

Κεφάλαιο 4ο

Μεθοδολογία

4.1 Ερευνητικά ερωτήματα

Η διαμόρφωση σαφών και καίριων ερευνητικών ερωτημάτων είναι θεμελιώδης για την καθοδήγηση και την επιτυχία κάθε ερευνητικού έργου. Τα ερευνητικά ερωτήματα όχι μόνο προσδιορίζουν την κατεύθυνση της μελέτης αλλά και διευκολύνουν την ανάλυση και την ερμηνεία των δεδομένων (Creswell, 2014). Επιπλέον, τα καλά διαμορφωμένα ερευνητικά ερωτήματα επιτρέπουν στους ερευνητές να εστιάσουν στις πιο κρίσιμες πτυχές του υπό εξέταση θέματος, ενισχύοντας την αξιοπιστία και την εγκυρότητα της έρευνας (Bryman, 2016). Ο σχεδιασμός των ερευνητικών ερωτημάτων επηρεάζει τη μεθοδολογία, τα εργαλεία συλλογής δεδομένων και τις τεχνικές ανάλυσης που θα χρησιμοποιηθούν, καθιστώντας τα αναπόσπαστο μέρος της ερευνητικής διαδικασίας (Kumar, 2019). Τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία σχετίζονται με το υπό εξέταση αντικείμενο μελέτης και έρευνας είναι τα ακόλουθα:

1. Για ποιον/ποιους λόγο/λόγους οι συμμετέχουσες εκδήλωσαν επιθυμία απόκτησης πτυχίου ελληνομάθειας;
2. Ποια αισθήματα βίωναν πριν την συμμετοχή τους στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα;
3. Επίλθαν αλλαγές στα συναισθήματά τους μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων, κι αν ναι ποιες είναι αυτές;

4.2 Πληθυσμός και δειγματοληψία

Ο πληθυσμός της έρευνας αποτελείται από 15 αλλοδαπές γυναίκες που διαμένουν στην Ελλάδα και επιδιώκουν την απόκτηση του πιστοποιητικού Ελληνομάθειας. Η ηλικία τους κυμαίνεται από τα 30 έως τα 45 έτη με μέσο όρο τα 40 έτη. Αυτές οι γυναίκες προέρχονται από διάφορες χώρες και πολιτισμικά υπόβαθρα, γεγονός που προσφέρει μια πλούσια και πολυποίκιλη οπτική για την πορεία τους στην ελληνική κοινωνία. Ωστόσο, οι περισσότερες από αυτές κατοικούν στην Ελλάδα πάνω από είκοσι χρόνια και επομένως οι γνώσεις τους αναφορικά με την ελληνική γλώσσα είναι σε πολύ καλό επίπεδο. Η δειγματοληψία των συμμετεχουσών έγινε με κριτήριο την ενεργή συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικά προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, καθώς και την πρόθεσή τους να πιστοποιήσουν τις γνώσεις τους μέσω του συγκεκριμένου πιστοποιητικού (Triandafyllidou, 2009, Αντωνοπούλου, 2017).

Η επιλογή των 15 γυναικών έγινε βάσει της διαθεσιμότητάς τους και της προθυμίας τους να συμμετάσχουν στη μελέτη, εξασφαλίζοντας έτσι την εθελοντική και συνειδητή συμμετοχή τους. Επιπλέον, λήφθηκε υπόψη η εκπροσώπηση διαφόρων ηλικιακών ομάδων, επαγγελματικών και εκπαιδευτικών υποβάθρων, προκειμένου να αποκτηθεί μια ολιστική κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν την εκπαίδευση και την ενσωμάτωση των αλλοδαπών γυναικών στην ελληνική κοινωνία (Creswell, 2014, Παπαδοπούλου, 2015).

Η έρευνα στοχεύει να αναδείξει τις εμπειρίες αυτών των γυναικών, να καταγράψει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και να κατανοήσει τον ρόλο που διαδραματίζει η εκπαίδευση στη διαμόρφωση της προσωπικής και επαγγελματικής τους πορείας. Μέσω της δειγματοληψίας αυτής, επιδιώκεται να εξεταστούν οι κοινωνικές, πολιτισμικές και εκπαιδευτικές παράμετροι που συμβάλλουν στην πορεία αυτών των γυναικών, προσφέροντας έτσι μια ολοκληρωμένη εικόνα της διαδικασίας ενσωμάτωσής τους σε έναν νέο πολιτισμικό και κοινωνικό περίγυρο (Gropas, & Triandafyllidou, 2014).

4.3 Είδος δειγματοληψίας και Δικαιολογία επιλογής

Η έρευνα αυτή χρησιμοποιεί τη μέθοδο της σκόπιμης δειγματοληψίας (purposive sampling) για την επιλογή των 15 αλλοδαπών γυναικών που επιδιώκουν την απόκτηση πιστοποιητικού Ελληνομάθειας. Η σκόπιμη δειγματοληψία είναι μια μέθοδος που χρησιμοποιείται ευρέως στις ποιοτικές έρευνες, όπου οι ερευνητές επιλέγουν τα δείγματα βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων που θεωρούνται κρίσιμα για τη μελέτη τους (Creswell, 2013).

4.3.1 Δικαιολόγηση της Επιλογής

Στόχος της Έρευνας: Η σκόπιμη δειγματοληψία επιτρέπει την επιλογή ατόμων που διαθέτουν τις απαραίτητες εμπειρίες και γνώσεις για να απαντήσουν στα ερευνητικά ερωτήματα. Στην παρούσα έρευνα, οι συμμετέχουσες επιλέχθηκαν βάσει της ενεργής συμμετοχής τους σε εκπαιδευτικά προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και της πρόθεσής τους να αποκτήσουν το πιστοποιητικό Ελληνομάθειας. Αυτό διασφαλίζει ότι τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα είναι άμεσα σχετιζόμενα με το θέμα της έρευνας (Patton, 2015). Στο σημείο αυτό ωστόσο θα πρέπει να επισημανθεί ότι δεν υπάρχει κάποια άλλη έρευνα πανομοιότυπη με την εν λόγω κι αυτό είχε ως συνέπεια την αδυναμία σύγκρισης στοιχείων και δεδομένων.

Ποικιλότητα Δείγματος: Η σκόπιμη δειγματοληψία επιτρέπει την επιλογή ενός δείγματος που αντιπροσωπεύει διαφορετικά χαρακτηριστικά, όπως ηλικία, εκπαιδευτικό υπόβαθρο και επαγγελματική κατάσταση. Αυτό είναι σημαντικό για την κατανόηση των διαφόρων παραμέτρων που επηρεάζουν την εκπαίδευση και την ενσωμάτωση των αλλοδαπών γυναικών στην ελληνική κοινωνία (Bernard, 2017).

Εθελοντική Συμμετοχή: Η επιλογή γυναικών που είναι πρόθυμες να συμμετάσχουν εθελοντικά στην έρευνα διασφαλίζει την ποιότητα και την εγκυρότητα των δεδομένων. Η εθελοντική συμμετοχή συνήθως οδηγεί σε μεγαλύτερη ειλικρίνεια και βάθος στις απαντήσεις, κάτι που είναι κρίσιμο για την ποιοτική έρευνα (Patton, 2015, Creswell, 2014).

4.4 Περιγραφή Ερευνητικού Εργαλείου

Το ερωτηματολόγιο το οποίο έχει σχεδιαστεί για αυτή την έρευνα αποτελείται από 15 ανοιχτές ερωτήσεις που επικεντρώνονται στις εμπειρίες και τις απόψεις των αλλοδαπών γυναικών σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και τη διαδικασία απόκτησης του πιστοποιητικού Ελληνομάθειας. Οι ερωτήσεις αυτές έχουν σκοπό να αντλήσουν πλούσιες και λεπτομερείς πληροφορίες, επιτρέποντας στις συμμετέχουσες να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, τις εμπειρίες τους, και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Στόχοι και Ανάλυση Συναισθημάτων: Οι πρώτες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου (π.χ., «Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;») αποσκοπούν στο να γίνουν κατανοητά τα συναισθήματα των συμμετεχουσών σχετικά με τη διαδικασία εκμάθησης μιας νέας γλώσσας. Αυτές οι ερωτήσεις είναι κρίσιμες για την κατανόηση των ψυχολογικών πτυχών της μάθησης και του πώς οι μαθησιακές εμπειρίες επηρεάζουν την ενσωμάτωση και την προσωπική ανάπτυξη (Dörnyei, 2001)..

Εμπειρίες και Προηγούμενη Μάθηση: Οι ερωτήσεις που εξετάζουν προηγούμενες μαθησιακές προσπάθειες (π.χ., «Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;») επιτρέπουν στην ερευνήτρια να κατανοήσει καλύτερα το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των συμμετεχουσών και τις στρατηγικές που έχουν χρησιμοποιήσει στο παρελθόν για να μάθουν νέες δεξιότητες (Kolb, 1984).

Καθημερινή Μάθηση και Εφαρμογές: Η ερώτηση «Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;» αποσκοπεί στο να διερευνήσει τη συνεχιζόμενη διαδικασία της μάθησης στην καθημερινή ζωή και πώς αυτή επηρεάζει την αντίληψη των συμμετεχουσών για την εκπαίδευση και την ανάπτυξη (Merriam & Bierema, 2013).

Εφαρμογή Μάθησης στη Καθημερινή Ζωή: Η ερώτηση «Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;» εστιάζει στη σημασία της πρακτικής εφαρμογής των γλωσσικών δεξιοτήτων και πώς αυτές οι δεξιότητες μπορούν να βελτιώσουν την καθημερινή ζωή και την κοινωνική ενσωμάτωση των συμμετεχουσών (Ellis, 2008).

Υποστήριξη και Διδασκαλία Οι ερωτήσεις σχετικά με το πώς οι συμμετέχουσες θα βοηθούσαν άλλους να μάθουν («Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;») και πώς θα προτιμούσαν να γίνει η διδασκαλία («Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;») παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τη βελτίωση των διδακτικών πρακτικών και την ενίσχυση του υποστηρικτικού περιβάλλοντος στη μάθηση (Brookfield, 2015).

Διαχείριση Προκλήσεων και Στήριξη Η αντιμετώπιση των προκλήσεων και η παροχή στήριξης είναι βασικά στοιχεία της μαθησιακής διαδικασίας. Οι ερωτήσεις όπως «Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;» και «Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;» βοηθούν στον εντοπισμό των αναγκών των συμμετεχουσών και στον σχεδιασμό αποτελεσματικών παρεμβάσεων (Mezirow, 1991).

Αξιολόγηση και Ανάπτυξη Αυτοπεποίθησης Η ερώτηση «Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;» εξετάζει τις θετικές εμπειρίες και τις στιγμές επιτυχίας που ενισχύουν την αυτοπεποίθηση των συμμετεχουσών και την κινητοποίησή τους για περαιτέρω μάθηση (Bandura, 1997)..

4.5 Ανάλυση δεδομένων: Θεματική Ανάλυση

Η θεματική ανάλυση είναι μια διαδεδομένη μέθοδος για την εξέταση ποιοτικών δεδομένων όπως συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια. Η μέθοδος αυτή στοχεύει στην αναγνώριση, ανάλυση και αναφορά των επαναλαμβανόμενων θεμάτων που προκύπτουν από τα δεδομένα. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την κατανόηση των απόψεων, εμπειριών και πρακτικών των συμμετεχόντων, καθώς επιτρέπει την εξαγωγή συνεκτικών και εμπεριστατωμένων συμπερασμάτων (Nowell, Norris, White & Moules, 2017).

Διαδικασία Θεματικής Ανάλυσης:

Κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης, της εξοικείωσης με τα δεδομένα, η ερευνήτρια εξετάζει εκτενώς τα δεδομένα για να αποκτήσει μια πλήρη εικόνα και να εντοπίσει τα αρχικά μοτίβα και ιδέες, συμπεριλαμβανομένων των πρώτων της σκέψεων και παρατηρήσεων. Στη συνέχεια, στη φάση της κωδικοποίησης, επισημαίνονται τα σημαντικά ή ενδιαφέροντα κομμάτια των δεδομένων, και τους ανατίθενται «κωδικοί»

ή ετικέτες που τα περιγράφουν. Ακολουθεί η αναζήτηση θεμάτων, όπου η ερευνήτρια ομαδοποιεί τους κωδικούς σε πιθανά θέματα, τα οποία αποτελούν μοτίβα που αποκαλύπτουν κάτι σημαντικό για τα δεδομένα σχετικά με την ερευνητική ερώτηση. Στη φάση της ανασκόπησης θεμάτων, τα θέματα επανεξετάζονται για να διασφαλιστεί η ακρίβεια και η αξιοπιστία τους, με μερικά να συνδυάζονται, να διασπώνται ή να διαγράφονται. Έπειτα, στη φάση του καθορισμού και ονοματοδοσίας θεμάτων, τα θέματα οριοθετούνται με μεγαλύτερη σαφήνεια και ονοματοδοτούνται, εξασφαλίζοντας ότι κάθε θέμα είναι σαφώς ορισμένο και μπορεί να εξηγήσει ποια συγκεκριμένη πτυχή των δεδομένων αντιπροσωπεύει. Τέλος, στη σύνθεση της αναφοράς, τα ευρήματα παρουσιάζονται σε μια λεπτομερή αναφορά που περιλαμβάνει περιγραφές των θεμάτων και αποσπάσματα από τα δεδομένα που τα υποστηρίζουν, προσφέροντας μια πλήρη εικόνα των ευρημάτων της έρευνας (Nowell et al., 2017).

4.5.1 Δικαιολόγηση Επιλογής Θεματικής Ανάλυσης

Η θεματική ανάλυση αποτελεί ιδανικό εργαλείο για την κατανόηση των κινήτρων και των εμπειριών αλλοδαπών φοιτητών που μαθαίνουν ελληνικά με στόχο να αποκτήσουν πτυχίο ελληνομάθειας. Αυτό το θέμα είναι σημαντικό για πολλούς λόγους, οι οποίοι μπορούν να αναδειχθούν μέσω της συγκεκριμένης αναλυτικής μεθόδου. Καταρχάς, η θεματική ανάλυση επιτρέπει τη συλλογή εκτεταμένων και ποιοτικών δεδομένων από τις αλλοδαπές εκπαιδευόμενες, προσφέροντας εμβληματικά αποσπάσματα και ερμηνεύοντας τα κίνητρα τους για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και κουλτούρας. Τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιούνται στη μελέτη ανοίγουν το δρόμο για την ανάδειξη θεμάτων όπως οι προσωπικές και επαγγελματικές φιλοδοξίες των φοιτητών, οι κοινωνικές τους σχέσεις και η ανάγκη για ενσωμάτωση στον ελληνικό πολιτισμό (Nowell, Norris, White & Moules, 2017).

Επιπλέον, η θεματική ανάλυση παρέχει τη δυνατότητα ευρείας εξαγωγής συμπερασμάτων. Αναδεικνύει τις κοινές τάσεις και τις διαφορετικές εμπειρίες των φοιτητών, παρέχοντας έτσι μια πλούσια και πολυδιάστατη εικόνα της ανθρωπιστικής και κοινωνικής διάστασης της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Τέλος, η επιλογή της θεματικής ανάλυσης αναδεικνύει τη σημασία της ανθρωποκεντρικής προσέγγισης στην έρευνα, επιτρέποντας την κατανόηση και την απεικόνιση των προσωπικών και

κοινωνικών πραγματικοτήτων των αλλοδαπών εκπαιδευομένων. Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι έρευνες μπορούν να προσφέρουν εμπεριστατωμένα συμπεράσματα και προτάσεις για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την υποστήριξη των αλλοδαπών φοιτητών στην επίτευξη των εκπαιδευτικών τους στόχων. Συνοψίζοντας, η θεματική ανάλυση αποτελεί ιδανική μέθοδο για την εξερεύνηση των κινήτρων και των εμπειριών αλλοδαπών φοιτητών που μαθαίνουν ελληνικά για την απόκτηση πτυχίου ελληνομάθειας (Nowell, Norris, White & Moules, 2017).

4.6 Ζητήματα δεοντολογίας, εγκυρότητας, αξιοπιστίας, γενίκευσης

Τα ζητήματα δεοντολογίας, εγκυρότητας, αξιοπιστίας και γενίκευσης αποτελούν κρίσιμα στοιχεία κάθε έρευνας που επικεντρώνεται σε αλλοδαπές γυναίκες που μαθαίνουν ελληνικά μέσω ερωτηματολογίων για προγράμματα ελληνομάθειας. Κάθε ένα από αυτά τα ζητήματα απαιτεί προσεκτική διαχείριση για τη διασφάλιση της ακεραιότητας και της εγκυρότητας της έρευνας, καθώς και την εύρυθμη ερμηνεία και εφαρμογή των αποτελεσμάτων.

Δεοντολογία

Η δεοντολογία αποτελεί το ηθικό πλαίσιο της έρευνας και περιλαμβάνει τις ηθικές αρχές και τους κανόνες που πρέπει να τηρούνται κατά τη συλλογή, την ανάλυση και την αναφορά των δεδομένων. Σε μια έρευνα που εξετάζει αλλοδαπές γυναίκες που μαθαίνουν ελληνικά, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλίζεται η ενημέρωση και η συγκατάθεση των συμμετεχόντων. Οι συμμετέχοντες πρέπει να κατανοούν τους στόχους της έρευνας, την ανώνυμη χρήση των δεδομένων τους και την προστασία των προσωπικών τους πληροφοριών. Επιπλέον, πρέπει να γίνεται σαφής ανάλυση των πιθανών ηθικών προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν και των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπισή τους (Bryman, 2016).

Εγκυρότητα

Η εγκυρότητα των δεδομένων αφορά την ακρίβεια και τη σωστή ερμηνεία των πληροφοριών που συλλέγονται μέσω των ερωτηματολογίων. Είναι σημαντικό να

χρησιμοποιούνται ερωτήσεις και μέθοδοι που είναι κατάλληλες για το αντικείμενο της έρευνας και να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα στην επεξεργασία των δεδομένων. Επιπλέον, η επιλογή αναλυτικών μεθόδων και η προσεκτική επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων συμβάλλουν στη βελτίωση της εγκυρότητας της έρευνας (Creswell, 2014).

Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία αφορά τη συνολική εμπιστοσύνη στην ακρίβεια και την αξία των αποτελεσμάτων της έρευνας. Πρέπει να γίνεται λεπτομερής ανάλυση των μεθοδολογιών συλλογής και ανάλυσης δεδομένων και να δίνεται έμφαση στην αναγνώριση και εξάλειψη πιθανών παραμετρικών παραγόντων που μπορεί να επηρεάσουν τα αποτελέσματα. Επιπλέον, η αναπαραγωγιμότητα των ευρημάτων και η επαλήθευση των αποτελεσμάτων από ανεξάρτητους ερευνητές συμβάλλουν στην αύξηση της αξιοπιστίας (Silverman, 2016).

Γενίκευση

Η γενίκευση απαιτεί προσεκτική διαχείριση καθώς οι συμμετέχουσες στην έρευνα είναι ειδική ομάδα: αλλοδαπές γυναίκες που μαθαίνουν ελληνικά για προγράμματα ελληνομάθειας. Οι γενικεύσεις πρέπει να είναι σαφώς περιορισμένες στο πλαίσιο της έρευνας και να μην υπερβαίνουν τα όρια των συγκεκριμένων συμμετεχουσών. Απαιτείται σαφής αναφορά στα περιοριστικά κριτήρια και τις συνθήκες συμμετοχής των συμμετεχουσών για να μην παραπλανηθούν οι ερμηνευτές των αποτελεσμάτων (Patton, 2015).

Συνοψίζοντας, η επιτυχής διερεύνηση των προγραμμάτων ελληνομάθειας με αλλοδαπές γυναίκες απαιτεί την ενδεδειγμένη διαχείριση αυτών των τεσσάρων ζητημάτων. Η συμμόρφωση προς αυτές τις αρχές εξασφαλίζει την εγκυρότητα και την αξιοπιστία της έρευνας και επιτρέπει την αξιόπιστη ερμηνεία και εφαρμογή των αποτελεσμάτων στην πράξη.

4.7 Περιορισμοί

Η έρευνα με ερωτηματολόγια αντιμετωπίζει πολλαπλούς περιορισμούς, ειδικά όταν απευθύνεται σε αλλοδαπές συμμετέχουσες που γνωρίζουν καλά την ελληνική

γλώσσα. Αυτοί οι περιορισμοί μπορούν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα και την ερμηνεία των δεδομένων, επηρεάζοντας την αξιοπιστία και την εγκυρότητα της μελέτης. Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των κύριων περιορισμών και των πιθανών επιδράσεών τους:

4.7.1 Γλωσσικά και Πολιτισμικά Ζητήματα

Καθώς οι συμμετέχουσες γνωρίζουν καλά τα ελληνικά, υπάρχει κίνδυνος να υποτιμηθούν οι λεπτομέρειες της γλώσσας που θα μπορούσαν να τις οδηγήσουν σε εσφαλμένη ερμηνεία των ερωτημάτων ή να παραβλεφθούν πτυχές που απαιτούν ειδική προσοχή λόγω διαφορετικής μητρικής γλώσσας.

Επίσης, οι πολιτισμικές διαφορές μπορεί να επηρεάσουν την ερμηνεία των ερωτήσεων και των απαντήσεων, καθώς οι διαφορετικές αντιλήψεις και αξίες μπορούν να επηρεάσουν την ειλικρίνεια και την ακρίβεια των απαντήσεων (Brookfield, 2015).

4.7.2 Μέθοδοι Συλλογής Δεδομένων

Ένας σημαντικός περιορισμός είναι η πιθανότητα να μην επιτευχθεί αντιπροσώπευση του ευρύτερου πληθυσμού αλλοδαπών που γνωρίζουν ελληνικά, καθιστώντας δύσκολη τη γενίκευση των αποτελεσμάτων σε άλλες ομάδες (Creswell, 2014).

Επίσης, οι απαντήσεις των συμμετεχουσών μπορεί να επηρεαστούν από την επιθυμία να ευχαριστήσουν την ερευνήτρια ή να δώσουν αποδεκτές κοινωνικά απαντήσεις, επηρεάζοντας τα δεδομένα αξιοπιστίας και εγκυρότητας (Bryman, 2016).

4.7.3 Σχεδιασμός και Ερμηνεία Ερωτήσεων

Είναι ζωτικής σημασίας οι ερωτήσεις να είναι σαφείς και απαλλαγμένες από αμφισημίες, προκειμένου να εξασφαλιστεί η σωστή κατανόηση από τις συμμετέχουσες, ειδικά όταν αυτές δεν έχουν τη μητρική γλώσσα του ερωτηματολογίου (Maxwell, 2013).

Η πολιτισμική προσαρμογή των ερωτηματολογίων αποτελεί ακόμα έναν περιορισμό, καθώς απαιτείται προσοχή για να διασφαλιστεί η καταλληλότητα των ερωτήσεων για το πολιτισμικό πλαίσιο των συμμετεχουσών (Merriam & Tisdell, 2016).

4.7.4 Ατομικοί Παράγοντες

Οι προσωπικές εμπειρίες και αντιλήψεις των συμμετεχουσών μπορούν να επηρεάσουν τις απαντήσεις τους και να οδηγήσουν σε προκαταλήψεις, ενώ η συναισθηματική τους κατάσταση κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου μπορεί να επηρεάσει την ακρίβεια των απαντήσεών τους (Creswell, 2013).

4.7.5 Τεχνικοί Περιορισμοί

Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των ερωτηματολογίων πρέπει να είναι απόλυτα εξασφαλισμένες, καθώς οι ερωτήσεις απευθύνονται σε άτομα με διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα. Η απαιτούμενη προσοχή στην πολιτισμική προσαρμογή είναι κρίσιμη για να διασφαλιστεί η ακρίβεια και η αξιοπιστία των δεδομένων (Bryman, 2016).

4.8 Συμπεράσματα και Προτάσεις

Λαμβάνοντας υπόψη τους παραπάνω περιορισμούς, είναι αναγκαίο οι ερευνητές/τριες να προσαρμόσουν τις μεθόδους τους για να ελαχιστοποιήσουν τις επιπτώσεις τους στα αποτελέσματα της έρευνας. Συγκεκριμένα, προτείνεται η χρήση συμπληρωματικών μεθόδων όπως συνεντεύξεις ή ομάδες εστίασης, προκειμένου να επιβεβαιωθούν ή να εμπλουτιστούν τα ευρήματα της έρευνας. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει την εξαγωγή πιο εις βάθος δεδομένων και τη βελτίωση της γενικευσιμότητας των αποτελεσμάτων σε πιο εκτεταμένες ομάδες συμμετεχόντων.

Τέλος, είναι σημαντικό να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση και επικοινωνία με τις συμμετέχουσες καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας, προκειμένου να διασφαλιστεί η κατανόηση των ερωτημάτων και η σωστή ερμηνεία των απαντήσεών τους. Με την κατάλληλη προετοιμασία και τη σωστή διαχείριση των περιορισμών, η έρευνα με ερωτηματολόγια μπορεί να παράγει αξιόπιστα και εμπλουτισμένα δεδομένα που θα

συμβάλλουν στην κατανόηση και την ανάπτυξη της γνώσης στον τομέα της εκπαίδευσης και όχι μόνο.

Κεφάλαιο 5ο

5.1 Πορίσματα της Θεματικής ανάλυσης των ερωτηματολογίων

Η εκμάθηση μιας νέας γλώσσας αποτελεί μία συναρπαστική αλλά ταυτόχρονα προκλητική διαδικασία. Στα ερωτηματολόγια που ακολουθούν, δέκα πέντε γυναίκες, μοιράζονται τις εμπειρίες, τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Παρόλο που οι απαντήσεις τους αναδεικνύουν τη χαρά και τον ενθουσιασμό που αποκομίζουν από την απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων, αναδύεται επίσης ένα έντονο αίσθημα φόβου και άγχους. Αυτό το αίσθημα φόβου πηγάζει από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν κατά την εκμάθηση, την ανασφάλεια για την επιτυχία τους και την ανησυχία για την επίτευξη των στόχων τους. Μέσα από τις απαντήσεις τους, αποκαλύπτεται η διαρκής πάλη μεταξύ του ενθουσιασμού για τη νέα γνώση και της ανησυχίας για την επίτευξη της ελληνομάθειας. Αυτές οι εσωτερικές συγκρούσεις καθιστούν τις εμπειρίες τους ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες και πολύτιμες για την κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ενήλικες μαθητές/τριες γλωσσών.

Τα παρακάτω ερωτηματολόγια σχεδιάστηκαν για να εξετάσουν τις εμπειρίες, τα συναισθήματα, τα κίνητρα και τους στόχους των ενήλικων μαθητών/τριών που μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα. Μέσα από μια σειρά από προσωπικές ερωτήσεις, οι συμμετέχουσες κλήθηκαν να περιγράψουν τις προκλήσεις και τις επιτυχίες τους, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται τις δυσκολίες και αξιοποιούν τα κίνητρά τους. Οι απαντήσεις τους παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις ποικίλες διαδρομές μάθησης και τα συναισθήματα που συνοδεύουν την εκμάθηση μιας νέας γλώσσας, ενώ φωτίζουν επίσης τις πολιτιστικές και κοινωνικές διαστάσεις αυτής της διαδικασίας. Παρατίθενται ανά θεματολογία ορισμένες από τις απαντήσεις των συμμετεχουσών οι οποίες συνδράμουν στην καλύτερη κατανόηση των σκέψεων και των αισθημάτων τους.

5.2 Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

Η μάθηση μιας νέας γλώσσας είναι μια διαδικασία που γεμίζει τους μαθητές/τριες με ποικίλα και έντονα συναισθήματα, από ενθουσιασμό και περιέργεια μέχρι ανησυχία και απογοήτευση. Οι συμμετέχουσες στις συνεντεύξεις εξέφρασαν έναν ευρύ φάσμα συναισθημάτων που συνόδευσαν την προσπάθειά τους να μάθουν ελληνικά. Για παράδειγμα, η 1η συμμετέχουσα ανέφερε ότι νιώθει ενδιαφέρον και ενθουσιασμό, αλλά ταυτόχρονα και σύγχυση, και συμπλήρωσε ότι μπορεί να αισθανθεί απογοήτευση, αλλά προσπαθεί να μην εγκαταλείπει. Παρόμοια, η 2η συμμετέχουσα ανέφερε έναν συνδυασμό ενθουσιασμού και αγωνίας, ενώ επίσης σημείωσε ότι απογοητεύεται μερικές φορές, αλλά γνωρίζει πως η πρόοδος έρχεται με την εξάσκηση.

Η αγωνία και η ανησυχία εμφανίζονται συχνά παράλληλα με τον ενθουσιασμό και την περιέργεια. Η 3η συμμετέχουσα αισθάνεται ενδιαφέρον και αγωνία ταυτόχρονα και παρότι νιώθει απογοήτευση, προσπαθεί να μην το βάζει κάτω. Παρόμοια συναισθήματα εκφράζονται και από την 4η συμμετέχουσα, που νιώθει ανυπομονησία να μάθει περισσότερα, παρόλο που μπορεί να απογοητευτεί όταν δεν καταλαβαίνει κάτι αμέσως, αλλά το θεωρεί μέρος της διαδικασίας.

Αυτό το μοτίβο συνεχίζεται και με άλλες συμμετέχουσες. Η 5η συμμετέχουσα νιώθει ενθουσιασμένη και περίεργη για το καινούργιο, ενώ η 6η αισθάνεται ενθουσιασμό αλλά και φόβο, βλέποντας τις δυσκολίες ως ευκαιρίες για βελτίωση. Η 7η και η 8η συμμετέχουσες εκφράζουν συναισθήματα ενθουσιασμού και ανυπομονησίας, ενώ προσπαθούν να μην τα παρατούν και να ζητούν βοήθεια όταν χρειάζεται.

Η περιέργεια και η επιμονή είναι εμφανείς στα λόγια της 9ης συμμετέχουσας, που χαίρεται να εξερευνά νέους ήχους και λέξεις, ενώ προσπαθεί να βρίσκει λύσεις στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει. Η 10η συμμετέχουσα επίσης νιώθει πρόκληση και ενθουσιασμό, επιμένοντας παρά τις δυσκολίες. Οι 11η και 12η συμμετέχουσες

μοιράζονται συναισθήματα χαράς και άγχους, αλλά προσπαθούν να επιμένουν ακόμα και όταν αισθάνονται απογοήτευση.

Η 13η και η 14η συμμετέχουσες αισθάνονται περιέργεια, άγχος, ενθουσιασμό και πρόκληση, προσπαθώντας να μην εγκαταλείπουν παρά την αρχική απογοήτευση. Τέλος, η 15η συμμετέχουσα βρίσκει τη διαδικασία συναρπαστική αλλά και αγχωτική, επιμένοντας ακόμα και όταν αισθάνεται απογοήτευση στην αρχή.

Αυτές οι απαντήσεις δείχνουν πως η μάθηση μιας νέας γλώσσας είναι μια περίπλοκη συναισθηματική εμπειρία, γεμάτη από αντιφάσεις, όπου το κίνητρο και η επιμονή διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αντιμετώπιση των προκλήσεων και την επίτευξη των στόχων.

Συμμετέχουσα 1η: «Νιώθω ενδιαφέρον και ενθουσιασμό, αλλά και κάποιες φορές σύγχυση.».Επιπλέον συμπλήρωσε ότι: «Μπορώ να νιώθω απογοήτευση, αλλά προσπαθώ να συνεχίζω και να μην εγκαταλείπω.»

Συμμετέχουσα 2η: «Νιώθω ενθουσιασμό αλλά και λίγη ανησυχία, αγωνία καλύτερα.». Ωστόσο επισήμανε ότι: «Μερικές φορές απογοητεύομαι, αλλά θυμάμαι ότι η πρόοδος έρχεται με την εξάσκηση.»

Συμμετέχουσα 3η: «Αισθάνομαι ενδιαφέρον και αγωνία ταυτόχρονα.». Πρόσθεσε παράλληλα ότι: «Νιώθω απογοητευμένη, αλλά προσπαθώ να μην το βάζω κάτω.»

Συμμετέχουσα 4η: «Αισθάνομαι περίεργα, αλλά και ανυπομονώ να μάθω περισσότερα.». Εξέφρασε όμως και μία απογοήτευση λέγοντας ότι: «Με απογοητεύει λίγο όταν δεν καταλαβαίνω, αλλά ξέρω ότι είναι μέρος της διαδικασίας.»

Συμμετέχουσα 5^η: «Νιώθω ενθουσιασμένη και περίεργη για το καινούργιο». Τόνισε όμως ότι: «Μπορεί να νιώθω μεγάλο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό και θέλω να ξεπεράσω τα εμπόδια.»

Συμμετέχουσα 6η: «Αισθάνομαι ενθουσιασμό και κάποιες φορές φόβο.». Συμπλήρωσε ότι: «Δεν αισθάνομαι πολύ άνετα, αλλά βλέπω τις δυσκολίες ως ευκαιρίες για να γίνω καλύτερη.»

Συμμετέχουσα 7η: «Αισθάνομαι ενθουσιώδης και περίεργη να ανακαλύψω νέα πράγματα.». Παρόλα αυτά συμπλήρωσε ότι: «Δεν αισθάνομαι πολύ άνετα, αλλά βλέπω τις δυσκολίες ως ευκαιρίες για να γίνω καλύτερη.

Συμμετέχουσα 8^η : «Αισθάνομαι ενθουσιασμένη και ανυπόμονη να μάθω νέα πράγματα.» και παράλληλα δήλωσε ότι: «Προσπαθώ να μην τα παρατάω και να ζητάω βοήθεια.»

Συμμετέχουσα 9^η :«Νιώθω χαρά και περιέργεια να εξερευνώ νέους ήχους και λέξεις.» και ταυτόχρονα είπε ότι: «Προσπαθώ να μην αποθαρρύνομαι και να ψάχνω για λύσεις.»

Συμμετέχουσα 10^η : «Νιώθω πρόκληση και ενθουσιασμό! Θέλω να ανακαλύψω νέα λόγια και φράσεις.». Για το προαναφερθέντα λόγο ανέφερε ότι: «Προσπαθώ να μην αποθαρρύνομαι και να επιμένω.»

Συμμετέχουσα 11^η : «Αισθάνομαι πολύ χαρούμενη αλλά και λίγο αγχωμένη.». Βέβαια πρόσθεσε ότι: « Μπορεί να νιώσω απογοήτευση αλλά προσπαθώ να επιμείνω.»

Συμμετέχουσα 12^η : «Αισθάνομαι ενθουσιασμένη αλλά και λίγο φοβισμένη.». Παρά τα αρνητικά συναισθήματά της συμπλήρωσε ότι: «Μπορεί να νιώσω απογοήτευση αλλά προσπαθώ να επιμένω.»

Συμμετέχουσα 13^η :«Νιώθω περιέργεια και κάποιες φορές άγχος.». Ωστόσο συνεχίζει λέγοντας ότι: «Αισθάνομαι απογοήτευση, αλλά προσπαθώ να παραμείνω δραστήρια.»

Συμμετέχουσα 14^η: «Νιώθω ενθουσιασμό και πρόκληση.». Συμπλήρωσε ότι: «Αισθάνομαι απογοητευμένη αρχικά, αλλά προσπαθώ να μην το εγκαταλείπω και να συνεχίσω να επιμένω.»

Συμμετέχουσα 15^η : «Είναι συναρπαστικό αλλά και αγχωτικό.». Το άγχος της δεν στέκεται εμπόδιο και λέει ότι: «Στην αρχή αισθάνομαι απογοήτευση αλλά προσπαθώ ξανά.»

5.3 Κίνητρα και Στόχοι

Οι συμμετέχουσες στη μελέτη ανέδειξαν ποικίλα κίνητρα και στόχους που τις παρακινούν να μάθουν ελληνικά, αποκαλύπτοντας μια βαθιά επιθυμία για βελτίωση της επικοινωνίας και κατανόησης διαφορετικών πολιτισμών. Η 1η συμμετέχουσα επιδιώκει να επικοινωνεί καλύτερα στα ταξίδια και να κατανοεί άλλους πολιτισμούς, ενώ η 2η συμμετέχουσα θέλει να κατανοεί κουλτούρες και να κάνει νέους φίλους. Η 3η συμμετέχουσα στοχεύει στη βελτίωση της επικοινωνίας σε καθημερινές καταστάσεις, ενώ η 4η επιθυμεί να αισθάνεται πιο άνετα όταν επικοινωνεί με ελληνόφωνους.

Η 5η συμμετέχουσα τονίζει τη σημασία της συναναστροφής με Έλληνες φίλους και γνωστούς, ενώ η 6η επιθυμεί να κάνει πιο βαθιές και ουσιαστικές συζητήσεις με ελληνόφωνους, αναγνωρίζοντας ήδη καλή κατανόηση της γλώσσας. Η 7η και 8η συμμετέχουσες αναφέρουν την ανάγκη για αποτελεσματικότερη επικοινωνία με διαφορετικούς ανθρώπους και με εκείνους που μιλούν ελληνικά αντίστοιχα, με την 9η συμμετέχουσα να ενισχύει αυτή την προοπτική.

Η 10η συμμετέχουσα βλέπει τη μάθηση των ελληνικών ως μέσο να αυξήσει την αυτοπεποίθησή της και να επικοινωνεί με διαφορετικά άτομα, ενώ οι 11η και 12η συμμετέχουσες επιθυμούν να μιλούν άμεσα με Έλληνες και να κατανοούν καλύτερα τον πολιτισμό τους. Η 13η συμμετέχουσα εστιάζει στην κατανόηση της κουλτούρας και τη δημιουργία νέων φίλων, ενώ η 14η επισημαίνει τη σημασία της σωστής και ευκολότερης κατανόησης των συνομιλητών. Τέλος, η 15η συμμετέχουσα προσβλέπει στη σύνδεση με Έλληνες και την κατανόηση της κουλτούρας τους.

Οι απαντήσεις αυτές αποκαλύπτουν ότι τα κίνητρα των συμμετεχουσών είναι πολυδιάστατα, με έμφαση στη βελτίωση της επικοινωνίας, τη δημιουργία σχέσεων και την κατανόηση διαφορετικών πολιτισμών. Αυτοί οι στόχοι λειτουργούν ως κινητήρια δύναμη για τη συνεχή προσπάθεια και αφοσίωση στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Συμμετέχουσα 1^η: «Θα μπορώ να επικοινωνώ καλύτερα σε ταξίδια και να κατανοώ άλλους πολιτισμούς.»

Συμμετέχουσα 2^η: «Θα μπορώ να κατανοώ κουλτούρες και να κάνω νέους φίλους.»

Συμμετέχουσα 3^η: «Θα μπορώ να επικοινωνώ καλύτερα σε καθημερινές καταστάσεις.»

Συμμετέχουσα 4^η: «Θα με βοηθήσει να αισθάνομαι πιο άνετα όταν επικοινωνώ με Ελληνόφωνους.»

Συμμετέχουσα 5^η : «Θα με βοηθήσει να συναναστρέφομαι καλύτερα με Έλληνες φίλους και γνωστούς.»

Συμμετέχουσα 6^η: «Θα μου επιτρέψει να κάνω πιο βαθιές και ουσιαστικές συζητήσεις με όσους μιλούν ελληνικά. Καταλαβαίνω ήδη πολύ καλά... αλλά θα γίνει ακόμα καλύτερα.»

Συμμετέχουσα 7^η: «Βοηθάει να επικοινωνώ αποτελεσματικότερα με διαφορετικούς ανθρώπους.»

Συμμετέχουσα 8^η: «Βελτιώνει την επικοινωνία μου με ανθρώπους που μιλούν ελληνικά.»

Συμμετέχουσα 9^η: «Θα βελτιώσει την επικοινωνία μου με άλλους που μιλούν ελληνικά.»

Συμμετέχουσα 10^η : «Μπορεί να με κάνει πιο σίγουρη για τον εαυτό μου και έτσι να επικοινωνώ με διαφορετικά άτομα.»

Συμμετέχουσα 11^η: «Θα μπορώ να μιλώ άμεσα με Έλληνες και να καταλαβαίνω καλύτερα τον πολιτισμό τους.»

Συμμετέχουσα 12^η: «Θα μπορώ να μιλώ άμεσα με Έλληνες και να καταλαβαίνω καλύτερα τον πολιτισμό τους.»

Συμμετέχουσα 13^η: «Θα μου επιτρέψει να κάνω νέους φίλους και να καταλαβαίνω καλύτερα την κουλτούρα τους.»

Συμμετέχουσα 14^η: «Πιστεύω ότι θα με βοηθήσει να καταλαβαίνω τους συνομιλητές μου ευκολότερα και πιο σωστά.»

Συμμετέχουσα 15^η: «Θα μου επιτρέψει να συνδεθώ με Έλληνες και να κατανοήσω την κουλτούρα τους.»

5.4 Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

Οι συμμετέχουσες στη μελέτη μοιράστηκαν τις εμπειρίες και τις στρατηγικές τους για την αντιμετώπιση των δυσκολιών και του άγχους που συνοδεύουν τη μάθηση της ελληνικής γλώσσας. Παρά τη νευρικότητα και το αρχικό άγχος, η 1η συμμετέχουσα προσπαθεί να παραμένει ανοιχτή και φιλική. Αντίστοιχα, η 2η συμμετέχουσα, αν και αρχικά αγχωμένη, διατηρεί μια θετική στάση. Η 3η και η 4η συμμετέχουσες επίσης αισθάνονται αρχικά νευρικές, αλλά βρίσκουν την αυτοπεποίθησή τους στη συνέχεια.

Η 5η συμμετέχουσα αναγνωρίζει το άγχος της, αλλά προσπαθεί να είναι φιλική και προσιτή. Η 6η συμμετέχουσα, παρά την αίσθηση της δυσφορίας, βλέπει τις δυσκολίες ως ευκαιρίες για βελτίωση. Η 7η συμμετέχουσα επικεντρώνεται στη θέσπιση μικρών στόχων και στη διατήρηση της υπομονής, ενώ η 8η επιμένει και ζητά βοήθεια όταν χρειάζεται. Η 9η συμμετέχουσα προσπαθεί να είναι υπομονετική και να επιμένει.

Η 10η συμμετέχουσα δίνει έμφαση στη φιλικότητα και την ανοιχτή επικοινωνία, ενώ οι 11η και 12η συμμετέχουσες αναγνωρίζουν την απογοήτευση, αλλά επιμένουν. Η 13η συμμετέχουσα, παρότι απογοητευμένη, παραμένει δραστήρια, και η 14η συμμετέχουσα προσπαθεί να μην εγκαταλείπει παρά την απογοήτευση. Τέλος, η 15η συμμετέχουσα επίσης αναφέρει απογοήτευση, αλλά συνεχίζει να προσπαθεί.

Οι εμπειρίες αυτές αναδεικνύουν τη σημασία της επιμονής, της θετικής στάσης, της υπομονής και της αναζήτησης βοήθειας ως κύρια εργαλεία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και του άγχους που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της μάθησης της

ελληνικής γλώσσας. Μέσα από την ανταλλαγή των στρατηγικών τους, οι συμμετέχουσες αποδεικνύουν ότι η προσαρμογή και η αποφασιστικότητα είναι κλειδιά για την επιτυχία.

Συμμετέχουσα 1^η: «Αισθάνομαι νευρική, αλλά προσπαθώ να είμαι ανοιχτή και φιλική.»

Συμμετέχουσα 2^η: «Αρχικά νιώθω λίγο αγχωμένη, αλλά προσπαθώ να παραμείνω θετική.»

Συμμετέχουσα 3^η: «Αισθάνομαι αρχικά νευρική, αλλά συνήθως βρίσκω την αυτοπεποίθησή μου στη συνέχεια.»

Συμμετέχουσα 4^η: «Αισθάνομαι λίγο νευρική αρχικά, αλλά στη συνέχεια προσπαθώ να ανακτήσω την αυτοπεποίθησή μου.»

Συμμετέχουσα 5^η: «Νιώθω λίγο αγχωμένη, αλλά προσπαθώ να είμαι φιλική και προσιτή.»

Συμμετέχουσα 6^η: «Δεν αισθάνομαι πολύ άνετα, αλλά βλέπω τις δυσκολίες ως ευκαιρίες για να γίνω καλύτερη.»

Συμμετέχουσα 7^η: «Προσπαθώ να μείνω υπομονετική και να θέτω μικρούς στόχους.»

Συμμετέχουσα 8^η: «Προσπαθώ να μην τα παρατάω και να ζητάω βοήθεια.»

Συμμετέχουσα 9^η: «Προσπαθώ να είμαι υπομονετική και να επιμένω.»

Συμμετέχουσα 10^η: «Προσπαθώ να είμαι φιλική και ανοιχτή στην επικοινωνία.»

Συμμετέχουσα 11^η: «Μπορεί να νιώσω απογοήτευση αλλά προσπαθώ να επιμένω.»

Συμμετέχουσα 12^η: «Μπορεί να νιώσω απογοήτευση αλλά προσπαθώ να επιμένω.»

Συμμετέχουσα 13^η: «Νιώθω απογοήτευση, αλλά προσπαθώ να παραμείνω δραστήρια.»

Συμμετέχουσα 14^η: «Αισθάνομαι απογοητευμένη, αλλά προσπαθώ να μην το εγκαταλείπω και να συνεχίσω να επιμένω.»

Συμμετέχουσα 15^η: «Συνήθως νιώθω απογοήτευση αλλά προσπαθώ ξανά.»

5.5 Ελπίδες και Φόβοι

Οι συμμετέχουσες στη μελέτη μοιράστηκαν τις ελπίδες και τους φόβους τους αναφορικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Η 1η συμμετέχουσα ελπίζει να χρησιμοποιήσει τη γλώσσα για δουλειά ή ταξίδια, αλλά φοβάται ότι ίσως να μην είναι αρκετά καλή. Η 2η συμμετέχουσα έχει παρόμοιες ανησυχίες, ελπίζοντας να πετύχει, αλλά φοβούμενη την ανεπαρκή επίδοσή της.

Η 3η συμμετέχουσα ελπίζει να επικοινωνεί άνετα στα ελληνικά, ενώ φοβάται την αδυναμία κατανόησης ή ορθής χρήσης της γλώσσας. Η 4η συμμετέχουσα ελπίζει να γράφει και να μιλά σωστά, αλλά ανησυχεί για τα πιθανά λάθη και την αδυναμία κατανόησης.

Η 5η συμμετέχουσα ελπίζει να ενισχύσει τις γλωσσικές της ικανότητες, ενώ φοβάται τις δύσκολες εξετάσεις. Η 6η συμμετέχουσα θέλει να επιβεβαιώσει τις γνώσεις της, αλλά φοβάται την αποτυχία. Αντίστοιχα, η 7η συμμετέχουσα ελπίζει στη βελτίωση των γλωσσικών της ικανοτήτων, ενώ φοβάται την αποτυχία στις εξετάσεις.

Η 8η συμμετέχουσα ελπίζει να γίνει καλύτερη στη γλώσσα. Η 9η συμμετέχουσα θέλει να επιβεβαιώσει τις γνώσεις της, αλλά φοβάται ότι δεν θα τα καταφέρει. Η 10η συμμετέχουσα αναζητά υποστήριξη και κατανόηση από τους γύρω της.

Η 11η συμμετέχουσα ελπίζει να αποκτήσει το πτυχίο και να βελτιώσει τις γλωσσικές της δεξιότητες, αλλά φοβάται την αποτυχία. Η 12η συμμετέχουσα διατηρεί τις ελπίδες της παρά τους φόβους της. Η 13η συμμετέχουσα ελπίζει να αναγνωριστούν οι προσπάθειές της με την απόκτηση του πτυχίου.

Η 14η συμμετέχουσα πιστεύει ότι η γνώση της γλώσσας θα τη βοηθήσει στη δουλειά της, αλλά αμφιβάλλει για την επιτυχία της. Τέλος, η 15η συμμετέχουσα ελπίζει να βελτιώσει το βιογραφικό της, αλλά φοβάται ότι ίσως να μην τα καταφέρει.

Οι απαντήσεις των συμμετεχουσών αναδεικνύουν μια κοινή ανησυχία για την επίτευξη των στόχων τους και τον φόβο της αποτυχίας. Ωστόσο, οι ελπίδες τους παραμένουν ισχυρές, υπογραμμίζοντας την αποφασιστικότητα και τη δέσμευσή τους να βελτιώσουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες. Η αναζήτηση υποστήριξης και η αναγνώριση της προσπάθειας αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την υπέρβαση των φόβων τους και την επίτευξη των στόχων τους.

Συμμετέχουσα 1^η: «Ελπίζω να το αποκτήσω και να το χρησιμοποιήσω για δουλειά ή ταξίδια. Ο φόβος μου είναι ότι ίσως να μην είμαι αρκετά καλή.»

Συμμετέχουσα 2^η: «Ελπίζω να είμαι αρκετά καλή για να πετύχω. Ο φόβος μου είναι ότι ίσως να μην είμαι αρκετά καλή.»

Συμμετέχουσα 3^η: «Η μεγαλύτερη ελπίδα μου είναι να μπορέσω να επικοινωνήσω με άλλους στην ελληνική γλώσσα χωρίς δυσκολία. Ωστόσο, φοβάμαι μήπως δεν μπορέσω να καταλάβω καλά ή να μιλήσω σωστά..»

Συμμετέχουσα 4^η: «Ελπίζω να μπορέσω να γράφω και να μιλώ σωστά στην ελληνική γλώσσα. Φοβάμαι ότι θα κάνω πολλά λάθη και δεν θα είμαι κατανοητή.»

Συμμετέχουσα 5^η : «Ελπίζω να το αποκτήσω για να ενισχύσω τις γλωσσικές μου ικανότητες. Φοβάμαι ότι οι εξετάσεις μπορεί να είναι πολύ δύσκολες.»

Συμμετέχουσα 6^η: «Ελπίζω να το αποκτήσω για να επιβεβαιώσω τις γνώσεις μου. Να πω όμως την αλήθεια... φοβάμαι την αποτυχία.»

Συμμετέχουσα 7^η: «Ελπίζω να με βοηθήσει να βελτιώσω τις γλωσσικές μου ικανότητες. Φοβάμαι μήπως δεν καταφέρω να περάσω τις εξετάσεις.»

Συμμετέχουσα 8^η: «Ελπίζω να με βοηθήσει να γίνω καλύτερη στη γλώσσα.»

Συμμετέχουσα 9^η: «Ελπίζω να το αποκτήσω για να επιβεβαιώσω τις γνώσεις μου. Φοβάμαι μήπως δεν τα καταφέρω.»

Συμμετέχουσα 10^η : «Χρειάζομαι υποστήριξη και ανθρώπους με κατανόηση και σεβασμό.»

Συμμετέχουσα 11^η: «Ελπίζω να αποκτήσω το πτυχίο και να βελτιώσω τις γλωσσικές μου δεξιότητες αλλά φοβάμαι μήπως δεν μπορέσω να το πετύχω.»

Συμμετέχουσα 12^η: «Φοβάμαι αλλά δεν σταματώ να ελπίζω.»

Συμμετέχουσα 13^η: «Ελπίζω να το αποκτήσω για να αναγνωριστούν οι κόποι και οι προσπάθειές μου.»

Συμμετέχουσα 14^η: «Πιστεύω ότι θα με βοηθήσει πολύ στη δουλειά μου. Δεν είμαι όμως σίγουρη ότι θα τα καταφέρω.»

Συμμετέχουσα 15^η: «Ελπίζω να το πετύχω για να βελτιώσω το βιογραφικό μου, αλλά φοβάμαι μήπως δεν τα καταφέρω.»

5.6 Συνεργασία και Υποστήριξη

Οι συμμετέχουσες στη μελέτη εξέφρασαν την ανάγκη τους για συνεργασία και υποστήριξη κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Η 1η συμμετέχουσα επιθυμεί έναν καθηγητή ή μια καθηγήτρια για προσωπική διδασκαλία και ζωντανή συζήτηση, όπου όλοι θα εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους. Η 2η συμμετέχουσα αναζητά υποστήριξη από μια ομάδα συμμαθητών/τριών που μοιράζονται την ίδια εμπειρία.

Η 3η συμμετέχουσα τονίζει ότι η υποστήριξη από φίλους και δασκάλους την κάνει να νιώθει πιο άνετα να κάνει λάθη και να μάθει από αυτά, ενώ η συνεργασία με άλλους/ες μαθητές/τριες ενισχύει την αυτοπεποίθησή της. Η 4η συμμετέχουσα θεωρεί σημαντική την υποστήριξη από οικογένεια και φίλους/ες, καθώς και τη συνεργασία με άλλους μαθητές/τριες για την ενίσχυση των ικανοτήτων και της αυτοπεποίθησής της.

Η 5η συμμετέχουσα ζητά συγκεκριμένη ανατροφοδότηση από καθηγητές/τριες και συστηματική πρακτική με διαλόγους. Η 6η συμμετέχουσα πιστεύει ότι η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες θα τη βοηθήσει να διαχειριστεί το άγχος και να νιώσει πιο σίγουρη στις ικανότητές της. Η 7η συμμετέχουσα αναφέρει ότι η υποστήριξη από συμμαθητές/τριες και δασκάλους/ες μπορεί να τη βοηθήσει να ξεπεράσει τις δυσκολίες.

Η 8η συμμετέχουσα θεωρεί απαραίτητη την υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες για να συνεχίσει την προσπάθειά της. Η 9η συμμετέχουσα πιστεύει ότι η συνεργασία με άλλους μαθητές/τριες θα τη βοηθήσει να βελτιώσει τις ικανότητές της και να διαχειριστεί το άγχος. Η 10η συμμετέχουσα ελπίζει να αναβαθμίσει τις γλωσσικές της δεξιότητες και να ανακαλύψει νέες πτυχές της γλώσσας.

Η 11η συμμετέχουσα θεωρεί την υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες πολύ σημαντική για τη συνέχιση της προσπάθειάς της. Η 12η συμμετέχουσα εκφράζει την ίδια ανάγκη για υποστήριξη. Η 13η συμμετέχουσα πιστεύει ότι η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες μπορεί να τη βοηθήσει να ξεπεράσει τις δυσκολίες.

Η 14η συμμετέχουσα τονίζει ότι η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες θα τη βοηθήσει να συνεχίσει και να πετύχει. Τέλος, η 15η συμμετέχουσα θεωρεί ότι η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες είναι κρίσιμη για την υπέρβαση των δυσκολιών της.

Οι απαντήσεις των συμμετεχουσών αναδεικνύουν την κοινή ανάγκη για υποστήριξη και συνεργασία στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Οι δάσκαλοι/ες, οι φίλοι/ες και οι συμμαθητές/τριες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και στην αντιμετώπιση των δυσκολιών, κάνοντας τη μαθησιακή διαδικασία πιο αποτελεσματική και απολαυστική.

Συμμετέχουσα 1^η: «Ένας καθηγητής/μια καθηγήτρια για προσωπική διδασκαλία και να γίνεται έτσι μια «ζωντανή» συζήτηση μέσα της οποίας θα εκφράζουν όλοι τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους.»

Συμμετέχουσα 2^η: «Μια ομάδα με συμμαθητές/τριες που να μοιράζονται την ίδια εμπειρία και να με υποστηρίζει.»

Συμμετέχουσα 3^η: «Η υποστήριξη από φίλους/ες και δασκάλους/ες μπορεί να με κάνει να νιώθω πιο άνετα να κάνω λάθη και να μάθω από αυτά. Επίσης, η συνεργασία με άλλους/ες που μαθαίνουν την ίδια γλώσσα μπορεί να ενισχύσει την αυτοπεποίθησή μου.»

Συμμετέχουσα 4^η: «Η υποστήριξη από οικογένεια και φίλους/ες μπορεί να με κάνει να νιώθω πιο άνετα να εξασκώ την ελληνική γλώσσα. Η συνεργασία με άλλους/ες

μαθητές/τριες επίσης μπορεί να ενισχύσει τις ικανότητές μου και την αυτοπεποίθησή μου.»

Συμμετέχουσα 5^η : «Συγκεκριμένη ανατροφοδότηση από καθηγητές/τριες και συστηματική πρακτική με διαλόγους.»

Συμμετέχουσα 6^η: «Η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες μπορεί να με βοηθήσει να διαχειριστώ το άγχος και να νιώσω πιο σίγουρη στις ικανότητές μου.»

Συμμετέχουσα 7^η : «Η υποστήριξη από συμμαθητές/τριες και δασκάλους/ες μπορεί να με βοηθήσει να ξεπεράσω τις δυσκολίες.»

Συμμετέχουσα 8^η: «Η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες είναι απαραίτητη για να συνεχίσω να προσπαθώ.»

Συμμετέχουσα 9^η: «Η συνεργασία με άλλους/ες που μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα μπορεί να με βοηθήσει να βελτιώσω τις ικανότητές μου και να διαχειριστώ το άγχος.»

Συμμετέχουσα 10^η : «Ελπίζω να αναβαθμίσω τις γλωσσικές μου δεξιότητες και να ανακαλύψω νέες πτυχές της γλώσσας μου.»

Συμμετέχουσα 11^η: «Η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες είναι πολύ σημαντική για να μπορέσω να συνεχίσω.»

Συμμετέχουσα 12^η: «Η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες είναι πολύ σημαντική για να μπορέσω να συνεχίσω.»

Συμμετέχουσα 13^η: «Η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες μπορεί να με βοηθήσει να ξεπεράσω τις δυσκολίες.»

Συμμετέχουσα 14^η: «Η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες μπορεί να με βοηθήσει να συνεχίσω και να πετύχω.»

Συμμετέχουσα 15^η: «Η υποστήριξη από δασκάλους/ες και φίλους/ες μπορεί να με βοηθήσει να ξεπεράσω τις δυσκολίες.

Κεφάλαιο 6ο

6.1 Η σημασία του διδακτικού πλάνου

Το διδακτικό πλάνο είναι ένα απαραίτητο εργαλείο για την αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση. Η σημασία του διδακτικού πλάνου αναδεικνύεται μέσα από τους ακόλουθους λόγους: βοηθά τον/την εκπαιδευτικό να καθορίσει σαφείς στόχους και προσδοκίες για κάθε μάθημα, παρέχοντας σαφήνεια και στόχευση, έτσι ώστε τόσο ο/η δάσκαλος/η όσο και οι μαθητές/τριες να γνωρίζουν ακριβώς τι αναμένεται να επιτευχθεί κατά τη διάρκεια του μαθήματος (Orlich, Harder, Callahan, Trevisan, Brown & Miller, 2012). Επίσης, παρέχει μια δομημένη προσέγγιση στη διδασκαλία, επιτρέποντας την οργάνωση και τη δομή του υλικού με τρόπο που να διευκολύνει τη σταδιακή και λογική εξέλιξη της μάθησης (Richards & Bohlke, 2011). Επιπλέον, το διδακτικό πλάνο επιτρέπει την αποτελεσματική διαχείριση του χρόνου, διασφαλίζοντας ότι όλα τα σημαντικά θέματα θα καλυφθούν κατά τη διάρκεια του μαθήματος (Marzano, 2007). Με το πλάνο, ο/η εκπαιδευτής/τρια μπορεί να προσαρμόσει το μάθημα στις ανάγκες και τις ικανότητες των μαθητών/τριών, εξασφαλίζοντας προσαρμοστικότητα, και να αφιερώσει περισσότερο χρόνο σε συγκεκριμένα θέματα ή να χρησιμοποιήσει εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας εάν κάποιοι μαθητές δυσκολεύονται (Wiggins & McTighe, 2005). Το διδακτικό πλάνο περιλαμβάνει μεθόδους αξιολόγησης της προόδου των μαθητών/τριών, επιτρέποντας την αξιολόγηση και την ανατροφοδότηση και επιτρέποντας στον/στην εκπαιδευτή/τρια να παρέχει στοχευόμενη ανατροφοδότηση και να τροποποιήσει την προσέγγισή του/της εάν χρειάζεται (Richards & Bohlke, 2011).

Για τον/την εκπαιδευτή/τρια, η ύπαρξη ενός πλάνου μειώνει το άγχος, καθώς γνωρίζει ακριβώς τι πρέπει να κάνει και πότε, επιτρέποντας τη μείωση άγχους και την επικέντρωση στην αλληλεπίδραση με τις εκπαιδευόμενες και την προώθηση της μάθησης (Richards & Bohlke, 2011). Με ένα καλά σχεδιασμένο πλάνο, οι εκπαιδευόμενες είναι περισσότερο εμπλεκόμενες στη μαθησιακή διαδικασία, ενισχύοντας την εμπλοκή μαθητών/τριών και επιτρέποντας την καλύτερη προετοιμασία και τη συμμετοχή τους, γνωρίζοντας τι πρόκειται να μάθουν και πώς θα αξιολογηθούν (Richards & Bohlke, 2011). Τέλος, το διδακτικό πλάνο εξασφαλίζει συνοχή και συνέπεια στη διδασκαλία, διασφαλίζοντας ότι όλες οι απαραίτητες πληροφορίες καλύπτονται και ότι οι μαθητές/τριες δεν χάνουν σημαντικά σημεία

(Richards & Bohlke, 2011). Συνοψίζοντας, το διδακτικό πλάνο είναι ένα θεμελιώδες εργαλείο που υποστηρίζει τον/την εκπαιδευτικό στη διδασκαλία και ενισχύει τη μαθησιακή εμπειρία των μαθητών/τριών, καθιστώντας τη διδασκαλία πιο αποτελεσματική και αποδοτική (Richards & Bohlke, 2011).

6.1.1 Γενικός Στόχος:

Να ενισχύσουν οι συμμετέχουσες την κατανόηση της προσωπικής τους ταυτότητας και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στη δημιουργική γραφή, χρησιμοποιώντας την ως εργαλείο για την προώθηση κοινωνικής αλλαγής.

6.1.2 Πρώτο τρίωρο

Τρίωρο 1: Εξερεύνηση της Προσωπικής Ταυτότητας μέσω της Δημιουργικής Γραφής

Στόχοι:

- **Βραχυπρόθεσμοι:**

1. Να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενες τη σχέση μεταξύ γραφής και προσωπικής ταυτότητας.
2. Να αναλύσουν τις προσωπικές τους αξίες και πεποιθήσεις μέσω της δημιουργικής γραφής.
3. Να ολοκληρώσουν μια άσκηση αυτοαναφορικής γραφής.

- **Μακροπρόθεσμοι:**

1. Να αναπτύξουν μια βαθύτερη κατανόηση της προσωπικής τους ταυτότητας.
2. Να αποκτήσουν δεξιότητες στη χρήση της δημιουργικής γραφής ως εργαλείο προσωπικής έκφρασης.

Στρατηγικές Διδασκαλίας:

1. **Διάλεξη και Παρουσίαση:**

- ο Παρουσίαση της σχέσης μεταξύ γραφής και προσωπικής ταυτότητας.
- ο Συζήτηση για το πώς η γραφή μπορεί να βοηθήσει στην εξερεύνηση και έκφραση των προσωπικών αξιών και πεποιθήσεων.

2. Ανάλυση Παραδειγμάτων:

- ο Ανάλυση κειμένων γνωστών συγγραφέων που αναδεικνύουν προσωπικές αξίες και πεποιθήσεις.

3. Ατομικές Ασκήσεις Γραφής:

- ο Ασκήσεις αυτοαναφορικής γραφής όπου οι εκπαιδευόμενες γράφουν κείμενα που αναδεικνύουν τις προσωπικές τους αξίες, πεποιθήσεις και εμπειρίες (80-120 λέξεις).

Υλικό που θα διανεμηθεί:

- Φυλλάδια με παραδείγματα αυτοαναφορικών κειμένων.
- Οδηγίες για την άσκηση αυτοαναφορικής γραφής.
- Εργαλεία γραφής (τετράδια, στυλό).

Στο πρώτο τρίωρο του μαθήματός μας, θα εξερευνήσουμε την προσωπική ταυτότητα μέσω της δημιουργικής γραφής. Αρχικά, θα γίνει μια διάλεξη και παρουσίαση για να κατανοήσουμε τη σχέση μεταξύ γραφής και προσωπικής ταυτότητας. Θα συζητήσουμε πώς η γραφή μπορεί να βοηθήσει στην εξερεύνηση και έκφραση των προσωπικών μας αξιών και πεποιθήσεων. Στη συνέχεια, θα αναλύσουμε παραδείγματα από κείμενα γνωστών συγγραφέων που αναδεικνύουν προσωπικές αξίες και πεποιθήσεις. Τέλος, θα πραγματοποιήσουμε ατομικές ασκήσεις γραφής, όπου οι μαθήτριες θα γράψουν αυτοαναφορικά κείμενα 80-120 λέξεων, αναδεικνύοντας τις προσωπικές τους αξίες, πεποιθήσεις και εμπειρίες. Ο στόχος μας είναι να αναπτύξουμε μια βαθύτερη κατανόηση της προσωπικής ταυτότητας και να αποκτήσουμε δεξιότητες στη χρήση της δημιουργικής γραφής ως εργαλείο προσωπικής έκφρασης.

6.1.3 Δεύτερο τρίωρο

Τρίωρο 2: Εφαρμογή της Δημιουργικής Γραφής σε Κοινωνικά Ζητήματα

Στόχοι:

- **Βραχυπρόθεσμοι:**

1. Να εξετάσουν κοινωνικά θέματα και προβλήματα μέσω της δημιουργικής γραφής.
2. Να συζητήσουν τις δυνατότητες της γραφής στην προώθηση κοινωνικής αλλαγής.
3. Να συνεργαστούν για να δημιουργήσουν ένα συλλογικό κείμενο.

- **Μακροπρόθεσμοι:**

1. Να αναπτύξουν κριτική σκέψη και ευαισθησία απέναντι σε κοινωνικά ζητήματα.
2. Να χρησιμοποιήσουν τη γραφή ως μέσο για την προώθηση κοινωνικών αλλαγών.

Στρατηγικές Διδασκαλίας:

1. **Ομαδική Συζήτηση:**

- ο Συζήτηση για κοινωνικά θέματα και προβλήματα που ενδιαφέρουν τις μαθήτριες.
- ο Παρουσίαση των τρόπων με τους οποίους η δημιουργική γραφή μπορεί να προωθήσει κοινωνικές αλλαγές.

2. **Ανάλυση Παραδειγμάτων:**

- ο Ανάλυση κειμένων που έχουν χρησιμοποιηθεί για την προώθηση κοινωνικών αλλαγών (π.χ., άρθρα, δοκίμια, ποιήματα).

3. **Συλλογικές Ασκήσεις Γραφής:**

- ο Συνεργασία των μαθητριών ανά δύο για τη δημιουργία ενός κειμένου που προωθεί μια κοινωνική αλλαγή ή ευαισθητοποιεί για ένα κοινωνικό ζήτημα (π.χ., εργατικά δικαιώματα).

Υλικό που θα διανεμηθεί:

- Φυλλάδια με παραδείγματα κειμένων που προωθούν κοινωνικές αλλαγές.
- Οδηγίες για την άσκηση συλλογικής γραφής.
- Εργαλεία γραφής (τετράδια, στυλό).

Αξιολόγηση:

- **Ατομική Αξιολόγηση:**
 - ο Βαθμολόγηση της αυτοαναφορικής γραφής βάσει της ικανότητας έκφρασης προσωπικών αξιών και πεποιθήσεων.
- **Συλλογική Αξιολόγηση:**
 - ο Αξιολόγηση της συλλογικής γραφής με κριτήρια την πρωτοτυπία, τη σαφήνεια και την αποτελεσματικότητα στην προώθηση κοινωνικών αλλαγών.

Στο δεύτερο τρίωρο του μαθήματος μας, θα εφαρμόσουμε τη δημιουργική γραφή σε κοινωνικά ζητήματα με στόχο την ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της ευαισθησίας των μαθητών. Αρχικά, θα πραγματοποιήσουμε ομαδική συζήτηση για κοινωνικά θέματα που τους απασχολούν, εξετάζοντας πώς η γραφή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προώθηση κοινωνικών αλλαγών. Στη συνέχεια, θα αναλύσουμε παραδείγματα κειμένων που έχουν χρησιμοποιηθεί επιτυχώς για την προώθηση κοινωνικών αλλαγών, όπως άρθρα, δοκίμια και ποιήματα. Τέλος, θα διεξαγάγουμε συλλογικές ασκήσεις γραφής, με τις εκπαιδευόμενες να συνεργάζονται ανά δύο για τη δημιουργία κειμένων που ενισχύουν την ευαισθητοποίηση για κοινωνικά ζητήματα ή προωθούν μια κοινωνική αλλαγή, όπως για παράδειγμα τα εργατικά δικαιώματα. Με αυτόν τον τρόπο, θα ενθαρρύνουμε τις εκπαιδευόμενες να χρησιμοποιήσουν τη γραφή ως ισχυρό εργαλείο για να εκφράσουν απόψεις και να επηρεάσουν θετικά την κοινωνία.

Μακροπρόθεσμοι Στόχοι:

- Ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της ευαισθησίας των μαθητών απέναντι σε κοινωνικά ζητήματα.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων δημιουργικής γραφής που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για προσωπική έκφραση και κοινωνική δράση.

- Καλλιέργεια μιας κουλτούρας συνεργασίας και συλλογικής δράσης μέσα στην τάξη.

6.2 Σύνδεση του διδακτικού πλάνου με τη θεωρία του Brookfield

Η θεωρία του Stephen Brookfield προσφέρει ένα πλαίσιο κατανόησης και αξιολόγησης της διδακτικής πρακτικής, εστιάζοντας στην κριτική ανασκόπηση και την ανατροφοδότηση από τους μαθητές για την ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών διδακτικών προσεγγίσεων. Η εφαρμογή της θεωρίας του Brookfield στους δύο τρίωρους προσδιόρισε διάφορες συνδέσεις και παράλληλα σημεία.

Αρχικά, το πρώτο τρίωρο το οποίο εστιάζει στην αυτοαναφορική γραφή και την προσωπική ταυτότητα, συνδέεται άμεσα με την έννοια της αυτοκριτικής του Brookfield. Μέσω της αυτοαναφορικής γραφής, οι μαθητές εξερευνούν τις προσωπικές τους πεποιθήσεις και αξίες, αναπτύσσοντας ταυτόχρονα μια βαθύτερη κατανόηση του εαυτού τους, όπως προτείνει ο Brookfield μέσω της αυτοεκτίμησης και της αυτοκριτικής.

Το δεύτερο τρίωρο, το οποίο εστιάζει στην εφαρμογή της δημιουργικής γραφής σε κοινωνικά ζητήματα και την προώθηση κοινωνικής αλλαγής, συνδέεται με την ιδέα της κριτικής σκέψης του Brookfield και της ευαισθησίας σε κοινωνικά ζητήματα. Οι μαθήτριες καλούνται να αναλύσουν κοινωνικά θέματα και να τα προβάλλουν μέσω της γραφής, προωθώντας τη συλλογική συνειδητοποίηση και δράση. Αυτή η διαδικασία αποτελεί έναν τρόπο εφαρμογής της κριτικής σκέψης και της ευαισθησίας στη δράση, όπως προτείνεται από τον Brookfield, προκειμένου να προάγουν αλλαγές στην κοινωνία.

Τελικά, και τα δύο τρίωρα ενισχύουν την ικανότητα των μαθητών να αντιλαμβάνονται και να επεξεργάζονται την πληροφορία με κριτικό πνεύμα, καθώς και την ικανότητά τους να αντανakλούν και να ενστερνίζονται διαφορετικές θέσεις. Μέσω της ανάλυσης και της γραφής, οι μαθήτριες ενισχύουν την ικανότητά τους να ενστερνίζονται διαφορετικές οπτικές και να αναπτύσσουν πιο συνειδητές και κριτικές στάσεις έναντι του κόσμου και του εαυτού τους, συμβαδίζοντας έτσι με τη θεωρία και τις αρχές του Brookfield.

6.2.1 Τα αναμενόμενα οφέλη ύστερα από την εφαρμογή του διδακτικού πλάνου

Η εφαρμογή του διδακτικού πλάνου που εξετάζει την προσωπική ταυτότητα μέσω της δημιουργικής γραφής και ενσωματώνει κοινωνικά ζητήματα προσφέρει πολλαπλά οφέλη στις εκπαιδευόμενες. Αυτά τα οφέλη εκτείνονται από την ενδυνάμωση της προσωπικής τους ταυτότητας μέχρι την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της κοινωνικής ευαισθητοποίησης. Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν από την ολοκλήρωση αυτού του πλάνου.

Ενδυνάμωση της Προσωπικής Ταυτότητας

Μέσω της αυτοαναφορικής γραφής, οι εκπαιδευόμενες έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν και να εκφράσουν τις προσωπικές τους αξίες, πεποιθήσεις και εμπειρίες. Αυτό τους βοηθά να αποκτήσουν μια βαθύτερη κατανόηση του εαυτού τους και να ενισχύσουν την προσωπική τους ταυτότητα. Η διαδικασία της γραφής απαιτεί εσωτερική αναζήτηση και αυτοανάλυση, κάτι που μπορεί να συμβάλει στην αυτογνωσία και την αυτοπεποίθηση των συμμετεχουσών. Καθώς οι εκπαιδευόμενες εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους γραπτώς, αντιμετωπίζουν φόβους και αβεβαιότητες που πιθανώς έχουν, και μαθαίνουν να τις διαχειρίζονται με έναν πιο υγιή τρόπο.

Ανάπτυξη Κριτικής Σκέψης και Κοινωνικής Ευαισθητοποίησης

Η εξέταση κοινωνικών θεμάτων μέσω της δημιουργικής γραφής βοηθά τις εκπαιδευόμενες να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να ευαισθητοποιηθούν απέναντι σε κοινωνικά ζητήματα. Μέσα από τη συνεργασία και τη συλλογική γραφή, οι αλλοδαπές γυναίκες μαθαίνουν να αναλύουν τα προβλήματα, να προτείνουν λύσεις και να εκφράζουν τις απόψεις τους με σαφήνεια και αποτελεσματικότητα. Η εμπειρία αυτή ενισχύει την ικανότητά τους να σκέφτονται κριτικά και να εξετάζουν διάφορες οπτικές γωνίες για τα κοινωνικά ζητήματα. Επιπλέον, αναπτύσσουν την ικανότητα να χρησιμοποιούν τη γραφή ως εργαλείο για την προώθηση κοινωνικών αλλαγών, κάτι που ενισχύει την κοινωνική τους υπευθυνότητα και την αίσθηση του καθήκοντος προς την κοινότητα.

Αντιμετώπιση Φόβων και Απόκτηση Νέων Γνώσεων

Η διαδικασία της δημιουργικής γραφής μπορεί να είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτική και ενδυναμωτική για τις εκπαιδευόμενες. Αντιμετωπίζουν τους φόβους τους να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους δημοσίως, και αυτό τους βοηθά να αναπτύξουν θάρρος και αυτοπεποίθηση. Επιπλέον, μέσω της συνεργασίας και της αλληλεπίδρασης με τις συνεκπαιδευόμενές τους, οι συμμετέχουσες αποκτούν νέες γνώσεις και εμπειρίες. Μαθαίνουν να εκτιμούν τη διαφορετικότητα των απόψεων και να εργάζονται ομαδικά για την επίτευξη κοινών στόχων. Οι δεξιότητες αυτές είναι πολύτιμες όχι μόνο στον ακαδημαϊκό χώρο αλλά και στην επαγγελματική και προσωπική τους ζωή.

Καλλιέργεια Δημιουργικότητας και Εκφραστικής Δυναμικής

Η δημιουργική γραφή προσφέρει στις εκπαιδευόμενες έναν χώρο όπου μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα και δημιουργικά. Αυτό ενισχύει τη φαντασία τους και την ικανότητά τους να σκέφτονται έξω από τα καθιερωμένα πλαίσια. Η διαδικασία της γραφής απαιτεί επίσης επιμέλεια και συγκέντρωση, κάτι που συμβάλλει στην ανάπτυξη της εκφραστικής τους ικανότητας και της γλωσσικής τους ευχέρειας. Οι εκπαιδευόμενες μαθαίνουν να διατυπώνουν τις σκέψεις τους με σαφήνεια και ακρίβεια, κάτι που είναι σημαντικό για την επικοινωνία σε όλους τους τομείς της ζωής.

Συνεργασία και Κοινωνικές Δεξιότητες

Το κομμάτι της συλλογικής γραφής προάγει τη συνεργασία και την ομαδικότητα μεταξύ των μαθητών. Μαθαίνουν να εργάζονται μαζί για έναν κοινό στόχο, να ανταλλάσσουν ιδέες και να αλληλοϋποστηρίζονται. Η εμπειρία αυτή καλλιεργεί τις κοινωνικές τους δεξιότητες και την ικανότητά τους να συνεργάζονται αποτελεσματικά με άλλους. Η ανταλλαγή ιδεών και η συλλογική δημιουργία βοηθούν επίσης τους μαθητές να αναπτύξουν την αίσθηση του ανήκειν και της κοινότητας.

Συμπερασματικά

Η εφαρμογή του διδακτικού πλάνου στη δημιουργική γραφή προσφέρει πλούσια οφέλη στους μαθητές, από την ενδυνάμωση της προσωπικής τους ταυτότητας και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης μέχρι την αντιμετώπιση των φόβων τους και την απόκτηση νέων γνώσεων. Μέσω της εξερεύνησης προσωπικών αξιών και της ενασχόλησης με κοινωνικά ζητήματα, οι μαθήτριες καλλιεργούν δεξιότητες που θα τους συνοδεύουν καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, καθιστώντας αυτές πιο υπεύθυνους και ενημερωμένους πολίτες.

6.3 Απόψεις συμμετεχουσών στη μεταδιδασκτική φάση

Τα εκπαιδευτικά οφέλη από την συμμετοχή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Η συμμετοχή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα επέφερε σημαντικά εκπαιδευτικά οφέλη για τις συμμετέχουσες, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις τους. Η διαδικασία της γραφής αναδείχθηκε ως ένα ισχυρό εργαλείο αυτογνωσίας και κριτικής σκέψης. Οι συμμετέχουσες μπόρεσαν να εξερευνήσουν προσωπικά και κοινωνικά ζητήματα, να αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση των αξιών τους και να ενισχύσουν την ικανότητά τους να αντανakλούν κριτικά σε διάφορες απόψεις και προκλήσεις. Η αντιμετώπιση των φόβων της έκθεσης, της κριτικής και της απόρριψης αποτέλεσε επίσης έναν σημαντικό παράγοντα στην εκπαιδευτική τους πρόοδο. Ακολουθούν οι απόψεις των συμμετεχουσών σχετικά με τα οφέλη που αποκόμισαν από το πρόγραμμα.

Συμμετέχουσα 2^η : «Από το σημερινό μάθημα, αποκόμισα μια βαθύτερη κατανόηση του εαυτού μου και των προσωπικών μου αξιών. Η διαδικασία της γραφής με βοήθησε να εκφράσω σκέψεις και συναισθήματα που δεν είχα συνειδητοποιήσει πλήρως.»

Συμμετέχουσα 4^η : «Αισθάνομαι ότι κατανόησα καλύτερα τα κοινωνικά ζητήματα που εξετάσαμε και είδα πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τη γραφή για να προωθήσουμε κοινωνικές αλλαγές. Η συνεργασία με τις συναδέλφους μου ήταν πολύτιμη και μου έδωσε νέες προοπτικές.»

Συμμετέχουσα 8^η : «Αποκόμισα πολλά από τη συλλογική γραφή. Η ανταλλαγή ιδεών και η συνεργασία μας ενίσχυσαν τη δημιουργικότητα και την αίσθηση της κοινότητας. Έμαθα πώς να δουλεύω καλύτερα σε ομάδα και να εκτιμώ τις διαφορετικές απόψεις.»

Συμμετέχουσα 9^η : «Το σημερινό μάθημα μου έδωσε την ευκαιρία να εξερευνήσω προσωπικά ζητήματα και να τα συνδέσω με ευρύτερα κοινωνικά θέματα. Ένιωσα ότι η γραφή μπορεί να είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την αυτοέκφραση και την κοινωνική ευαισθητοποίηση.»

Συμμετέχουσα 11^η : «Αντιμετώπισα τον φόβο της έκθεσης των προσωπικών μου σκέψεων και συναισθημάτων. Ήταν δύσκολο να ανοιχτώ αρχικά, αλλά τελικά ένιωσα ανακούφιση και αυτοπεποίθηση.»

Συμμετέχουσα 12^η : «Αντιμετώπισα τον φόβο της κριτικής και της απόρριψης από τους συναδέλφους μου. Μέσα από τη συνεργασία και την αμοιβαία υποστήριξη, κατάφερα να ξεπεράσω αυτόν τον φόβο και να εκφραστώ ελεύθερα.»

Συμμετέχουσα 14^η : «Ο μεγαλύτερος φόβος μου ήταν να μην μπορέσω να συνεισφέρω ουσιαστικά στη συλλογική γραφή. Ωστόσο, με την υποστήριξη της ομάδας, βρήκα τον ρόλο μου και ένιωσα ότι οι ιδέες μου είχαν αξία.»

Συμμετέχουσα 15^η : «Φοβόμουν ότι οι απόψεις μου για τα κοινωνικά ζητήματα δεν θα γίνουν αποδεκτές ή θα παρερμηνευτούν. Η ανοιχτή συζήτηση και η ανταλλαγή απόψεων με βοήθησαν να ξεπεράσω αυτούς τους φόβους.»

Προκειμένου να απαντηθεί η ερώτηση «Τι αποκομίσατε από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο οποίο συμμετείχατε;» η οποία εντάσσεται στα πλαίσια ενός γενικότερου συνόλου αξιολόγησης του εκπαιδευτικού προγράμματος τόσο σε συλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο, επιλέχθηκαν τυχαία ορισμένες από τις συμμετέχουσες. Το ίδιο σαφώς ισχύει και για την επομένη ερώτηση η οποία αποτυπώνεται πιο κάτω.

Οι απαντήσεις αποτελούν ένα σαφές παράδειγμα του πώς η διαδικασία της γραφής μπορεί να ενισχύσει την αυτογνωσία και την κριτική σκέψη των ατόμων. Καθένα από αυτά τα μέλη της τάξης ανέφερε ότι η συμμετοχή τους σε γραπτές ασκήσεις τους

επέτρεψε να εξερευνήσουν προσωπικά και κοινωνικά ζητήματα, να αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση των αξιών τους, και να ενισχύσουν την ικανότητά τους να αντανακλούν κριτικά σε διάφορες απόψεις και προκλήσεις.

Η ικανότητα να επεξεργαστούν σκέψεις και συναισθήματα μέσω της γραφής βοήθησε την 11^η συμμετέχουσα να αντιμετωπίσει τον φόβο της έκθεσης, ενώ η 12^η συμμετέχουσα αναφέρει ότι η συνεργασία της με άλλους συναδέλφους ενίσχυσε την ικανότητά της να αντιμετωπίσει κριτική και απορρίψεις. Η 14^η συμμετέχουσα εκφράζει την ανησυχία της για τη συμβολή της στη συλλογική γραφή, αλλά με την υποστήριξη της ομάδας, ανακάλυψε την αξία των ιδεών της. Τέλος, η 9^η συμμετέχουσα αναφέρει ότι η διαδικασία της γραφής της πρόσφερε την ευκαιρία να εξερευνήσει προσωπικά ζητήματα και να συνδέσει τις απόψεις της με ευρύτερα κοινωνικά θέματα.

Μέσα από αυτές τις προσωπικές εμπειρίες, επιβεβαιώνεται η σημασία της γραφής ως εργαλείου για την αυτογνωσία, την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και την αποκόμιση νέων προοπτικών στο πλαίσιο της κοινότητας μάθησης.

6.3.2. Καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας

Η καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας μέσα από τη διαδικασία της γραφής αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα οφέλη που αποκόμισαν οι συμμετέχουσες του εκπαιδευτικού προγράμματος. Οι απαντήσεις τους δείχνουν πως η γραπτή έκφραση και η ανάλυση των κοινωνικών θεμάτων ενίσχυσαν την ικανότητά τους να σκέφτονται κριτικά και να εξετάζουν ζητήματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Η αυτοαναφορική γραφή τους επέτρεψε να συνδέσουν προσωπικές σκέψεις και συναισθήματα με τις αξίες τους, ενώ η συλλογική γραφή προώθησε τη συνεργασία και την ανάλυση των κοινωνικών προτάσεων. Συνολικά, η διαδικασία της γραφής δεν ενίσχυσε μόνο τις γνώσεις τους, αλλά ανέπτυξε ουσιαστικά δεξιότητες κριτικής σκέψης και ανάλυσης, απαραίτητες για την κατανόηση και αντιμετώπιση πολύπλοκων κοινωνικών ζητημάτων. Ακολουθούν τα σχόλια των συμμετεχουσών.

Συμμετέχουσα 1^η : «Ναι, σίγουρα. Η αυτοαναφορική γραφή με βοήθησε να αναλύσω τις σκέψεις και τα συναισθήματά μου με μεγαλύτερη ακρίβεια και να τα συνδέσω με τις προσωπικές μου αξίες.»

Συμμετέχουσα 3^η : «Αισθάνομαι ότι καλλιέργησα την κριτική μου ικανότητα μέσω της ανάλυσης των κοινωνικών θεμάτων και της σύνθεσης των απόψεων μας στη συλλογική γραφή. Έμαθα να εξετάζω τα ζητήματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες.»

Συμμετέχουσα 5^η : «Ναι, η συλλογική γραφή και η συζήτηση μας ώθησαν να σκεφτόμαστε κριτικά και να εξετάζουμε τις συνέπειες των προτάσεών μας για κοινωνική αλλαγή. Η συνεργασία μας ενίσχυσε την ικανότητά μας να αξιολογούμε και να αναλύουμε τα δεδομένα.»

Συμμετέχουσα 10^η : «Αισθάνομαι ότι βελτίωσα την κριτική μου ικανότητα μέσω της γραπτής έκφρασης των απόψεών μου για κοινωνικά ζητήματα και της ανάλυσης των απόψεων των άλλων. Η διαδικασία αυτή με βοήθησε να σκεφτώ πιο βαθιά και να εκτιμήσω την πολυπλοκότητα των θεμάτων που συζητήσαμε.»

Από τις απαντήσεις των συμμετεχουσών, προκύπτει ότι η διαδικασία της γραφής ενίσχυσε σημαντικά την κριτική τους ικανότητα και την ικανότητα ανάλυσης κοινωνικών θεμάτων. Κάθε ένα από αυτά τα άτομα ανέφερε πώς η συμμετοχή τους σε γραπτές ασκήσεις τους βοήθησε να διεκρινούν την κατανόησή τους και να αναπτύξουν εντονότερα τη δυνατότητα να εξετάζουν ζητήματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες.

Η αυτοαναφορική γραφή βοήθησε τις συμμετέχουσες να αναλύσουν τις προσωπικές τους σκέψεις και συναισθήματα, συνδέοντάς τα με τις προσωπικές τους αξίες. Επίσης, η συλλογική γραφή ενίσχυσε την ικανότητά τους να σκέφτονται κριτικά και να αναλύουν τις συνέπειες των προτάσεών τους για κοινωνική αλλαγή. Οι συνεργατικές δραστηριότητες βοήθησαν επίσης στην αξιολόγηση και ανάλυση των δεδομένων με πιο σφαιρικό τρόπο.

Η διαδικασία της γραφής, λοιπόν, δεν ενίσχυσε απλώς τις γνώσεις τους για κοινωνικά θέματα, αλλά επίσης τους επέτρεψε να αναπτύξουν σημαντικές δεξιότητες στον τομέα της κριτικής σκέψης και της ανάλυσης, οι οποίες είναι ουσιώδεις για την κατανόηση και την αντιμετώπιση πολύπλοκων κοινωνικών προκλήσεων.

6.4 Σύνδεση των αποτελεσμάτων με την Θεωρία του Brookfield

Ο Stephen Brookfield, σε διάφορα έργα του, υποστηρίζει ότι η κριτική σκέψη είναι θεμελιώδης για την ενδυνάμωση των εκπαιδευόμενων και για την αναθεώρηση των προσωπικών και κοινωνικών τους αντιλήψεων. Η θεωρία του επικεντρώνεται στη σημασία της αναστοχαστικής σκέψης, της αποδόμησης των προκαταλήψεων και της ανάπτυξης μιας πολυπρισματικής προσέγγισης στα ζητήματα που μας αφορούν (Brookfield, 2012). Οι απαντήσεις των συμμετεχουσών επιβεβαιώνουν τις απόψεις του Brookfield, δείχνοντας πώς η διαδικασία της γραφής τους βοήθησε να ενισχύσουν την κριτική τους ικανότητα και να επεξεργαστούν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους σε βάθος. Μέσω της ανάλυσης των κοινωνικών θεμάτων και της ανταλλαγής απόψεων, οι συμμετέχουσες μπόρεσαν να αναθεωρήσουν προκαταλήψεις και να δουν τα ζητήματα από πολλές διαφορετικές οπτικές γωνίες. Η συμμετοχή τους σε γραπτές ασκήσεις ενίσχυσε την αυτογνωσία τους και την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν τις κοινωνικές προκλήσεις με μεγαλύτερη ευαισθησία και κριτική σκέψη. Αυτή η εμπειρία όχι μόνο τους προσέφερε βαθύτερη κατανόηση των κοινωνικών ζητημάτων αλλά και τους εφοδίασε με τις δεξιότητες για να συμμετέχουν ενεργά και αποτελεσματικά στην κοινωνική αλλαγή, γεγονός που αναδεικνύει την αξία της κριτικής σκέψης όπως περιγράφεται από τον Brookfield.

6.4.1 Καλλιέργεια της κριτικής σκέψης μέσω της γραφής

Οι συμμετέχουσες αναφέρουν ότι αποκόμισαν βαθύτερη κατανόηση του εαυτού τους και των κοινωνικών ζητημάτων μέσω της δημιουργικής γραφής. Αυτό συνδέεται άμεσα με τη θεωρία του Brookfield, η οποία υποστηρίζει ότι η κριτική σκέψη και η αυτοαναστοχαστική γραφή βοηθούν τα άτομα να κατανοήσουν καλύτερα τις προσωπικές τους εμπειρίες και να τις συνδέσουν με ευρύτερες κοινωνικές πραγματικότητες. Η θεωρία του Brookfield για τον αυτοαναστοχασμό και την κριτική σκέψη αναδεικνύεται σαφώς μέσα από τις εμπειρίες των συμμετεχουσών. Η διαδικασία της γραφής τους οδήγησε σε βαθύτερη κατανόηση του εαυτού τους, καταδεικνύοντας τη σύνδεση με τη θεωρία του Brookfield για τον αυτοαναστοχασμό. Επιπλέον, η γραφή επέτρεψε την κατανόηση κοινωνικών ζητημάτων και τη σύνδεσή τους με ευρύτερες κοινωνικές διαδικασίες, υποστηρίζοντας την έννοια της πολυπρισματικής προσέγγισης του Brookfield. Επιπλέον, η συλλογική γραφή ενίσχυσε την αίσθηση κοινότητας και τη συνεργατική μάθηση, προάγοντας τη

συνεργατικότητα όπως προτείνει ο Brookfield. Τέλος, η σύνδεση των προσωπικών και κοινωνικών ζητημάτων μέσω της γραφής ενίσχυσε την ικανότητα της κριτικής σκέψης και τη δυνατότητα σύνδεσης προσωπικών εμπειριών με ευρύτερες κοινωνικές αλλαγές, συνάδοντας με τη θεωρία του Brookfield.

6.4.2. Αντιμετώπιση Φόβων

Η αντιμετώπιση των φόβων αποτελεί κεντρικό στοιχείο της θεωρίας του Brookfield, καθώς ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους να αναγνωρίζουν και να αμφισβητούν τις προϋπάρχουσες πεποιθήσεις και προκαταλήψεις τους (Brookfield, 2012).

Οι εμπειρίες των συμμετεχουσών αποτυπώνουν σημαντικές αρχές της θεωρίας του Brookfield για τη μάθηση και τον αυτοαναστοχασμό. Η υπέρβαση των φόβων της έκθεσης προσωπικών σκέψεων αντανάκλα την ιδέα του Brookfield για την ανάγκη αμφισβήτησης και αναθεώρησης των προκαταλήψεων. Η αντιμετώπιση του φόβου της κριτικής και απόρριψης αναδεικνύει τη σημασία της δημιουργίας ενός ασφαλούς περιβάλλοντος μάθησης όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα. Ο φόβος της συμβολής στη συλλογική γραφή και η τελική υπέρβασή του μέσω της συνεργασίας αντανάκλα την αξία της ομαδικής μάθησης που προωθεί ο Brookfield. Τέλος, η υπέρβαση του φόβου της αποδοχής των απόψεών της δείχνει τη σημασία του ανοιχτού διαλόγου και της ανταλλαγής απόψεων, βασικές αρχές της θεωρίας του Brookfield.

Συνοψίζοντας, οι απαντήσεις των συμμετεχουσών δείχνουν ότι μέσω της δημιουργικής και αυτοαναφορικής γραφής, καθώς και της συλλογικής ανάλυσης κοινωνικών ζητημάτων, καλλιέργησαν την κριτική τους ικανότητα, αντιμετώπισαν φόβους και ενδυναμώθηκαν προσωπικά και κοινωνικά. Αυτές οι εμπειρίες είναι πλήρως εναρμονισμένες με τις θεωρητικές αρχές του Stephen Brookfield, υπογραμμίζοντας την αξία της κριτικής σκέψης και του αναστοχασμού στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Κεφάλαιο 7ο

Συμπεράσματα και Προτάσεις

7.1 Συμπεράσματα

Το μάθημα των αλλοδαπών γυναικών αναδείχθηκε ως μια εμπειρία πλούσια σε συναισθηματική και πνευματική ανάπτυξη για τις συμμετέχουσες. Μέσω του διδακτικού πλάνου που περιελάμβανε ασκήσεις αυτοαναφορικής και συλλογικής γραφής, οι γυναίκες είχαν την ευκαιρία να εξερευνήσουν την προσωπική τους ταυτότητα και να ενισχύσουν τις κριτικές τους ικανότητες. Η σύνδεση με τη θεωρία του Brookfield προσέφερε βαθύτερη κατανόηση και προοπτική στη διδακτική διαδικασία, επιτρέποντας στις συμμετέχουσες να αμφισβητήσουν και να αναθεωρήσουν τις προκαταλήψεις τους μέσα από την εκπαιδευτική δράση. Με τα απαραίτητα εργαλεία κατανόησαν τον τρόπο να αντιμετωπίζουν πιο αποτελεσματικά τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από την εκπαιδευτική τους διαδρομή.

Οι συμμετέχουσες ανέδειξαν τη σημασία της αυτοαναφορικής γραφής για την αυτογνωσία και την ανάπτυξη της προσωπικής τους ταυτότητας, ενώ οι ασκήσεις συλλογικής γραφής ενίσχυσαν τη συνεργατικότητα και την κοινωνική αλληλεπίδραση. Η θεωρία του Brookfield περιέγραψε τη σημασία της αναστοχαστικής πρακτικής στην εκπαίδευση, ενθαρρύνοντας τις γυναίκες να αναλύουν και να αξιολογούν τις εκπαιδευτικές τους εμπειρίες με κριτικό πνεύμα και εποικοδομητικό τρόπο.

Η ενσωμάτωση της θεωρίας του Brookfield προσέδωσε βάθος και προοπτική στη διδακτική διαδικασία. Οι συμμετέχουσες, μέσω της αναστοχαστικής τους πρακτικής, διείσδυσαν σε πιο ενημερωμένες και αναλυτικές σκέψεις, έτοιμες να αμφισβητήσουν και να αναθεωρήσουν τις προκαταλήψεις τους. Αυτή η διαδικασία ενίσχυσε την ικανότητά τους να προβαίνουν σε βαθύτερη κριτική ανάλυση των εκπαιδευτικών τους εμπειριών και να δρουν με στρατηγικότητα και αναστοχαστικότητα.

Το μάθημα απέδειξε ότι η δημιουργική γραφή μπορεί να λειτουργήσει ως ισχυρό εργαλείο για την ανάπτυξη της αυτογνωσίας και της κοινωνικής συνειδητοποίησης σε

ένα πλαίσιο εκπαιδευτικής δράσης. Η ενσωμάτωση της θεωρίας του Brookfield ενίσχυσε την εκπαιδευτική διαδικασία, καθιστώντας την πιο στρατηγική και αναστοχαστική για τις συμμετέχουσες. Το μάθημα των αλλοδαπών γυναικών αναδείχθηκε ως ένας δυναμικός χώρος για συναισθηματική και πνευματική ανάπτυξη για τις συμμετέχουσες.

Εν τέλει, η δημιουργική γραφή αποδείχθηκε ισχυρό εργαλείο για την εκπαιδευτική και κοινωνική τους εξέλιξη και η σύνδεση με τη θεωρία του Brookfield ενίσχυσε αυτήν τη διαδικασία, προσφέροντας τους τα απαραίτητα μέσα και την κατανόηση ώστε να αντιμετωπίζουν πιο αποτελεσματικά τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες οι οποίες προκύπτουν από την εκπαιδευτική τους διαδρομή.

7.2 Προτάσεις

Παρά το γεγονός ότι οι συμμετέχουσες γνωρίζουν καλά ελληνικά, είναι απαραίτητο να παρέχεται πρόσθετη γλωσσική υποστήριξη για να διασφαλιστεί η πλήρης κατανόηση των ασκήσεων και των εννοιών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την παροχή ενός οδηγού λεξιλογίου με βασικούς όρους και εκφράσεις οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια του μαθήματος, τη διαθεσιμότητα μεταφραστικών εργαλείων ή βοήθειας από δίγλωσσους εκπαιδευτές σε κρίσιμες στιγμές του μαθήματος, καθώς και την ενσωμάτωση δραστηριοτήτων που ενισχύουν τις γλωσσικές δεξιότητες, όπως αναγνώσματα και γραπτές ασκήσεις προσαρμοσμένες στο επίπεδο των συμμετεχουσών (Brown, 2007, Richards & Rodgers 2014).

Η ποικιλία στο διδακτικό υλικό μπορεί να εμπλουτίσει την εμπειρία των συμμετεχουσών και να καλύψει διαφορετικές πτυχές της προσωπικής και κοινωνικής τους ταυτότητας. Προτείνεται η συμπερίληψη ποικιλίας λογοτεχνικών κειμένων από διαφορετικούς πολιτισμούς που να αντιπροσωπεύουν τις συμμετέχουσες, η χρήση πολυμέσων, όπως βίντεο και ηχογραφήσεις, για να εμπλουτιστεί η διδακτική εμπειρία, καθώς και η διανομή σημειώσεων, διαγραμμάτων και οδηγιών που υποστηρίζουν τις γραπτές ασκήσεις (Boulter, 2007, Harmer, 2004, Moxley, J. M. 1995).

Η κριτική σκέψη και ο αναστοχασμός αποτελούν κεντρικά στοιχεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για να ενισχυθούν αυτές οι δεξιότητες, προτείνεται η

συστηματική εισαγωγή αναστοχαστικών ασκήσεων στο τέλος κάθε διδακτικής ενότητας, η προώθηση ασκήσεων που εστιάζουν στην κριτική ανάλυση και ερμηνεία λογοτεχνικών και κοινωνικών κειμένων, και η ενθάρρυνση ομαδικών συζητήσεων και διαλόγων για την ανταλλαγή απόψεων και την ανάπτυξη κριτικού πνεύματος (Brookfield, 2012, Paul & Elder, 2014, Moon, 2004).

Η συνεργατικότητα αποτελεί σημαντικό στοιχείο στην ανάπτυξη της κοινωνικής συνείδησης και της διαπολιτισμικής κατανόησης. Προτείνεται ο σχεδιασμός έργων που απαιτούν τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχουσών, όπως συλλογικά γραπτά και παρουσιάσεις, η δημιουργία σταθερών ομάδων εργασίας που θα δουλεύουν μαζί σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος, καθώς και η προώθηση δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν την ανταλλαγή προσωπικών και πολιτισμικών εμπειριών (Johnson, Johnson & Smith, 2014, Slavin, 1995, Barkley, Cross & Major, 2014),

Για να υποστηριχθεί περαιτέρω η μάθηση και η ανάπτυξη των συμμετεχουσών, προτείνεται η διοργάνωση εργαστηρίων και σεμιναρίων με θέμα τη δημιουργική γραφή, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διαπολιτισμική κατανόηση, η παροχή πρόσβασης σε συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη για την αντιμετώπιση των συναισθηματικών προκλήσεων που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος, και η δημιουργία δικτύων υποστήριξης μεταξύ των συμμετεχουσών για την ενίσχυση της αίσθησης του ανήκειν και της κοινωνικής στήριξης (Deardorff, 2009, Banks & McGee Banks, 2010, Cushner, McClelland & Safford, 2014).

Η αξιολόγηση του μαθήματος και η συνεχής βελτίωση είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Προτείνεται η τακτική συλλογή ανατροφοδότησης από τις συμμετέχουσες για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του μαθήματος, η επανεξέταση και προσαρμογή του διδακτικού πλάνου βάσει της ανατροφοδότησης και των αναγκών των συμμετεχουσών, καθώς και η συνεχής έρευνα για την ανίχνευση νέων διδακτικών μεθόδων και πρακτικών που μπορούν να ενσωματωθούν στο μάθημα (Black & Wiliam, 1998, Angelo & Cross, 1993, Gibbs, 2010).

Με αυτές τις εισηγήσεις, το μάθημα μπορεί να βελτιωθεί και να επεκταθεί, προσφέροντας μια ακόμα πιο εμπλουτισμένη εκπαιδευτική εμπειρία στις αλλοδαπές

γυναίκες, συμβάλλοντας στην προσωπική τους ανάπτυξη και στην κοινωνική ενσωμάτωση.

Προκειμένου να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα στην εκπαιδευτική διαδικασία των αλλοδαπών γυναικών οι προτάσεις βελτιώσεις συμπεριληπτικά είναι οι ακόλουθες:

1. Ενσωμάτωση γλωσσικής υποστήριξης για πλήρη κατανόηση των ασκήσεων και εννοιών.
2. Ποικιλία στο διδακτικό υλικό για εμπλουτισμό της εκπαιδευτικής εμπειρίας.
3. Ενίσχυση της κριτικής σκέψης με αναστοχαστικές ασκήσεις.
4. Προώθηση συνεργατικότητας για ανάπτυξη κοινωνικής συνείδησης.
5. Οργάνωση εργαστηρίων και σεμιναρίων για εκμάθηση και ανάπτυξη.
6. Αξιολόγηση του μαθήματος και συνεχής βελτίωση.

Βιβλιογραφία

Angelo, T. A., & Cross, K. P. (1993). *Classroom Assessment Techniques: A Handbook for College Teachers*. Jossey-Bass.

Αντωνοπούλου, Ε. (2017). «Η εκπαίδευση των μεταναστών στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προοπτικές». Εκδόσεις Παπαζήση.

Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. W.H. Freeman.

Banks, J. A., & McGee Banks, C. A. (Eds.). (2010). *Multicultural Education: Issues and Perspectives*. John Wiley & Sons.

Bernard, H. R. (2017). *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. Rowman & Littlefield.

Black & Wiliam, (1998). *Assessment and Classroom Learning*. Assessment in Education: Principles, Policy & Practice

Boulter, A. (2007). *Writing Fiction: Creative and Critical Approaches*. Palgrave Macmillan.

Barkley, E. F., Cross, K. P., & Major, C. H. (2014). *Collaborative Learning Techniques: A Handbook for College Faculty*. Jossey-Bass.

Brookfield, S. (1987). *Developing Critical Thinkers: Challenging Adults to Explore Alternative Ways of Thinking and Acting*. Jossey-Bass.

Brookfield, S. D. (1990). *The Skillful Teacher: On Technique, Trust, and Responsiveness in the Classroom*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Brookfield, S. D. (1995). *Becoming a Critically Reflective Teacher*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

- Brookfield, S. D. (2000). *The Concept of Critically Reflective Practice*. In A. L. Wilson & E. R. Hayes (Eds.), *Handbook of Adult and Continuing Education* (pp. 33-49). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Brookfield, S. D. (2005). *The Power of Critical Theory: Liberating Adult Learning and Teaching*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Brookfield, S. D. (2012). *Teaching for Critical Thinking: Tools and Techniques to Help Students Question Their Assumptions*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Brookfield, S. D. (2015). *The Skillful Teacher: On Technique, Trust, and Responsiveness in the Classroom*. Jossey-Bass.
- Brookfield, S. D. (2017). *Becoming a Critically Reflective Teacher* (2nd ed.). Jossey-Bass.
- Brookfield, S. (2023). *Critical Reflection and Transformative Learning: Theory and Practice in Action*. Routledge.
- Brookfield, S. D., & Preskill, S. (2005). *Discussion as a Way of Teaching: Tools and Techniques for Democratic Classrooms*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Brown, H. D. (2007). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Pearson Longman
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Oxford University Press.
- Burns, D. D. (1999). *Feeling good: The new mood therapy*. New York, NY: HarperCollins.
- Collins, P. H. (2000). *Black feminist thought: Knowledge, consciousness, and the politics of empowerment*. Routledge.
- Charmaz, K. (2014). *Constructing Grounded Theory*. Sage.
- Cranton, P., & Taylor, E. W. (Eds.). (2012). *The handbook of transformative learning: Theory, research, and practice*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Creswell, J. W. (2013). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Sage Publications.

Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Sage Publications.

Cushner, K., McClelland, A., & Safford, P. (2014). *Human Diversity in Education: An Intercultural Approach*. McGraw-Hill Education.

Darder, A. (2002). *Reinventing Paulo Freire: A Pedagogy of Love*. Westview Press.

Deardorff, D. K. (Ed.). (2009). *The SAGE Handbook of Intercultural Competence*. SAGE Publications.

Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (Eds.). (2018). *The SAGE Handbook of Qualitative Research*. Sage.

Dörnyei, Z. (2001). *Motivational Strategies in the Language Classroom*. Cambridge University Press.

Ellis, R. (2008). *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford University Press.

Fook, J., & Gardner, F. (2007). *Practicing Critical Reflection*. Maidenhead. England: Open University Press.

Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. Continuum.

Freire, P. (1974). *Education for Critical Consciousness*. Continuum.

Freire, P. (1994). *Pedagogy of Hope: Reliving Pedagogy of the Oppressed*. Continuum.

Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Smith, K. A. (2014). *Cooperative Learning: Improving University Instruction by Basing Practice on Validated*

Gibbs, G. (2010). *Using Assessment to Support Student Learning*. Leeds Met Press.

Giroux, H. A. (1985). *Teachers as Intellectuals: Toward a Critical Pedagogy of Learning*. Bergin & Garvey.

Cranton, P. (2006). *Understanding and promoting transformative learning: A guide for educators of adults* (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Cranton, P., & Taylor, E. W. (Eds.). (2012). *The handbook of transformative learning: Theory, research, and practice*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Goleman, D. (2013). *Focus: The hidden driver of excellence*. New York, NY: HarperCollins.

Gropas, R., & Triandafyllidou, A. (2014). "Greek Migration Policy and the Challenge of Integration". In Kourvetaris, G., & Dobratz, B. (Eds.), *A Profile of Modern Greece: In Search of Identity*. Clarendon Press.

Harmer, J. (2004). *How to Teach Writing*. Pearson Education Limited

Hannah, S. D., & Carpenter-Song, E. A. (2014). Patrolling your blind spots: Introspection and public catharsis in a medical school faculty development course to reduce unconscious bias in medicine. *Culture, Medicine, and Psychiatry*, 37(1), 314-339. <https://doi.org/10.1007/s11013-013-9320-4>

Heitler, S. (2013). *The power of two: Secrets of a strong and loving marriage*. Oakland, CA: New Harbinger Publications.

Kegan, R. (1994). *In over our heads: The mental demands of modern life*. Harvard University Press.

Kitchenham, A. (2008). The evolution of John Mezirow's transformative learning theory. *Journal of Transformative Education*, 6(2), 104-123. <https://doi.org/10.1177/1541344608322678>

Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall.

Kreber, C. (2006). *Developing the Scholarship of Teaching Through Transformative Learning*. Journal of Scholarship of Teaching and Learning, 6(1), 88-109.

Kumar, R. (2019). *Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners* (5th ed.). SAGE Publications.

Ladson-Billings, G. (1994). *The dreamkeepers: Successful teachers of African American children*. Jossey-Bass.

Larrivee, B. (2000). *Transforming Teaching Practice: Becoming the Critically Reflective Teacher*. Reflective Practice, 1(3), 293-307.

Macedo, D. (2005). *Ideology Matters: Critical Pedagogy, Democracy, and the Struggle for Social Justice*. Routledge.

Marzano, R. J. (2007). *The Art and Science of Teaching: A Comprehensive Framework for Effective Instruction*. ASCD.

Mayo, P. (2015). *Hegemony and Education Under Neoliberalism: Insights from Gramsci and Freire*. Routledge.

Merriam, S. B., & Bierema, L. L. (2013). *Adult Learning: Linking Theory and Practice*. Jossey-Bass.

McLaren, P. (2000). *Che Guevara, Paulo Freire, and the Pedagogy of Revolution*. Rowman & Littlefield Publishers.

Mezirow, J. (1991). *Transformative Dimensions of Adult Learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Mezirow, J. (1997). *Transformative Learning: Theory to Practice*. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 197(74), 5-12.

Mezirow, J., & Associates. (2000). *Learning as Transformation: Critical Perspectives on a Theory in Progress*. San Francisco. CA: Jossey-Bass.

Mezirow, J., & Associates. (2021). *Transformative Learning Theory: Research and Applications*. Jossey-Bass.

Merriam, S. B., Caffarella, R. S., & Baumgartner, L. M. (2007). *Learning in Adulthood: A Comprehensive Guide* (3rd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Moon, J. A. (2004). *A Handbook of Reflective and Experiential Learning: Theory and Practice*. Routledge.

Morley, C. (2012). How does critical reflection develop possibilities for transformative learning in social work? *British Journal of Social Work*, 42(8), 1513-1530.

Moxley, J. M. (1995). *Creative Writing in America: Theory and Pedagogy*. National Council of Teachers of English.

Patton, M. Q. (2015). *Qualitative Research & Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice*. Sage Publications.

Paul, R., & Elder, L. (2014). *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Professional and Personal Life*. Pearson.

Orlich, D. C., Harder, R. J., Callahan, R. C., Trevisan, M. S., Brown, A. H., & Miller, D. E. (2012). *Teaching Strategies: A Guide to Effective Instruction*. Wadsworth Cengage Learning.

Παπαδοπούλου, Δ. (2015). «Μεθοδολογία κοινωνικής έρευνας». Εκδόσεις Gutenberg.

Ryan, M., & Ryan, M. (2013). *Theorising a Model for Teaching and Assessing Reflective Learning in Higher Education*. Higher Education Research & Development, 32(2), 244-257.

Richards, J. C., & Bohlke, D. (2011). *Creating Effective Language Lessons*. Cambridge University Press.

Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press

Rubin, H. J., & Rubin, I. S. (2011). *Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data*. Sage.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice*. Allyn & Bacon.

Silverman, D. (2016). *Qualitative research*. Sage Publications.

SpringerLink - Jack Mezirow on Transformative Learning: Kitchenham, A. (2012). Jack Mezirow on Transformative Learning. In: Seel, N. M. (Eds.) *Encyclopedia of the sciences of learning*. Boston, MA: Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1428-6_362

Taylor, E. W. (2000). *Analyzing Research on Transformative Learning Theory. Learning as Transformation: Critical Perspectives on a Theory in Progress*, 285-328, Jossey-Bass.

Taylor, E. W. (2008). *Transformative Learning Theory. New Directions for Adult and Continuing Education*, 2008(119), 5-15. Jossey-Bass

Taylor, E. W., & Cranton, P. (Eds.). (2012). *The Handbook of Transformative Learning: Theory, Research, and Practice*. Jossey-Bass.

Taylor, E. W., & Mezirow, J. (Eds.). (2013). *Transformative Learning in Practice: Insights from Community, Workplace, and Higher Education*. Jossey-Bass.

Triandafyllidou, A. (2009). «Greek Immigration Policy at the Turn of the 21st Century. Lack of Political Will or Purposeful Mismanagement?» *European Journal of Migration and Law*, 11(2), 159-177.

Thompson, N., & Pascal, J. (2012). Developing critically reflective practice. *Reflective Practice*, 13(2), 311-325. <https://doi.org/10.1080/14623943.2012.657795>

Torres, C. A. (2014). *First Freire: Early Writings in Social Justice Education*. Teachers College Press.

Wilson, A. L., & Kiely, R. C. (2002). *Towards a Critical Framework for Participatory Adult Education. Journal of Transformative Education*, 1(2), 128-145.

Wood, J. T. (2015). *Interpersonal communication: Everyday encounters*. Boston, MA: Cengage Learning.

Ζαρίφης, Γ. Κ. (2014). *Ο Κριτικός Στοχασμός στη Μάθηση και Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

ΚΛΙΚ στα Ελληνικά (2014). Μέθοδος εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας, επίπεδο Α2, Βασικός Χρήστης, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ. Θεσσαλονίκη

Παράρτημα 1ο

Ερωτηματολόγια

Ερωτηματολόγιο 1^ο - Συμμετέχουσα 1^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

- 1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;**

Νιώθω ενδιαφέρον και ενθουσιασμό, αλλά και κάποιες φορές σύγχυση.

- 2. Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;**

Προσπάθησα να μάθω να παίζω κιθάρα. Ήταν διασκεδαστικό αλλά και δύσκολο.

Κίνητρα και Στόχοι

- 3. Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;**

Ναι, μαθαίνω από τις εμπειρίες μου, τις συζητήσεις με άλλους και την ανάγνωση βιβλίων.

- 4. Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;**

Θα μπορώ να επικοινωνώ καλύτερα σε ταξίδια και να κατανοώ άλλους πολιτισμούς.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. **Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα τους ενθαρρύνω, θα είμαι υπομονετική και θα δημιουργήσω ένα φιλικό περιβάλλον μάθησης.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. **Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσουν πολύ οι ελληνικοί μύθοι και η ιστορία.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. **Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Αισθάνομαι νευρικότητα, αλλά προσπαθώ να είμαι ανοιχτή και φιλική.

8. **Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα το σκεφτώ και θα προσπαθήσω να απαντήσω με ηρεμία και ευγένεια.

9. **Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Μπορώ να νιώθω απογοήτευση, αλλά προσπαθώ να συνεχίζω και να μην εγκαταλείπω.

10. **Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;**

Όταν κατάφερα να έχω μια συνομιλία στα ελληνικά χωρίς βοήθεια.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;

Θα προτιμούσα μαθήματα με παιχνίδια μέσω ίντερνετ και συζητήσεις.

12. Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;

Οι εφαρμογές γλώσσας, τα βίντεο στο YouTube και τα βιβλία για αρχάριους.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;

Θα μπορώ να μιλήσω με Έλληνες και να κατανοώ καλύτερα την κουλτούρα τους.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Ένας καθηγητής/ μια καθηγήτρια για προσωπική διδασκαλία και να γίνεται έτσι μια «ζωντανή» συζήτηση μέσα της οποίας θα εκφράζουν όλοι τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να το αποκτήσω και να το χρησιμοποιήσω για δουλειά ή ταξίδια. Ο φόβος μου είναι ότι ίσως να μην είμαι αρκετά καλή.

Ερωτηματολόγιο 2^ο - Συμμετέχουσα 2^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. **Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;**

Νιώθω ενθουσιασμό αλλά και λίγη ανησυχία, αγωνία καλύτερα.

2. **Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;**

Προσπάθησα να μάθω πώς να ζωγραφίζω. Απαιτούσε υπομονή και πρακτική

Νέα γνώση και Καθημερινότητα

3. **Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;**

Ναι, μέσα από τις καθημερινές εμπειρίες και τις επαφές μου με άλλους ανθρώπους.

4. **Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;**

Θα μπορώ να κατανοώ κουλτούρες και να κάνω νέους φίλους.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. **Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα ενθάρρυνα ανοιχτές συζητήσεις και θα είμαι πάντα διαθέσιμη για βοήθεια.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. **Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσουν τα παραδοσιακά ελληνικά τραγούδια και οι χοροί.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. **Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Αρχικά νιώθω λίγο αγχωμένη, αλλά προσπαθώ να παραμείνω θετική..

8. **Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα προσπαθήσω να συζητήσω με τον/την εκπαιδευτικό για να καταλάβω καλύτερα.

9. **Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Μερικές φορές απογοητεύομαι, αλλά θυμάμαι ότι η πρόοδος έρχεται με την εξάσκηση.

10. **Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;**

Όταν κατάφερα να διαβάσω και να καταλάβω ένα ελληνικό ποίημα.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. **Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;**

Με περισσότερο πρακτικό προσανατολισμό και δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή.

12. **Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;**

Ναι, όπως οι εφαρμογές γλώσσας, τα λεξικά και οι διαδικτυακές τάξεις.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;

Θα μπορώ να συνομιλώ με Έλληνες και να κατανοώ τις παραδόσεις τους καλύτερα.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Τακτικές συνεδρίες με έναν ειδικευμένο/η δάσκαλο/α και πραγματικές συζητήσεις.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να πετύχω για να βελτιώσω τις επαγγελματικές μου προοπτικές. Ωστόσο, φοβάμαι ότι μπορεί να μην τα καταφέρω στις απαιτήσεις.

Ερωτηματολόγιο 3^ο - Συμμετέχουσα 3^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;

Νιώθω περιέργεια και ενδιαφέρομαι πολύ.

2. Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;

Δοκίμασα να μάθω πώς να μαγειρεύω νέες συνταγές από διάφορες κουζίνες διαβάζοντας συνταγές στα ελληνικά.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. **Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;**

Ναι, μέσω παρατήρησης, αλληλεπίδρασης με ανθρώπους και διαβάσματος.

4. **Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;**

Θα βελτιώσει την ικανότητά μου να κατανοώ και να συνδέομαι με διαφορετικούς ανθρώπους.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. **Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα δημιουργούσα έναν φιλικό και υποστηρικτικό χώρο μάθησης.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. **Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσει να μαθαίνω για τις ελληνικές γιορτές και τα έθιμα.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. **Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Αισθάνομαι λίγο ντροπαλή, αλλά προσπαθώ να είμαι ανοιχτή και ευγενική.

8. **Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα προσπαθήσω να καταλάβω και να εκφράσω την άποψή μου με σεβασμό.

9. **Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Μπορώ να νιώθω αποθαρρυνμένη, αλλά με υπομονή συνεχίζω την προσπάθεια.

10. Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;

Όταν κατάφερα να παραγγείλω καφέ στα ελληνικά και με κατάλαβαν άμεσα.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;

Θα ήθελα περισσότερες ασκήσεις από το διαδίκτυο και πρακτικά σενάρια.

12. Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;

Προτιμώ τα podcast και τα διακοσμητικά βίντεο που έχουν υπότιτλους.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;

Θα μπορώ να επικοινωνώ καλύτερα όταν ταξιδεύω στην υπόλοιπη Ελλάδα και να αναπτύσσω καλύτερες σχέσεις.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Συναντήσεις με άλλους που μαθαίνουν την ίδια γλώσσα και τακτική εξάσκηση με φυσικούς ομιλητές.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να το αποκτήσω για να αποδείξω τις γνώσεις μου. Φοβάμαι την πιθανή αποτυχία στις εξετάσεις.

Ερωτηματολόγιο 4^ο - Συμμετέχουσα 4^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;

Νιώθω ενθουσιασμό και πολύ ενδιαφέρον στην αρχή.

2. Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;

Μάθαινα πώς να φτιάχνω κεραμικά. Ήταν πολύ δημιουργικό.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;

Ναι, μέσα από τις καθημερινές συνομιλίες και τα πράγματα που διαβάζω στο διαδίκτυο.

4. Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;

Θα με βοηθήσει να επικοινωνώ με περισσότερους ανθρώπους και να μαθαίνω νέες κουλτούρες.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. **Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα προσπαθούσα να κάνω τα μαθήματα ενδιαφέροντα και να ενθαρρύνω όλους να συμμετέχουν.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. **Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσει να μαθαίνω για την αρχαία ελληνική μυθολογία.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. **Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Αισθάνομαι λίγο αγχωμένη αλλά προσπαθώ να είμαι ευγενική και γεμάτη αυτοπεποίθηση.

8. **Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα ακούσω προσεκτικά και θα προσπαθήσω να λύσω το θέμα με ηρεμία.

9. **Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Μπορεί να απογοητεύομαι, αλλά προσπαθώ να βρίσκω λύσεις και να συνεχίζω.

10. **Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;**

Όταν κατάφερα να καταλάβω και να απαντήσω σε μια ελληνική τηλεφωνική συνομιλία.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;

Θα ήθελα πιο πολλά διαδραστικά παιχνίδια και ασκήσεις.

12. Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;

Χρησιμοποιώ εκπαιδευτικές εφαρμογές και διαδικτυακά courses.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;

Θα με βοηθήσει να κάνω νέους φίλους και να επικοινωνώ καλύτερα αφού κατοικώ στην Ελλάδα.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Συνεχής ανατροφοδότηση από τον/την καθηγητή/τρια και συνεργασία με άλλους/ες μαθητές/τριες.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να το αποκτήσω για να βρω μια καλύτερη εργασία. Φοβάμαι μήπως δεν είμαι αρκετά καλά προετοιμασμένη.

Ερωτηματολόγιο 5^ο – Συμμετέχουσα 5^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. **Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;**

Νιώθω ενθουσιασμένη και περίεργη για το καινούργιο.

2. **Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;**

Προσπάθησα να μάθω πώς να κωπηλατώ σε κανό. Ήταν ενδιαφέρον και διασκεδαστικό.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. **Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;**

Ναι, μαθαίνω μέσω νέων εμπειριών και από τα λάθη μου.

4. **Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;**

Θα βελτιώσει την επαφή μου με ανθρώπους από άλλες χώρες και κουλτούρες.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. **Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα προσπαθούσα να είμαι υποστηρικτική και να ενθαρρύνω τη συνεργασία.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. **Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσει να μαθαίνω για την ελληνική κουζίνα και τις παραδοσιακές συνταγές.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. **Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Νιώθω λίγο αγχωμένη, αλλά προσπαθώ να είμαι φιλική και προσιτή.

8. **Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα το συζητήσω με τον/τη εκπαιδευτικό για να καταλάβω καλύτερα και να βρω μια λύση.

9. **Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Μπορεί να νιώθω μεγάλο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό και θέλω να ξεπεράσω τα εμπόδια.

10. **Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;**

Όταν κέρδισα ένα διαγωνισμό ομιλίας στη γλώσσα που μάθαινα.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. **Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;**

Θα προτιμούσα να είναι ενσωματωμένη με διασκεδαστικές δραστηριότητες και παιχνίδια.

12. **Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;**

Χρησιμοποιώ εφαρμογές γλώσσας και εξειδικευμένα βιβλία για αυτοδιδασκαλία.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;

Θα με βοηθήσει να συναναστρέφομαι καλύτερα με Έλληνες φίλους και γνωστούς.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Συγκεκριμένη ανατροφοδότηση από καθηγητές/τριες και συστηματική πρακτική με διαλόγους.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να το αποκτήσω για να ενισχύσω τις γλωσσικές μου ικανότητες. Φοβάμαι ότι οι εξετάσεις μπορεί να είναι πολύ δύσκολες.

Ερωτηματολόγιο 6^ο - Συμμετέχουσα 6^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;

Αισθάνομαι ενθουσιασμό και κάποιες φορές φόβο.

2. Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;

Έμαθα να παίζω σκάκι και ήταν πολύ διασκεδαστικό.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. **Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;**

Ναι, μαθαίνω από τις ειδήσεις, το διαδίκτυο και την καθημερινή ζωή.

4. **Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;**

Θα με κάνει πιο ανεξάρτητη και αυτοδύναμη, ειδικά όταν ταξιδεύω.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. **Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα προσφέρω υπομονή και ενθάρρυνση, ενώ θα κάνω το μάθημα φιλικό και ανοιχτό σε όλες τις ερωτήσεις.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. **Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Απολαμβάνω να μαθαίνω για τα παραδοσιακά ελληνικά φεστιβάλ και τις γιορτές.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. **Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Νιώθω ντροπή στην αρχή, αλλά σύντομα προσαρμόζομαι και νιώθω πιο άνετα.

8. Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;

Θα σκεφτώ πώς να το διαχειριστώ και θα μιλήσω στον/στην εκπαιδευτικό για ένα πιο παραγωγικό διάλογο.

9. Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Δεν αισθάνομαι πολύ άνετα, αλλά βλέπω τις δυσκολίες ως ευκαιρίες για να γίνω καλύτερη.

10. Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;

Όταν μπορούσα να καταλάβω ένα ελληνικό τραγούδι χωρίς μετάφραση.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;

Θα προτιμούσα περισσότερη πρακτική συνομιλιών και λιγότερη θεωρία.

12. Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;

Ναι, όπως τα ηχητικά βιβλία και οι εκπαιδευτικές εφαρμογές για κινητά.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;

Θα μου επιτρέψει να κάνω πιο βαθιές και ουσιαστικές συζητήσεις με όσους μιλούν ελληνικά. Καταλαβαίνω ήδη πολύ καλά... αλλά θα γίνει ακόμα καλύτερα.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Μία δασκάλα ή ένας συνομιλητής να με καθοδηγεί και να με ενθαρρύνει.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να το αποκτήσω για να επιβεβαιώσω τις γνώσεις μου. Να πω όμως την αλήθεια... φοβάμαι την αποτυχία.

Ερωτηματολόγιο 7^ο - Συμμετέχουσα 7^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς αισθάνεστε όταν μαθαίνετε μια νέα γλώσσα;

Αισθάνομαι ενθουσιώδης και περίεργη να ανακαλύψω νέα πράγματα.

2. Μπορείτε να μου πείτε για μια προσπάθεια μάθησης που κάνατε;

Έμαθα ένα νέο μουσικό όργανο πριν από λίγο καιρό.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. Νιώθετε ότι μαθαίνετε πράγματα καθημερινά;

Ναι, πιστεύω ότι μαθαίνω κάτι καινούργιο κάθε μέρα μέσα από τις διάφορες εμπειρίες μου.

4. Πώς νομίζετε ότι μια νέα γλώσσα θα σας βοηθήσει;

Μπορεί να βελτιώσει την επικοινωνία μου και να μου δημιουργήσει νέες ευκαιρίες.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. Πώς θα βοηθούσατε άλλους στη μάθηση;

Θα προσφέρω υποστήριξη και κατανόηση σε όλους για να νιώσουν άνετα.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. Τι σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα;

Μου αρέσει η ιστορία της γλώσσας και ο πολιτισμός που φέρνει.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. Πώς αντιδράτε σε νέα περιβάλλοντα;

Προσπαθώ να είμαι φιλική και ευγενική.

8. Τι κάνετε αν δεν σας αρέσει κάτι στην τάξη;

Θα προσπαθήσω να το συζητήσω ευγενικά με τον δάσκαλο.

9. Πώς αντιμετωπίζετε τις δυσκολίες στη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Προσπαθώ να μείνω υπομονετική και να θέτω μικρούς στόχους.

10. Μια στιγμή υπερηφάνειας για γλωσσικές ικανότητες;

Όταν μπορώ να επικοινωνήσω σε μια άλλη γλώσσα με άνεση.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία;

Θα ήθελα μια διδασκαλία που είναι ενδιαφέρουσα και διαδραστική.

12. Ποιοι πόροι σας βοηθούν στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Χρησιμοποιώ βιβλία, εφαρμογές και ηλεκτρονικούς πόρους.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς σκέφτεστε ότι η μάθηση μιας γλώσσας βοηθάει στην επικοινωνία;

Βοηθάει να επικοινωνώ αποτελεσματικότερα με διαφορετικούς ανθρώπους.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Τι υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση;

Καλή και ενθαρρυντική υποστήριξη από την δασκάλα και τις συμμαθήτριες μου.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας για το πτυχίο;

Ελπίζω να με βοηθήσει να βελτιώσω τις γλωσσικές μου ικανότητες. Φοβάμαι μήπως δεν καταφέρω να περάσω τις εξετάσεις.

Ερωτηματολόγιο 8^ο - Συμμετέχουσα 8^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθετε όταν μαθαίνετε νέα γλώσσα;

Αισθάνομαι ενθουσιασμένη και ανυπόμονη να μάθω νέα πράγματα.

2. Πείτε μου για κάτι που έχετε μάθει στο παρελθόν.

Έμαθα να χορεύω tango πριν από μερικά χρόνια.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. Νιώθετε ότι μαθαίνετε κάθε μέρα;

Ναι, πιστεύω ότι πάντα μαθαίνω κάτι νέο.

4. Πώς η εκμάθηση μιας νέας γλώσσας σας βοηθά;

Με βοηθά να επικοινωνώ με νέους ανθρώπους και κουλτούρες.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. Πώς θα βοηθούσατε άλλους στη μάθηση;

Θα προσπαθούσα να τους υποστηρίξω και να τους ενθαρρύνω.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. Κάτι που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα;

Μου αρέσει που γίνομαι πιο στενά συνδεδεμένος με τον ελληνικό πολιτισμό.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. Πώς αντιδράτε σε νέα περιβάλλοντα;

Προσπαθώ να είμαι φιλική και ανοιχτή σε νέα πράγματα.

8. Αν δεν σας αρέσει κάτι στην τάξη, τι θα κάνετε;

Θα προσπαθήσω να το συζητήσω με σεβασμό.

9. Πώς αντιμετωπίζετε δυσκολίες στη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Προσπαθώ να μην τα παρατάω και να ζητάω βοήθεια.

10. Στιγμή όπου νιώσατε περήφανος για τις ικανότητές σας;

Όταν μίλησα σε κοινό για πρώτη φορά στα ελληνικά.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Πώς προτιμάτε να διδάσκεστε;

Θα ήθελα μαθήματα που είναι ποικίλα και ενδιαφέροντα.

12. Ποιοι πόροι σας βοηθούν στη μάθηση;

Χρησιμοποιώ βιβλία και online εφαρμογές.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς μπορεί η μάθηση ελληνικής γλώσσας να βοηθήσει στην επικοινωνία;

Βελτιώνει την επικοινωνία μου με ανθρώπους που μιλούν ελληνικά.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Τι υποστήριξη χρειάζεστε;

Χρειάζομαι κίνητρο και ενθάρρυνση για να συνεχίσω.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να με βοηθήσει να γίνω καλύτερος στη γλώσσα.

Ερωτηματολόγιο 9^ο – Συμμετέχουσα 9^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθετε όταν μαθαίνετε μια νέα γλώσσα;

Νιώθω χαρά και περιέργεια να εξερευνώ νέους ήχους και λέξεις.

2. Μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που έκανα στο παρελθόν;

Έμαθα να παίζω πιάνο από την αρχή.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. Πιστεύετε ότι μαθαίνετε πράγματα καθημερινά;

Βεβαίως, μαθαίνω από κάθε εμπειρία μου καθημερινά.

4. Πώς η μάθηση μιας νέας γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει;

Μπορεί να επεκτείνει τον τρόπο που επικοινωνώ με τον κόσμο γύρω μου.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. Πώς θα βοηθούσατε άλλους να μάθουν άνετα;

Θα προσφέρω υποστήριξη και θα προσπαθήσω να τους εμπνεύσω.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. Τι σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα;

Μου αρέσει να ανακαλύπτω νέες λέξεις με ενδιαφέρουσες καταγωγές.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. Πώς αντιδράτε σε νέα περιβάλλοντα;

Προσπαθώ να είμαι φιλική και ανοικτή σε νέες γνώσεις..

8. Αν δεν σας αρέσει κάτι στην τάξη, τι θα κάνετε;

Θα προσπαθήσω να εκφράσω την άποψή μου με σεβασμό.

9. Πώς αντιμετωπίζετε τις δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Προσπαθώ να μην αποθαρρύνομαι και να ψάχνω για λύσεις.

10. Στιγμή περηφάνιας για τις γλωσσικές ικανότητές σας;

Όταν κατάφερα να καταλάβω και να επικοινωνήσω με αυτοπεποίθηση.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Πώς προτιμάτε να διδάσκεστε για να μάθετε;

Θα ήθελα ποικιλία σε μαθήματα και δραστηριότητες.

12. Ποιοι πόροι σας βοηθούν να μάθετε καλύτερα;

Χρησιμοποιώ βιβλία, εφαρμογές και online μαθήματα.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς μπορεί η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας να βελτιώσει την επικοινωνία σας;

Μπορεί να με βοηθήσει να επικοινωνώ αποτελεσματικότερα με διαφορετικούς ανθρώπους.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Ποια υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση;

Χρειάζομαι μία ενθαρρυντική και υποστηρικτική ατμόσφαιρα.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να αποκτήσω περισσότερη αυτοπεποίθηση στην ελληνική γλώσσα.

Ερωτηματολόγιο 10^ο – Συμμετέχουσα 10^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθω όταν μαθαίνω μια νέα γλώσσα;

Νιώθω πρόκληση και ενθουσιασμό! Θέλω να ανακαλύψω νέα λόγια και φράσεις.

2. Μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης στο παρελθόν;

Έχω μάθει να παίζω ένα μουσικό όργανο από μόνος μου.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. Θεωρώ ότι μαθαίνω καθημερινά ως ενήλικας;

Ναι, πιστεύω ότι κάθε μέρα αποκτώ νέες γνώσεις και εμπειρίες.

4. Πώς η μάθηση μιας νέας γλώσσας μπορεί να με βοηθήσει;

Μπορεί να εμπλουτίσει την επικοινωνία μου και να ανοίξει νέες ευκαιρίες.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. Πώς θα βοηθούσα άλλους να μάθουν άνετα;

Θα τους ενθαρρύνω και θα προσφέρω βοήθεια σε ό, τι χρειάζονται.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. Τι μου αρέσει να μαθαίνω για την ελληνική γλώσσα;

Αγαπώ να μαθαίνω για την ιστορία και το πλούσιο λεξιλόγιο της.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. Πώς αντιδράτε σε νέα περιβάλλοντα;

Προσπαθώ να είμαι φιλική και ανοιχτή στην επικοινωνία.

8. Αν δεν σας αρέσει κάτι στην τάξη, τι θα κάνετε;

Θα προσπαθήσω να συζητήσω το θέμα με σεβασμό και με ηρεμία.

9. Πώς αντιμετωπίζετε τις δυσκολίες στην εκμάθηση;

Προσπαθώ να μην αποθαρρύνομαι και να επιμένω.

10. Πότε νιώσατε υπερηφάνεια για τις γλωσσικές σας ικανότητες;

Όταν κατάφερα να συνομιλήσω μόνη μου σε μια νέα γλώσσα.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Τι διδασκαλία θα προτιμούσατε για να μάθατε καλύτερα;

Θέλω μαθήματα που είναι διασκεδαστικά και διαδραστικά.

12. Ποιοι πόροι θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;

Χρησιμοποιώ βιβλία, εφαρμογές και online μαθήματα.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να βελτιώσει την επικοινωνία με άλλους;

Μπορεί να με κάνει πιο σίγουρη για το εαυτό μου και έτσι να επικοινωνώ με διαφορετικά άτομα.

Συνεργασία και Υποστήριξη

14. Ποια υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση;

Χρειάζομαι υποστήριξη και ανθρώπους με κατανόηση και σεβασμό.

Ελπίδες και Στόχοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να αναβαθμίσω τις γλωσσικές μου δεξιότητες και να ανακαλύψω νέες πτυχές της γλώσσας μου.

Ερωτηματολόγιο 11^ο – Συμμετέχουσα 11^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;

Αισθάνομαι πολύ χαρούμενη αλλά και λίγο αγχωμένη.

2. Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;

Έμαθα να παίζω κιθάρα με Έλληνα δάσκαλο μουσικής!

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

3. Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;

Ναι, μαθαίνω μέσω της δουλειάς μου και των καθημερινών εμπειριών.

4. Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;

Θα με βοηθήσει να επικοινωνώ καλύτερα με ανθρώπους από άλλες χώρες.

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;

Θα ήμουν υποστηρικτική και θα τους ενθάρρυνα.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;

Μου αρέσει να μαθαίνω για την ελληνική ιστορία.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;

Νιώθω λίγο νευρική αλλά προσπαθώ να μην το δείχνω. Όχι γιατί ντρέπομαι αλλά γιατί δεν θέλω να επηρεάσω και τις άλλες κυρίες.

8. Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;

Θα προσπαθήσω να το συζητήσω ήρεμα με τον εκπαιδευτικό.

9. Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Μπορεί να νιώσω απογοήτευση αλλά προσπαθώ να επιμείνω.

10. Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;

Όταν κατάφερα να κάνω μια συνομιλία με έναν ντόπιο στην Ελλάδα.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;

Θα ήθελα πολλές ασκήσεις για περισσότερη εξάσκηση.

12. Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;

Ναι, εφαρμογές γλωσσικής εκμάθησης και ελληνικά βιβλία.

Κίνητρα και Στόχοι

13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;

Θα μπορώ να μιλώ άμεσα με Έλληνες και να καταλαβαίνω καλύτερα τον πολιτισμό τους.

Υποστήριξη και Προοπτικές

14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Περισσότερα μαθήματα και συνομιλίες με άλλους Έλληνες.

Ελπίδες και Στόχοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να αποκτήσω το πτυχίο και να βελτιώσω τις γλωσσικές μου δεξιότητες αλλά φοβάμαι μήπως δεν μπορέσω να το πετύχω.

Ερωτηματολόγιο 12^ο – Συμμετέχουσα 12^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;

Αισθάνομαι ενθουσιασμένη αλλά και λίγο φοβισμένη.

2. Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;

Έμαθα να παίζω κιθάρα με έναν Έλληνα δάσκαλο μουσικής.

Νέα Γνώση και Καθημερινότητα

- 3. Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;**

Ναι, μαθαίνω μέσα από τη δουλειά μου και τις καθημερινές εμπειρίες μου.

- 4. Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;**

Θα με βοηθήσει να επικοινωνώ καλύτερα με ανθρώπους από άλλες χώρες.

Συνεργασία και Υποστήριξη

- 5. Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα ήμουν υποστηρικτική και θα τους ενθάρρυνα να προχωρήσουν.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

- 6. Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσει να μαθαίνω για την ελληνική ιστορία.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

- 7. Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Νιώθω λίγο νευρική αλλά προσπαθώ να είμαι προετοιμασμένη χωρίς να επηρεάζω τους άλλους.

- 8. Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα προσπαθήσω να το συζητήσω ήρεμα με τον εκπαιδευτικό.

- 9. Πώς αισθάνεστε όταν αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Μπορεί να νιώσω απογοήτευση αλλά προσπαθώ να επιμένω.

- 10. Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;**

Όταν κατάφερα να κάνω μια συνομιλία με Έλληνες.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

- 11. Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;**

Θα ήθελα πολλές ασκήσεις για περισσότερη εξάσκηση.

- 12. Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;**

Ναι, εφαρμογές γλωσσικής εκμάθησης και ελληνικά βιβλία.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

- 13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;**

Θα μπορώ να μιλώ άμεσα με Έλληνες και να καταλαβαίνω καλύτερα τον πολιτισμό τους.

Υποστήριξη και Προοπτικές

- 14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Περισσότερα μαθήματα και διαλόγους με μόνιμους κατοίκους.

Ελπίδες και Στόχοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Φοβάμαι αλλά δεν σταματώ να ελπίζω.

Ερωτηματολόγιο 13^ο - Συμμετέχουσα 13^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;

Νιώθω περιέργεια και κάποιες φορές άγχος.

2. Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;

Έμαθα να παίζω κιθάρα από το μηδέν.

Κίνητρα και Στόχοι

3. Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;

Ναι, από την αλληλεπίδραση με ανθρώπους και τις καθημερινές εμπειρίες.

4. Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;

Θα με βοηθήσει να επικοινωνώ καλύτερα σε ταξίδια και να καταλαβαίνω άλλους πολιτισμούς.

Συνεργασία και Υποστήριξη

- 5. Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα τους ενθάρρυνα να κάνουν ερωτήσεις και την ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ συμμαθητών/τριών.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

- 6. Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσει να μαθαίνω για την ελληνική μυθολογία.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

- 7. Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Αισθάνομαι λίγο αγχωμένη. Αλλά η επιθυμία μου να μάθω είναι πιο δυνατή από το άγχος μου.

- 8. Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα εκφράσω τη δυσαρέσκειά μου με σεβασμό και θα προσπαθήσω να βρω μια λύση.

- 9. Πώς αντιμετωπίζετε τις δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Αν και αισθάνομαι απογοήτευση, προσπαθώ να παραμείνω δραστήρια.

- 10. Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;**

Όταν κατάφερα να παραγγείλω φαγητό σε ένα εστιατόριο στην Ελλάδα χωρίς προβλήματα κι όταν βοήθησα τα παιδιά μου στο διάβασμα για το σχολείο.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

- 11. Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;**

Θα ήθελα να περιλαμβάνει ανάγνωση βιβλίων, εφημερίδων κι άλλων δραστηριοτήτων.

- 12. Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;**

Ναι, βιβλία γραμματικής και online λεξικά.

Κίνητρα και Στόχοι

- 13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;**

Θα μου επιτρέψει να κάνω νέους φίλους και να καταλαβαίνω καλύτερα την κουλτούρα τους.

Συνεργασία και Υποστήριξη

- 14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Συνεχής ενημέρωση από τον δάσκαλο και πρακτική άσκηση με συζητήσεις.

Ελπίδες και φόβοι

- 15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;**

Ελπίζω να το αποκτήσω για να αναγνωριστούν οι κόποι και οι προσπάθειες μου.

Ερωτηματολόγιο 14^ο – Συμμετέχουσα 14^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

- 1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;**

Νιώθω ενθουσιασμό και πρόκληση.

- 2. Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;**

Έμαθα να παίζω πιάνο από την αρχή.

Κίνητρα και Στόχοι

- 3. Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;**

Ναι, διαβάζοντας άρθρα και συνομιλώντας με ανθρώπους.

- 4. Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;**

Θα με βελτιώσει στις επαγγελματικές μου ευκαιρίες και στις κοινωνικές επαφές μου.

Συνεργασία και Υποστήριξη

- 5. Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα προωθούσα τη συμμετοχή τους και θα προσπαθούσα να δημιουργήσω θετικές σχέσεις μεταξύ των μαθητών/τριών.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. **Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσει να μαθαίνω για την αρχαία ελληνική φιλοσοφία και τη μυθολογία.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. **Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Αισθάνομαι λίγο νευρική, αλλά προσπαθώ να είμαι θετική και ενημερωμένη.

8. **Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα το συζητήσω με σεβασμό και θα προσπαθήσω να βρούμε μια κοινή λύση.

9. **Πώς αντιμετωπίζετε τις δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Αισθάνομαι απογοητευμένη αρχικά, αλλά προσπαθώ να μην το εγκαταλείπω και να συνεχίσω να επιμένω.

10. **Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;**

Όταν κατάφερα να συμμετέχω σε μια προκλητική συζήτηση στα ελληνικά και να επικοινωνήσω αποτελεσματικά.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. **Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;**

Θα προτιμούσα περισσότερες πρακτικές ασκήσεις και συνομιλία.

- 12. Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;**

Εφαρμογές για κινητά και βιβλία γλωσσικής εκμάθησης.

Κίνητρα και Στόχοι

- 13. Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με τους άλλους;**

Πιστεύω ότι θα με βοηθήσει να καταλαβαίνω τους συνομιλητές μου ευκολότερα και πιο σωστά.

- 14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Συχνή ανατροφοδότηση από τον δάσκαλο και περισσότερες ευκαιρίες για πρακτική.

Ελπίδες και φόβοι

- 15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;**

Πιστεύω ότι θα με βοηθήσει πολύ στην δουλειά μου. Δεν είμαι όμως σίγουρη ότι θα τα καταφέρω.

Ερωτηματολόγιο 15^ο – Συμμετέχουσα 15^η

Συναισθήματα και Εμπειρίες Μάθησης

- 1. Πώς νιώθετε όταν προσπαθείτε να μάθετε μια νέα γλώσσα;**

Είναι συναρπαστικό αλλά και αγχωτικό.

2. **Μπορείτε να μου πείτε για μια διαφορετική προσπάθεια μάθησης που κάνατε στο παρελθόν;**

Έμαθα να ζωγραφίζω με την βοήθεια Ελληνίδας δασκάλας.

Κίνητρα και Στόχοι

3. **Σκέφτεστε ότι μαθαίνετε πράγματα κάθε μέρα ως ενήλικας; Αν ναι, πώς;**

Ναι, μέσω της δουλειάς και των εμπειριών μου.

4. **Πώς σκέφτεστε ότι μπορεί να σας βοηθήσει η μάθηση μιας νέας γλώσσας στην καθημερινή σας ζωή;**

Θα με βελτιώσει στις επαγγελματικές μου ευκαιρίες και στις φιλίες μου. .

Συνεργασία και Υποστήριξη

5. **Τι θα κάνατε για να βοηθήσετε άλλους να μάθουν και να αισθανθούν άνετα στην τάξη;**

Θα τους ενθάρρυνα και θα τους έδινα χρόνο να μιλήσουν.

Ενδιαφέροντα και Πολιτισμός

6. **Μπορείτε να μου πείτε ένα πράγμα που σας αρέσει να μαθαίνετε για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό;**

Μου αρέσει να μαθαίνω για την αρχαία ελληνική φιλοσοφία και τη μυθολογία.

Αντιμετώπιση Δυσκολιών και Άγχους

7. **Πώς αντιδράτε όταν πρέπει να μιλήσετε σε ένα νέο σχολείο ή μια νέα τάξη;**

Νιώθω μία νευρικότητα αλλά προσπαθώ να είμαι θετική.

8. **Αν σας πουν κάτι που δεν σας αρέσει στην τάξη, τι θα κάνετε;**

Θα το συζητήσω με σεβασμό και θα προσπαθήσω να βρούμε μια κοινή λύση.

9. **Πώς αντιμετωπίζετε τις δυσκολίες στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**

Αισθάνομαι απογοήτευση αλλά προσπαθώ ξανά.

10. **Μπορείτε να μου πείτε για μια στιγμή όπου νιώσατε περήφανοι για τις γλωσσικές σας ικανότητες;**

Όταν κατάφερα να συμμετέχω σε μια συζήτηση στα ελληνικά και να επικοινωνήσω αποτελεσματικά.

Προτιμήσεις και Μέθοδοι Διδασκαλίας

11. **Πώς θα προτιμούσατε να γίνει η διδασκαλία για να βοηθήσει την εκμάθησή σας;**

Θα προτιμούσα περισσότερες πρακτικές ασκήσεις και συνομιλία. Θα ήθελα επίσης να διαβάζουμε πιο πολλές εφημερίδες.

12. **Υπάρχουν κάποιοι πόροι ή εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να μάθετε καλύτερα την ελληνική γλώσσα;**

Εφαρμογές για κινητά και βιβλία γλωσσικής εκμάθησης.

Κίνητρα και Στόχοι

13. **Πώς νομίζετε ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μπορεί να σας βοηθήσει στην επικοινωνία με άλλους;**

Θα μου επιτρέψει να συνδεθώ με Έλληνες και να κατανοήσω την κουλτούρα τους.

14. Τι είδους υποστήριξη θα σας βοηθούσε περισσότερο στη μάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Καθημερινή πρακτική με Έλληνες κατοίκους και υποστήριξη από τον δάσκαλο.

Ελπίδες και Φόβοι

15. Ποιες είναι οι ελπίδες και οι φόβοι σας σχετικά με την απόκτηση του πτυχίου της ελληνομάθειας;

Ελπίζω να το πετύχω για να βελτιώσω το βιογραφικό μου, αλλά φοβάμαι μήπως δεν τα καταφέρω.

Ενότητα 1

ΕΓΩ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

→ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

- Τι βλέπεις στις φωτογραφίες;
- Τι κάνουν οι άνθρωποι;
- Κάνεις μια βόλτα στην αίθουσα, χαιρετάς τους συμμαθητές / τις συμμαθήτριές σου και συζητάς τον φαυτό σου.

Άσκηση 1
Διαβάζεις γρήγορα τα παρακάτω κείμενα και απαντάς στις ερωτήσεις.

<p>1. Τα κείμενα τα γράφουν</p> <p>α. 3 γυναίκες.</p> <p>β. 2 άντρες και 1 γυναίκα.</p> <p>γ. 3 άντρες.</p>	<p>2. Ο αριθμός διηλώνει σε κάθε ονομα διηλώνει:</p> <p>α. τη διεύθυνση.</p> <p>β. την ηλικία.</p> <p>γ. τη σειρά.</p>
---	--

Άσκηση 2
Διαβάζεις τα παρακάτω μηνύματα από μια ιστοσελίδα στο διαδίκτυο. Στη συνέχεια διαβάζεις τις φράσεις στην πρώτη στήλη, βρίσκεις τη συνέχεια τους στη δεύτερη στήλη και σημειώνεις το γράμμα που ταιριάζει.

Internet

File Edit View History Bookmarks Tools Help

ΦΙΛΟΙ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Γεράσιμος (20)
Γεια χαρά!

Είμαι ο Γεράσιμος. Είμαι είκοσι χρονών και είμαι φοιτητής στην Κομοτηνή. Στην Κομοτηνή μένει ο θείος μου. Η δική μου οικογένεια μένει στη Θεσσαλονίκη. Θέλω να γίνω φίλος με άλλους φοιτητές από την Ελλάδα. Έχω πολύ διάβασμα αλλά στον ελεύθερό μου χρόνο κάνω ποδήλατο αθλήματα. Είμαι πολύ ψηλός και παίζω μπάσκετ.

Περιμένω να μου γράψετε...

Συμβουλή:
Γρήγορα διαβάζεις προσεκτικά τις φράσεις στις δύο στήλες. Ποιες λέξεις πρέπει να προσέξεις μέσα στα κείμενα;

18 Ενότητα 1

Νεκτάριος (32)

Γεια!

Είμαι ο Νεκτάριος. Είμαι από την Τρίπολη αλλά τώρα είμαι δάσκαλος σ' ένα σχολείο στην Αθήνα. Είμαι τριάντα δύο χρονών, μελαχρινός με πράσινα μάτια και είμαι ελεύθερος. Μου αρέσουν πολύ τα παιδιά και γι' αυτό διάλεξα αυτό το επάγγελμα. Μένω στην Αθήνα μαζί με την ξαδέρφη μου. Μου αρέσει πολύ ο κινηματογράφος, το θέατρο και η μαγειρική. Αν θέλετε, μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου.

Αντώνης (38)

Γεια σας!

Είμαι ο Αντώνης. Είμαι αρχιτέκτονας.

Είμαι 38 χρονών, χωρισμένος με δύο παιδιά. Είμαι ξανθός και αδύνατος. Μου αρέσουν πολύ τα σθλήματα. Τον χειμώνα παγαίνω πολύ συχνά στο βουνό για σκι. Τον χειμώνα ζω στο Λονδίνο και το καλοκαίρι στην Αθήνα. Η μητέρα μου είναι Αγγλίδα και μένει στο Λονδίνο. Μιλάω αγγλικά και γαλλικά. Θέλω να γνωρίσω καινούριους φίλους και φίλες.

Loading ...

0. Ο Γεράσιμος, ο Νεκτάριος και ο Αντώνης θέλουν	<u>α</u>	α. να γνωρίσουν καινούριους φίλους.
1. Ο Γεράσιμος σπουδάζει	<u>β</u>	β. στην Αθήνα.
2. Ο Γεράσιμος είναι	<u>γ</u>	γ. επειδή αγαπάει τα παιδιά.
3. Ο Νεκτάριος δεν είναι	<u>δ</u>	δ. ξένες γλώσσες.
4. Ο Νεκτάριος είναι δάσκαλος,	<u>ε</u>	ε. στην Αγγλία και στην Ελλάδα.
5. Ο Νεκτάριος ζει	<u>στ</u>	στ. για νέες από τους άλλους δύο.
6. Ο Αντώνης μένει	<u>ζ</u>	ζ. παντρεμένος.
7. Ο Αντώνης μιλάει	<u>η</u>	η. στην Κομοτηνή.

Άσκηση 3

Εσύ έχεις φίλους από το διαδίκτυο; Γράφεις 3-4 προτάσεις για έναν από αυτούς.

Γραμματική: Βλέπω και παρατηρώ ...

Διαβάζεις το παρακάτω κείμενο και απαντάς στις ερωτήσεις.

Με λέει Αλεξία.

Είμαι 43 χρονών. Είμαι καθηγήτρια σε γυμνάσιο. Είμαι από την Αγγλία, αλλά μένω μόνιμα στην Ελλάδα, στη Θέρμη. Πατάχου 33.

Κάθε μέρα ηγαλίνω στη δουλειά μου με το αυτοκίνητό μου. Το σχολείο που δουλεύω είναι πολύ μακριά από το σπίτι μου. Γι' αυτό ξυπνάω πολύ νωρίς το πρωί. Δεν έχω πολύ ελεύθερο χρόνο.

Είμαι παντρεμένη και έχω δύο κόρες. Την Αναστασία που είναι 12 χρονών και τη μικρή, τη Στέλλα, που είναι σκυλί. Τρέχω όλη την ημέρα και δεν προλαβαίνω να μιλήσω σε κανένα φίλο.

Τώρα που εας χράτω μαγειρεύω, βοηθάω τη μικρή στα μαθηματικά και τη μεθάω στα αγγλικά. Καταλαβαίνει... Όποια γυναίκα θέλει να μιλήσει μαζί μου, ας μου χράφι. Πρέπει να εας αφήσω, γιατί έχω πολλή δουλειά. Αύριο τα παιδιά δίνουν εξετάσεις και πρέπει να είμαι κοντά τους.

Ερωτήσεις:

1. Από πού είναι η Αλεξία;
2. Πού μένει η Αλεξία;
3. Τι κάνει κάθε μέρα η Αλεξία;
4. Τι κάνει τώρα η Αλεξία;
5. Τι κάνουν αύριο τα παιδιά της;

Βλέπω

Διαβάζεις τις παρακάτω προτάσεις.

1	- Μένω μόνιμα στην Ελλάδα.
2	- Κάθε μέρα ηγαλίνω στη δουλειά μου.
3	- Τώρα μαγειρεύω και βοηθάω τα παιδιά για το σχολείο.
4	- Αύριο τα παιδιά δίνουν εξετάσεις.

Θυμάσαι

Εγώ μένω / μιλάω (μιλώ) / μπορώ
 Εσύ μένεις / μιλάς / μπορείς
 Αυτός / Αυτή / Αυτό μένει / μιλάει (μιλά) / μπορεί
 Εμείς μένουμε / μιλάμε (μιλούμε) / μπορούμε
 Εσείς μένετε / μιλάτε / μπορείτε
 Αυτοί / Αυτές / Αυτά μένουν(ε) / μιλάν(ε) (μιλούν(ε))
 / μπορούν(ε)

1 ^ο Φύλλο Εργασίας: Συστάσεις				
Ποια είμαι	Τι θέλω	Τι σκέφτομαι	Τι νιώθω	
Είμαι εκπαιδευόμενη σε μια τάξη συζήτησης και συλλογικής γραφής. Έχω εμπλακεί σε διαδικασίες ανάλυσης και κριτικής σκέψης.	Θέλω να βελτιώσω την ικανότητά μου να αναλύω θέματα και να εκφράζω τις απόψεις μου κριτικά.	Σκέφτομαι ότι η κριτική σκέψη είναι σημαντική για να κατανοήσω διαφορετικές απόψεις και να αναπτύξω τη δική μου.	Νιώθω πως η συμμετοχή μου σε αυτές τις δραστηριότητες ενισχύει την αυτοπεποίθησή μου και την ικανότητά μου να σκέφτομαι πιο βαθιά.	

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ

Γράφω τις δικές μου σκέψεις				
Ποια είμαι	Τι θέλω	Τι σκέφτομαι	Τι νιώθω	

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ

Υλικό μελέτης

<https://www.slideshare.net/slideshow/ss-67222307/67222307>

Οι εκπαιδευόμενες χρησιμοποιούν τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα που διαθέτει τα Κέντρο Δια Βίου Μάθησης. Ακολουθούν τον δοθέντα σύνδεσμο και μελετούν με την βοήθεια της εκπαιδύτριας τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ακολουθεί συζήτηση, ανταλλαγή απόψεων και καταιγισμός ιδεών. Η εκπαιδύτρια ζητά από τις συμμετέχουσες να καταγράψουν σε ένα κείμενο έκτασης 100-120 λέξεις ποια δικαιώματα κατά την κρίση τους καταπατώνται την σύγχρονη εποχή. Τα κείμενα θα διαβαστούν χωρίς σαφώς να αναφερθεί το όνομα του συγγραφέα, θα γίνουν διορθώσεις κανόνων συντακτικού, γραμματικής και έκφρασης και θα συζητηθούν οι απόψεις με την λογική του αναστοχασμού, της κριτικής σκέψης και της ανατροφοδότησης.